

Gebiedsvisie Rondom het Veerse Meer

DECEMBER 2004 STUURGROEP RONDOM HET VEERSE MEER

Gebiedsvisie Rndom het Veerse Meer

DECEMBER 2004 STUURGROEP RNDOM HET VEERSE MEER

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Samenvatting	5
Opzet en status rapportage	17
Deel I Gebiedsvisie Rondom het Veerse Meer	19
1 Inleiding	21
2 Het Veerse Meer-gebied: prachtig en veelzijdig	25
3 Naar een gebiedsvisie	32
4 Accentverschillen per deelgebied	39
Deel II Deelgebiedsvisies	47
1 Inleiding	49
2 Deelgebiedsvisie Wolphaartsdijk	50
3 Deelgebiedsvisie Oranjeplaat-Oranjepolder	54
4 Deelgebiedsvisie Veerse Dam	57
5 Deelgebiedsvisie Havens Kamperland	59
Deel III Plan van aanpak voor uitvoering	63
1 Van visie naar uitvoering	65
2 Instrumenten	66
3 Uitvoeringsstructuur	68
Deel IV Streekplanuitwerking en herziening	69
1 Toelichting	71
2 Streekplanuitwerking en herziening	76
Bijlagen	77
1 Uitwerking ruimtelijke karakteristieken	79
2 Handreiking ruimtelijke randvoorwaarden per deelgebied	89
3 Overzichtskaarten archeologie	92
4 Ontwikkeling toeristische bedrijvigheid Veerse Meer: toetsingskader	94
5 Achtergronddocumenten	97
6 Betrokken partijen	100

Voorwoord

Deze gebiedsvisie gaat over het gebied rondom het Veerse Meer. Een prachtig gebied dat in deze vorm nu ruim veertig jaar bestaat. Na die veertig jaar heeft het gebied behoefte aan een kwaliteitsimpuls. Over hoe die kwaliteitsimpuls aan het gebied kan worden gegeven gaat het voorliggende rapport. Veranderingen zijn noodzakelijk om de waterkwaliteit de noodzakelijke oppepper te geven, de landschappelijke, natuur en cultuurhistorische kwaliteit en samenhang te behouden, de bereikbaarheid en verkeersafwikkeling te verbeteren en de ruimtelijke en economische kaders voor recreatie, toerisme en agrarische ondernemers te bieden. Kortom: om het Veerse Meer en het gebied rondom een toekomst te geven.

De partijen die nodig zijn om deze veranderingen in gang te zetten hebben op initiatief van de provincie Zeeland de handen ineen geslagen. Dat zijn de gemeenten Noord-Beveland, Veere, Middelburg en Goes, Waterschap Zeeuwse Eilanden, ZLTO/Vekabo, Zeeuws Particulier Grondbezit, Recron, MKB, Horeca, Breed Overleg Deltawateren, Hiswa, Zeeuwse Milieu Federatie, Staatsbosbeheer, Vereniging Natuurmonumenten, Rijkswaterstaat en Provincie. Halverwege het jaar 2000 zijn deze partijen van start gegaan met als eerste doel het opstellen van een gezamenlijke integrale visie op de toekomst voor het gebied.

Bij het opstellen van de visie zijn natuurlijk belangen gemoeid. Er moeten keuzes worden gemaakt. Ter onderbouwing hiervan is veel onderzoek gedaan. Onder andere op het gebied van landschap en waterkwaliteit en -beheer. Rekening moet ook worden gehouden met het feit dat niet alles van vandaag op morgen gerealiseerd kan worden. Dit vereist dat oplossingen gevonden moeten worden voor het optreden van schaduwwerking voor bestaande bedrijven en het risico van grondspeculaties.

Tijdens het proces zijn de landelijke financieringsmogelijkheden aanzienlijk ingekrompen en zijn de overdrachtsbesprekingen van het waterbeheer van het Veeze Meer van rijk naar provincie stopgezet. Deze problemen hebben geleid tot een heroverweging van de opdracht en uiteindelijk tot een wijziging in de mate van concreetheid. Om deze reden ligt in deze visie het accent op streefbeelden en ontwikkelingsrichtingen. De uitvoering zal gefaseerd in een opeenvolgende reeks van uitvoeringsprogramma's worden voorbereid.

Het proces voor het opstellen van deze visie heeft dan ook veel tijd en energie gekost. Maar het resultaat is beduidend breder dan enkel het nu voorliggende rapport. Mensen en partijen hebben elkaar weten te vinden, er zijn samenwerkingsconstructies opgestart. Het denken over de toekomst van de regio en toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden heeft zich aanzienlijk verbreed. Daarnaast zijn er inmiddels ook concrete zichtbare ontwikkelingen op gang gekomen, ontwikkelingen die bij aanvang nog als opgave/wens te boek stonden. De tweede brug over de Zandkreeksluis is inmiddels gerealiseerd. Het doorlaatmiddel in de Zandkreeksdam, dat moet zorgen voor een flinke kwaliteitsverbetering van het water en waardoor het meer zout wordt is sinds juni 2004 in werking. Op het gebied van beheer en onderhoud en de voorheen sterk versnipperde structuur hiervoor, zijn zichtbare verbeteringen tot stand gebracht. De bij aanvang van het project nog geconstateerde negatieve spiraal in het gebied is zichtbaar gekeerd.

Met deze visie is een integraal kader voor het gezamenlijk verder werken aan de kwaliteitsimpuls beschikbaar. Behalve de vaststelling van de gebiedsvisie zijn er nog twee acties ondernomen waarmee de gebiedsvisie is opgenomen in het provinciaal planologisch kader. Door Provinciale Staten zijn onderdelen van de visie als streekplanuitwerking aangemerkt en delen als streekplanherziening. De stuurgroep heeft hiermee ingestemd. Daarom is de streekplanuitwerking en streekplanherziening meteen opgenomen als deel IV in deze rapportage.

Met de vaststelling van de gebiedsvisie is een belangrijke fase in het project afgesloten. De komende tijd krijgt de visie zijn uitwerking in een opeenvolging van uitvoeringsprogramma's waarin concrete maatregelen en begrotingen worden vastgelegd en afspraken worden gemaakt over de financiering van de projecten. De voorliggende gebiedsvisie is dan ook geen eindpunt, maar een tussenstap in het gezamenlijk werken aan "Rndm ht Veeze meer; een gebied met toekomst"

De Stuurgroep Rndm ht Veeze Meer

Samenvatting

Introductie

De 'Gebiedsvisie Rondom het Veerse Meer' is na enkele jaren voorbereiding in juni 2004 door de stuurgroep en vervolgens in december 2004 door Provinciale Staten vastgesteld. In de gebiedsvisie worden de veranderingen beschreven die zich de komende vijftien jaar rond het Veerse Meer gaan voltrekken. Niet alles is concreet beschreven; soms wordt in de gebiedsvisie volstaan met een streefbeeld, dat in die periode geconcretiseerd moet gaan worden. Wel ligt er nu een totaalplan, dat de problematiek ("Het Veerse Meer is een geweldig gebied, maar het kan en moet op veel fronten beter!") en de oplossingsrichtingen in beeld brengt. Het is een integrale visie, want alle facetten hebben invloed op elkaar en daarom moet een samenhangend plan gemaakt en uitgevoerd worden. Deze facetten zijn beschreven in zeven speerpunten. Een andere invalshoek is de geografische: er zijn negen 'deelgebieden' te onderscheiden. Daarbinnen vallen de vier 'hot spots' waarvoor al aparte, concrete 'deelgebiedsvisies' zijn ontwikkeld. Tenslotte wordt uiteraard ook ingegaan op de vraag: de gebiedsvisie ligt er nu, maar hoe gaat het verder?

Alles wat bedacht en in de gebiedsvisie geboekstaafd is, heeft als doel het Veerse Meer een flinke kwaliteitsimpuls te geven. Dit is het eindbeeld dat daarbij voor ogen staat: "Het Veerse Meer is een optimaal bereikbaar gebied, dat voor de recreant aantrekkelijke routestructuren heeft, dat gezond water heeft en waar de waterhuishouding voor zowel landbouw als natuur optimaal is. Er is een nieuw recreatief-stedelijk gebied aan toegevoegd dat geen afbreuk doet aan de bestaande stedelijke, ecologische en landschappelijke waarden. Er is meer ruimte voor natuur(-ontwikkeling) dan ooit en er zijn enkele landschappelijke ingrepen gedaan, die het gebied aantrekkelijker maken. Het gebied heeft heel wat ontwikkelingsperspectieven voor een duurzame landbouwstructuur."

Zeven speerpunten

Speerpunt 1: toerisme en recreatie

In het Veerse Meergebied groeit de toeristische sector nog steeds, zowel wat betreft bestedingen als werkgelegenheid. Vooral voor de watersport zijn er goede perspectieven. Hier liggen kansen waar in het gebied 'ruimte' voor moet worden gezocht. Het gaat om uitbreiding van de watersportfaciliteiten zelf, maar ook om het exploiteren van voor het Veerse Meer nieuwe vormen van waterrecreatie. Hiermee versterkt de recreatiesector zich, zowel de dag- als de verblijfsrecreatie. Zo moeten er meer mogelijkheden komen om boten te onderhouden, te repareren en te stallen. Als ideeën op dit vlak omgezet worden in plannen, worden ze - net als alle plannen van recreatieondernemers en landbouwers met toeristisch-recreatieve ambities - door een onafhankelijke toetsingscommissie getoetst aan het toetsingskader dat uit de Gebiedsvisie is gedistilleerd.

De Veerse Meerroute dient op korte termijn vervolmaakt te worden door meer fietspaden aan te leggen. De recreatieve infrastructuur zal aan waarde winnen als een 'knooppuntensysteem met wisselpunten' wordt gerealiseerd: een overzichtelijk bewegwijzeringssysteem en plaatsen waar gelegenheid is om van vervoermiddel te wisselen, bijvoorbeeld: auto parkeren en fiets huren op één plek. Toeristische locaties in de directe omgeving van het Veerse Meer (Middelburg, Veere, Arnhemuiden, Neeltje Jans) dienen meer dan nu 'gepresenteerd' te worden door bewegwijzering en/of folders.

Speerpunt 2: water

De kwaliteit van het Veerse Meerwater is niet om over naar huis te schrijven; het doorzicht van het water is slecht en de algenbloei staat herhaaldelijk onbekommerde recreatie in de weg. Dit zal naar verwachting veel beter worden door het doorlaatmiddel Katse Heul dat in 2004 is geopend in de Zandkreekdijk; monitoring zal dit gaan uitwijzen en de eerste resultaten zijn veelbelovend.. Door het doorlaatmiddel ontstaat er weer meer natuurlijk contact met de Oosterschelde en dat is een ecologisch pluspunt. In vaktaal heet het dat 'de estuariene dynamiek wordt hersteld'. Een tweede doorlaatmiddel (in of nabij de Veerse Dam) is niet in de Gebiedsvisie opgenomen, omdat recent onderzoek laat zien dat zo'n maatregel niet het gewenste effect zal hebben. Als er al aanvullende maatregelen nodig zijn, mag het meeste effect verwacht worden van het omleiden van het voedselrijke polderwater. Of op termijn tot deze maatregelen wordt overgegaan, is mede afhankelijk van de uitkomsten van de monitoring van de effecten van het doorlaatmiddel op de waterkwaliteit. Wel zal wanneer zich mogelijkheden voordoen om mee te liften met andere ontwikkelingen, daar gebruik van worden gemaakt. Het doorlaatmiddel in de Zandkreekdijk heeft tot gevolg dat het Veerse Meer zouter wordt. Ook biedt het de mogelijkheid een getijdenbeweging te laten ontstaan, zij het een lichte: ongeveer een decimeter verschil tussen eb en vloed.

Het waterpeil heeft momenteel een onnatuurlijke fluctuatie van zeventig centimeter (zomer- en winterpeil). Het streven is het waterpeil het hele jaar op hetzelfde hoge niveau te hebben, hetgeen voor het ecologisch systeem en de daarmee samenhangende natuurwaarden in en om het meer positief zal uitpakken.

Hiervoor is een peilbesluit nodig. Voorafgaand daaraan is een (milieu-)effectrapportage noodzakelijk. Hierin moeten ook de effecten voor de gemalen, de afvoer van overvloedige neerslag in de winterperiode, vernatting van landbouwpercelen, zoete grondwatervoorraden etc. in beeld worden gebracht. Zolang er geen peilbesluit is genomen, blijft de huidige planologische bestemming van de landbouwbedrijven van toepassing.

Doorlaatmiddel Zandkreekdam.

Speerpunt 3: landbouw

De landbouwsector drukt een flink stempel op het Veerse Meer gebied. Landbouwers gaan meer en meer - vaak noodgedwongen - marktgericht te werk. Dat vergt vaak aanpassingen en investeringen op bedrijfsniveau, die echter ten volle met planologie te maken hebben. Aan geschikte bestaande bedrijven moeten dan ook op dit vlak mogelijkheden geboden worden. Uiteraard zullen ook landbouwers geïnteresseerd zijn in een neventak van hun bedrijf, bijvoorbeeld minicamping of viskweek. Ook deze plannen worden getoetst aan de Gebiedsvisie. Planologisch is in 2004 een aantal verruiming aangebracht ten aanzien van zowel ontwikkelingsmogelijkheden op het gebied van schaalvergroting als op het gebied van nevenactiviteiten. Deze zijn opgenomen in de streekplanherziening Vitaliteit en Kwaliteit. Hoe dan ook, de ontwikkelingsmogelijkheden van de landbouw kunnen niet los gezien worden van die van de andere gebruikers in het gebied; er is vice versa grond nodig. Als op basis van vrijwilligheid kavelruil tot stand kan komen, is dat een grote stimulans. Om dat proces te versnellen zal een grondruilbank worden opgezet, met op korte termijn een pilot op Noord-Beveland om de mogelijkheden van vrijwillige kavelruil te verkennen.

Mini-camping.

Speerpunt 4: infrastructuur

De veelal smalle polderwegen rondom het meer zijn niet berekend op de telkens groter wordende stroom verkeer, dat uit veel soorten bestaat: recreatief, agrarisch, doorgaand (vaak ook sluipverkeer) en bestemmingsverkeer. Waar mogelijk zal dit aspect van de infrastructuur verbeterd ofwel veiliger worden. Verkeerstechnisch zijn er in en bij Wolphaartsdijk en Arnemuiden problemen, omdat het doorgaand recreatief verkeer dwars door deze kernen heen moet; problemen die opgelost dienen te worden. De bereikbaarheid van het Veerse Meer moet door middel van een zogeheten slagenstructuur van wegen sterk verbeterd worden; hiermee wordt ook sluipverkeer tegengegaan. De fietsinfrastructuur zal verbeterd worden, zodat de Veerse Meerroute aan waarde zal winnen. Bekeken wordt waar meer wandel- en ruitpaden aangelegd kunnen worden.

Het verkeer over water neemt ook toe en een 'conflict' tussen recreatievaart en beroepsvaart (goederenvervoer) groeit. Bekeken moet worden met welke maatregelen dit in goede banen geleid kan worden. Van belang is ook dat er voldoende bakens aanwezig zijn voor een veilige recreatie- en beroepsvaart. De aanwezige hindercontouren van het vliegveld Midden-Zeeland staan een optimale ontwikkeling van andere functies in het gebied Oranjeplaat-Oranjepolder in de weg. Verdraaiing of verschuiving van de landingsbaan blijkt evenwel geen soelaas te bieden, zodat van de huidige contouren uitgegaan moet worden.

Wolphaartsdijk.

Speerpunt 5: natuur

Wat er nu aan natuurgebieden rond het meer is, moet behouden blijven en waar mogelijk worden uitgebreid, omdat door toenemende recreatie een sterkere en uitgebreidere natuur meer overlevingskansen heeft, dan natuur in de marge. Recreatie en natuur lijken elkaar uit te sluiten, maar de Schotsman laat zien dat dat niet altijd het geval is: een flink groen gebied, toegankelijk voor

Sterke natuur.

recreanten, maar het heeft toch ook (door inrichtingsmaatregelen) delen waar natuurwaarden zich min of meer ongestoord kunnen ontwikkelen. Bij nieuwe natuur wordt het principe van vrijwilligheid en passende vergoeding toegepast.

Zaak is de nieuwe natuur zoveel mogelijk aan te laten sluiten aan de bestaande natuur om versnippering te voorkomen. De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) kan hierbij als leidraad dienen. Belangrijke ontwikkelingsmogelijkheden zijn het ontstaan van een intergetijdegebied bij de realisering van een gelijk zomer- en winterpeil met een lichte peilfluctuatie, het realiseren van natte natuur op plaatsen waar bij peilverhoging onvoldoende drooglegging ontstaat, het realiseren van de resterende EHS in het Schengegebied en het vergroten van de al bestaande kwaliteiten ervan. Ook kunnen natuur en landschap rond het meer in kracht winnen als de natuurfunctie gecombineerd kan worden met een andere, al bestaande functie zoals recreatie, waterhuishouding en waterkering. Zo kunnen er her en der natuurvriendelijke oevers langs de watergangen worden aangelegd, kunnen de (binnen)dijken een veel natuurlijker inrichting en 'bekleding' krijgen en kan overtollig regenwater tijdelijk worden geborgen in nieuwe, door groen omgeven waterpartijen. Tenslotte liggen er op het vlak van agrarisch natuurbeheer veel mogelijkheden, zoals akkerranden en ganzenopvanggebieden.

Speerpunt 6: wonen en werken

Voor met name de grote woonkernen Goes en Middelburg heeft de zuidrand van het Veerse Meer een belangrijke recreatieve functie, die door de ontwikkeling van beide steden, vooral op het gebied van dagrecreatie versterkt zal moeten worden. Een aantrekkelijke woon- en leefomgeving wordt immers steeds belangrijker als vestigingsfactor voor mensen en bedrijven. De gemeente Middelburg wil op termijn bij Arnhem nieuwe woonmilieus ontwikkelen.

Het bouwen van woningen, in de verhoudingen en aantallen zoals dat mogelijk is in de kleine kernen, kan vooral een positieve bijdrage leveren aan het sociale- en leefbaarheidsklimaat. Daarmee samenhangend zal ook gekeken worden naar de ontwikkelingsmogelijkheden van de bestaande bedrijvigheid, die van groot belang is voor de leefbaarheid in de kernen en daarmee voor het gehele gebied.

Speerpunt 7: landschap en cultuurhistorie

Zoals het Veerse Meer gebied er nu uitziet, moet het in grote lijnen blijven: de ruimtelijke karakteristieken zijn divers en krachtig. Beide facetten kunnen wel versterkt worden. Bestaande zichtlijnen moeten in stand worden gehouden. Het 'Plan Nico de Jong' uit de jaren '60 van de vorige eeuw is een belangrijk uitgangspunt voor de landschappelijke ontwikkeling van het gebied. Daarom zal in het oostelijk deel van het gebied geen verdichting door bijvoorbeeld nieuw bos nagestreefd worden. Extra bos kan wel op plekken waar het op bestaand bos aansluit, met name in het westelijk deel: de Schotsman, Goudplaat en de bossen bij de Piet. Doel is ook de belevingswaarde en toegankelijkheid te vergroten; er kunnen meer recreatieve routes ontwikkeld worden en storende gebouwen en andere objecten kunnen vaak beter in het landschap ingepast worden. Ook dienen waardevolle cultuurhistorische objecten zoals de oude veersteigers bij Kamperland, Veere en Kortgene en ook de oude scheepswerf bij Arnhem te worden behouden en hersteld.

Een cultuurhistorisch object: Muralmuurtje.

Negen deelgebieden

Deelgebied 1: het meer zelf en de eilanden

Zonder water geen watersport, maar ook voor de totale uitstraling van het Veerse Meergebied is het water - soms open, soms beschut - van essentieel belang. Het meer heeft zijn aantrekkingskracht bewezen en daarom moet aan het Veerse Meer als zodanig niet getornd worden. Het gebied staat of valt met het water en daarom heeft herstel van de waterkwaliteit prioriteit. Ook aan de eilanden in het meer moet structureel niets gebeuren. Indien inpasbaar en gewenst kan op eilanden met een recreatieve functie, in aanvulling op de al aanwezige afmeergelegenheid, kleinschalige natuurgerichte verblijfsrecreatie met beperkte voorzieningen gerealiseerd worden.

Soms open - soms beschut.

Deelgebied 2: de oevers en de twee dammen

Op veel plaatsen zijn de oevers van het meer aan een opknappbeurt toe. Dat geldt ook voor een aantal steigers, terwijl ook gekeken zal worden naar de mogelijkheid om op meer plaatsen sportvisserij te stimuleren door steigers te bouwen. Aanlegsteigers waardoor vanaf het water plaatsen zoals Veere bezocht kunnen worden, zijn ook welkom. Er zal welwillend gekeken worden naar recreatieve initiatieven om meer te gaan doen met de wat hoger gelegen buitendijkse gebieden in het meer. Veel mensen komen 'in aanraking' met het Veerse Meer wanneer zij in het oosten de Zandkreekdam en in het westen de Veerse Dam passeren. Vooral bij de Veerse Dam (één van de 'hot spots' in de

Strandje bij de Veerse Dam.

Gebiedsvisie) zijn veel mogelijkheden om het Veerse Meer gebied aantrekkelijker neer te zetten en vanaf de dam toegankelijk te maken. Bij uitstek is dit een plek voor familierecreatie. Een plan hiervoor is verwoord in een speciale 'deelgebiedsvisie Veerse Dam', waarin de dam meer accent krijgt als scheiding tussen de ruige Noordzee en het knusse Veerse Meer. Het plan voorziet in een fiets- en wandelpad direct langs het meer, een flinke steiger, een wervende horecavoorziening aan de meerzijde van de dam, vergroting van het daar al aanwezige strandje, en een deels in het water gelegen hotel-restaurant. Voorwaarde voor het hotel-restaurant is, dat het niet in strijd is met het zeeweringsbelang, de geluidszone, de nabijheid van natuurgebieden, de beeldkwaliteit van de dam en het uitzicht vanaf de Veerse Dam.

Ook van de Zandkreekdijk is meer te maken, al zal het hier wat kleinschaliger zijn dan bij de Veerse Dam. Te denken valt bijvoorbeeld aan een informatiecentrum over het Veerse Meer, waar ook het nut en de werking van het aldaar gelegen doorlaatmiddel kan worden toegelicht.

Deelgebied 3: de westkop van Noord-Beveland

De recreatieve rand van dit deel van Noord-Beveland herbergt een groot deel van hetgeen het Veerse Meer gebied aan verblijfsrecreatie te bieden heeft. Uitbreiding hiervan ligt vanwege het ontbreken van ruimte niet voor de hand, maar kwaliteitsverbetering hier en daar kan geen kwaad. Binnen deze rand ligt een agrarisch gebied, dat aan waarde kan winnen wanneer de agrariërs - met name in de Onrustpolder - de agrarische functie meer met natuur en/of recreatie gaan combineren. Meer noordwaarts kan gedacht worden aan een windmolenpark.

De havens van Kamperland en het kanaal tussen dit dorp en het Veerse Meer maakt momenteel een desolate en wat verwaarloosde indruk, terwijl er in potentie veel met dit gebied te doen is. Niet voor niets is ook deze locatie in de gebiedsvisie tot 'hot spot' benoemd. De gemeente Noord-Beveland heeft hiervoor een deelgebiedsvisie opgesteld, waarbij het gebied een herinrichting ondergaat met een sterke upgrading. Daarbij worden ontwikkelingsmogelijkheden geboden voor wonen, recreatie, watergebonden bedrijvigheid en het herinrichten van de havens. Het aantal ligplaatsen blijft binnen het totaal van 540 ligplaatsen, die op grond van de geldende bestemmingsplannen in het totale havengebied zijn toegestaan.

Deelgebied 4: de Schenge

De Oosterschenge, de Westerschenge en het tussenliggende gebied lenen zich bij uitstek voor de ontwikkeling van een fors natuurgebied waarin het goed wandelen en fietsen is. Al eerder is dit gebied

Schenge.

door de overheid aangewezen als onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur. In 2004 is een herbegrenzingsoperatie 'goede/slechte gronden' uitgevoerd, waardoor de taakstelling voor de realisering van de begrensde EHS op korte termijn is afgenomen. De resterende EHS kan worden verwezenlijkt door vrijwillige kavelruil en de op te zetten grondruilbank. Het beoogde natuurgebied de Schenge is groot genoeg om een flinke samenhangende diversiteit te bieden: zilte graslanden, rietlanden, schraalgraslanden, struweel en bos. Voor meer natuurlijke diversiteit in en om het water van

de twee kreek is echter wel een opwaardering van de waterkwaliteit noodzakelijk. Ook zal bekeken worden of het mogelijk is de twee Schenges weer met elkaar in verbinding te brengen, waarbij de afwatering van het omringende landbouwgebied aangepast en verbeterd zal worden. Het is ook de bedoeling door routestructuren het Schengegebied meer nadrukkelijk bij het Veerse Meergebied te betrekken, zodat wandelen en fietsen door en langs dit gebied aantrekkelijker wordt. Onderzocht wordt ook of de waterpartijen in dit natuurgebied dienst kunnen gaan doen als waterberging in geval van overvloedige regenval.

Deelgebied 5: de driehoek Middelburg-Veere-Arnhemuiden

Het huidige recreatiegebied Oranjeplaat is 'hot spot' nummer drie en maakt deel uit van de driehoek Middelburg-Veere-Arnhemuiden. Aan de Oranjeplaat is ook een deelgebiedsvisie gewijd. Dit plan voorziet in het inlaten van water door het verleggen van de primaire waterkering of door er een opening met afsluitmiddel in te maken. In beide gevallen ontstaan meer water, oevers en buitendijkse gebieden: meer mogelijkheden voor waterrecreatie. Aan de oevers zal vooral de dagrecreatie een plek kunnen vinden, terwijl voor verblijfsrecreatie in het binnengebied ruimte zal zijn, uitgezonderd het bestaande surfhotel Beter Uit dat aan de oever van het meer gelegen is. Hieruit volgt dat de randen van het Veerse Meer vooral openbaar zullen zijn en de in het binnengebied gelegen oevers een privaat karakter krijgen. Voor de bestaande recreatiebedrijven levert dit op korte termijn al ontwikkelingsmogelijkheden op. Verdere ontwikkeling van verblijfsrecreatie wordt op langere termijn mogelijk ten zuiden van de Lemmerplaat en Oranjeplaat. De Lemmerplaat blijft behouden als een landschappelijke groene long, alleen toegankelijk vanaf het water. Om de Oranjeplaat zelf een kwaliteitsimpuls te geven wordt gedacht aan de aanleg van een zandstrand en een openbaar haventje aan de zuidzijde. Om de Veerse Meerroute te completeren en zo dicht mogelijk langs het water te kunnen blijven fietsen, komt over het 'nieuwe water' een fietsbrug. Ontsluiting van het gebied kan het beste plaatsvinden door een nieuwe tunnel onder de A58 richting de aansluiting op deze rijksweg bij Arnhemuiden-zuid. Zo'n ingreep zal vooral ten goede komen aan plaatsen in het gebied waar het nu te druk is (Arnhemuiden en Lewedorp).

Middelburg is van plan in noordoostelijke richting uit te breiden en het Veerse Meer dichterbij te halen, zodat een nieuw stedelijk front aan het water ontstaat.

Deelgebied 6: Walcheren ten westen van Veere

Van het hele gebied is dit het meest kleinschalig ingerichte deel: kleine kavels, kronkelende dijken en wegen, veel beplanting. Dit landschapskarakter moet uiteraard zo blijven, maar het neemt niet weg dat er in dit gebied kansen liggen voor landschapscampings, minicampings en landgoederen. Van belang hierbij is wel dat de imponerende zichtlijnen vanaf de Polredijk over water en land in stand moeten blijven. De Gebiedsvisie wil aansluiten bij de regiovisie Walcheren 2000+ en de afspraken in het kader van de nu lopende ruilverkaveling niet doorkruisen.

Veere.

Deelgebied 7: Wolphaartsdijk en omgeving

De vierde 'hot spot' van het Veerse Meer gebied is het dorp Wolphaartsdijk en omgeving. Het wordt al intensief recreatief benut en vandaar zijn er knelpunten. Maar er zijn ook volop kansen deze 'hot spot' nog beter te benutten zonder dat de rust en ruimte van deze historische omgeving wordt aangetast. De Veerweg, die het dorp verbindt met de haven en de recreatieterreinen aan de rand van het meer, is aan verbetering toe teneinde de grote hoeveelheden divers verkeer veilig te kunnen 'verwerken'. Langzaam verkeer dient op dit traject meer ruimte en veiligheid te krijgen. De haven verdient een flinke opknapbeurt. Dijk en oever vanaf de haven tot aan recreatieterrein Muidenweg leent zich bij uitstek voor een 'recreatieboulevard': een pad voor wandelaars en langzaam verkeer, geflankeerd met bankjes bij uitzichtpunten en op een aantal plaatsen goed begaanbare dijkovergangen. Het terrein Muidenweg wordt nu vooral gebruikt door surfers, terwijl de Schelphoek vooral het domein is van zwemmers. Het is

Kern van Oud-Sabbinge.

goed om deze functies van beide terreinen zo te houden, zodat beide groepen “dagrecreatievelingen” elkaar niet in het vaarwater gaan zitten. Een ‘startplateau’ bij het terrein Muidenweg is een mogelijke kwaliteitsverbetering voor surfers. De directe omgeving van de vakantieparken De Inlaag en Schelphoek maakt momenteel een weinig uitnodigende en rommelige indruk; het zijn bij wijze van spreken enclaves. Hier kan meer eenheid en openheid in relatie met de rest van het gebied gecreëerd worden. De door de inwoners ervaren verkeersoverlast in de kern Wolphaartsdijk moet worden onderzocht en opgelost. Kansen liggen met name in de realisering van de ontsluiting door een nieuwe weg vanaf de Deltaweg richting Aardebolleweg. Het onderzoek zal zich in eerste instantie hierop toespitsen. Het huidige stelsel van polderwegen wordt meer en meer gebruikt door sluipverkeer; een ontwikkeling die gekeerd zal moeten worden. In dit kader zal gekeken worden naar een snellere en veilige route, ook voor fietsverkeer, naar de dagrecreatieterreinen. Ook is wellicht een fietspad Zandkreekdijk-Schelphoek mogelijk, waardoor de Veerse Meerroute aan waarde zal winnen.

Oud-Sabbinge is een kleine, historische kern en dat moet zo blijven. Het streven is dit dorp een uitstraling te geven zoals die van Nisse en Baarland in de zak van Zuid-Beveland. Meer verblijfsrecreatie hier is dan ook niet gewenst.

Schelphoek.

Deelgebied 8: de Wilhelminapolder

Het meest strakke en grootschalige gedeelte van het Veerse Meergebied is de Wilhelminapolder, ten zuiden van de Zandkreekdijk. Het is een uiterste, dat juist daarom zijn waarde aan het totale gebied van verschillen en contrasten geeft. Ook binnen dit gebied zijn er contrasten die ook geaccentueerd kunnen worden. Binnen dit gebied worden dan ook kansen gezien voor zowel versterking van het robuuste karakter met bijvoorbeeld windmolens, als ook kansen voor ontwikkelingen op het gebied van dagrecreatie, educatie, natuur en landschap.

Deelgebied 9: het midden en oosten van Noord-Beveland

Dit gebied is grootschalig agrarisch ingericht. Juist in dit gebied kan een grondruilbank een positieve impuls voor de landbouw betekenen. Dan kan ook ruimte gecreëerd worden voor waterberging-in-geval-van-nood en voor het bufferen van zoet water - twee zaken waar de landbouw baat bij heeft. In een daarvoor aangewezen ontwikkelingszone bestaat de mogelijkheid dat de agrariërs zich in hun beroepsuitoefening verbreden door mini- of landschapscampings te gaan exploiteren. Ook zijn hier mogelijkheden voor landgoederen.

De gemeente Noord-Beveland heeft voor dit gebied de visie dat de noord-zuidlijnen (dus richting Veerse Meer en Oosterschelde) in de infrastructuur versterkt moeten worden en dat er van Roombot tot het oostelijk deel van het Veerse Meer meer ‘groen en blauw’ (natuur en water) moet komen.

Kortgene is een plaats waar in recreatief-economisch opzicht meer winst te behalen is dan tot nu toe het geval is. Bij de verdere ontwikkeling van Kortgene dient vooral aandacht besteed te worden aan de kwaliteit van de recreatieve bedrijvigheid, juist ook in relatie tot landschap en natuur. De fysieke relatie tussen het dorp en het meer kan verbeterd worden; nu zijn er flinke barrières om bij het water te komen.

Hoe verder?

Uitvoering en structuur

Via een reeks achtereenvolgende uitvoeringsprogramma's zal in de komende vijftien jaar stap voor stap gewerkt worden aan de realisatie van de gebiedsvisie, die inmiddels is geïntegreerd in het in 2004 herziene en uitgewerkte streekplan uit 1997.

Het centrale orgaan van het project 'Rondom het Veerse Meer' is de stuurgroep die het gehele proces stuurt en de besluiten neemt. In deze stuurgroep zijn alle betrokken organisaties vertegenwoordigd: provincie Zeeland, gemeente Veere, gemeente Noord-Beveland, gemeente Middelburg, gemeente Goes, Waterschap Zeeuwse Eilanden, Rijkswaterstaat directie Zeeland, ZLTO/VEKABO, Zeeuws Particulier Grondbezit, Recron, HISWA, Breed Overleg Deltawateren, de gezamenlijk optredende natuurbeherende organisaties en sinds kort ook de beroepsvisserij. Meer gericht op de correcte uitvoering van het uitvoeringsprogramma is de coördinatiegroep met als vaste kern de regiegroep (ambtenaren van de vier gemeenten, waterschap, Rijkswaterstaat en provincie), wisselend aangevuld met de projectleiders van de uitvoeringsprojecten en contactpersonen van andere betrokken organisaties.

Opzet en status rapportage

De voorliggende rapportage is het resultaat van een intensieve en langdurige voorbereiding door alle partijen die bij de stuurgroep Rijksoverheid.nl meer betrokken zijn.

De rapportage bestaat uit 4 delen:

Deel I: De gebiedsvisie. Dit is het centrale deel van deze rapportage. Hierin worden de doelstellingen vastgelegd alsmede de bijbehorende missie. De gebiedsvisie is het ijkpunt van toekomstig bestuurlijk en ambtelijk handelen. Naar verwachting zal de visie een redelijk constante factor zijn gedurende de eerstkomende 15 jaar.

Toekomstige ontwikkelingen moeten aan de hand hiervan worden beoordeeld op de impact die zij hebben op het gebied. Op basis van het verschil tussen de gewenste en de huidige situatie en de mate waarin deze te beïnvloeden zijn, dienen prioriteiten te worden gesteld.

In de gebiedsvisie zijn duidelijke prioriteiten aangegeven, vastgelegd in speerpunten. Deze vormen in feite het raamwerk voor de verdere uitwerking van de gebiedsvisie.

Deel II: Deelgebiedsvisies. Voor 4 deelgebieden met veel dynamiek zijn alvast integrale uitwerkingen gemaakt van de gebiedsvisie. Het gaat om de gebieden Veerse Dam, Wolphaartsdijk, Oranjeplaat-Oranjepolder en havens Kamperland. Voor deze deelgebieden is hiermee al gestart om sturing mogelijk te maken van en een ontwikkelingskader te bieden voor de ondernemersplannen die met name in deze gebieden aan de orde zijn. In de rapportage zijn opgenomen de visiekaarten van elk van de vier deelgebieden met een korte toelichting.

Deel III: Plan van aanpak voor uitvoering. Hierin wordt aangegeven hoe na het proces van visievorming ingestoken gaat worden op de uitvoering.

Deel IV: De streekplan uitwerking en herziening zoals die door Provinciale Staten is vastgesteld na de reguliere overleg- en inspraakprocedure volgens art. 4a WRO.

DEEL I Gebiedsvisie Rndom het Veerse Meer

Inhoudsopgave

1	Inleiding	21
1.1	Aanleiding gebiedsvisie	21
1.2	Inkadering	22
1.3	Leeswijzer	24
2	Het Veerse Meer-gebied: prachtig en veelzijdig	25
2.1	Inleiding	25
2.2	Ruimtelijke karakteristieken	26
2.3	Functies in het gebied	28
3	Naar een gebiedsvisie	32
3.1	Uitdagingen voor de toekomst	32
3.2	Hoofdpijnen visie en doelstellingen	32
3.3	Uitwerking speerpunten	33
4	Accentverschillen per deelgebied	39
4.1	Inleiding	39
4.2	Veerse Meer met de aanwezige eilanden	39
4.3	Oevers en dammen	39
4.4	Westkop van Noord-Beveland	40
4.5	Schenge	41
4.6	Driehoek Middelburg, Veere en Arнемuiden	42
4.7	Walcheren	43
4.8	Het eiland van Wolphaartsdijk	43
4.9	De Wilhelminapolder	43
4.10	Midden en Oost Noord-Beveland	43
4.11	Ruimtelijk kaartbeeld	45

1. Inleiding

1.1 Aanleiding gebiedsvisie

Het Veerse Meer-gebied bestaat in zijn huidige vorm nu ongeveer veertig jaar (zie kader). Ooit het 'Pronkjuweel van Zeeland: een prachtig veelzijdig gebied met bossen, open vlakten, recreatieterreinen, jachthavens, natuur, water en landbouw. Maar goed is niet meer goed genoeg. De huidige waterkwaliteit is een groot probleem voor de natuur en de recreatieve activiteiten in het gebied en kan best een oppepper gebruiken. Meer aandacht voor onderhoud van de steigers, groen en andere voorzieningen is noodzakelijk voor het behoud en verbetering van de concurrentiepositie van het Veerse Meer-gebied als toeristisch-recreatief verblijfsgebied. Daarnaast vraagt ook de verkeerssituatie in de zomer om een oplossing en dient het gebied als waardevol natuurgebied te worden behouden en moet rekening worden gehouden met de landbouw als belangrijkste ruimtegebruiker in het gebied.

Om die reden is het Veerse Meer en het gebied daarom heen in het Streekplan Zeeland aangewezen als een gebiedsgericht herstructureringsproject. Doel van dit project is het gebied een impuls te geven, teneinde de toekomstwaarde veilig te stellen. Hiertoe wordt door alle betrokken overheids- en belangenorganisaties een gezamenlijke integrale gebiedsvisie opgesteld en uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma. In dit rapport wordt de gebiedsvisie gepresenteerd.

VEERTIG JAAR VEESE MEER HET GAT IS DICHT

Veertig jaar geleden, op 24 april 1961, werd het laatste caisson in het Veerse Gat geplaatst. Het eerste van de vier zeegaten in het zuidwesten, dat in het kader van het Deltaplan zouden worden afgesloten, was gedicht. En daarmee was het Veerse Meer een feit. Een terugblik.

Meer dan de helft van Nederland ligt onder zeeniveau. Al tientallen keren eerder onder gelijke omstandigheden is het land overstroomd, doordat de golven de dijken vernielden en het water de polders instroomden. Maar wanneer een combinatie van springtij en zware noordwesterstorm in de nacht van 31 januari en 1 februari 1953 grote delen van Zeeland, Zuid-Holland en westelijk Noord-Brabant blank zet, wordt besloten dat het afgelopen moet zijn. Het Deltaplan is geboren.

Het Deltaplan moet de kustlijn in Zuid-west-Nederland een stuk korter maken en versterken. De uitvoering zal dertig jaar in beslag nemen. In die tijd worden elf grote en kleine dammen en waterkeringen gebouwd. De Zandkreekdijk is in 1960 gemaakt. Het Veerse Gat werd een jaar na de Zandkreek afgesloten en zo ontstond het Veerse Meer. Voor het eerst is er een verbinding gemaakt tussen Walcheren en Noord-Beveland en kunnen auto's van Vrouwenpolder naar Wissenkerke rijden. Een verbinding met veel sociologische gevolgen. Het Zeeuwse natuurschoon, de rust, de ruimte, strand en zee werden door de verbinding aantrekkelijk voor mensen uit de Randstad en verder weg. Het toerisme vond zijn weg naar Zeeland.

Uit: Nieuwsbrief RNDM Het Veerse Meer december 2001, nummer 4.

1.2 Inkadering

Werkwijze

Voor het opstellen van deze gebiedsvisie is primair gebruik gemaakt van de sectorvisies die door de betreffende partijen (landbouw, recreatie, natuur en infrastructuur/ mobiliteit) zijn opgesteld. Daarnaast is belangrijke input geleverd door de verschillende werkgroepen die specifieke deelaspecten nader hebben onderzocht. Samen met de inbreng van de begeleidingscommissie, de projectgroep, de stuurgroep en belanghebbenden en geïnteresseerde partijen die reageerden via de website is hiermee een belangrijk fundament gelegd voor deze gebiedsvisie.

Beleidskaders Zeeland

Relevante beleidskaders voor deze gebiedsvisie zijn onder andere vastgelegd in allerlei rijksnota's. Relevant zijn onder andere Natuur voor Mensen, mensen voor Natuur, Vierde Nota Waterhuishouding, Nota Ruimte, Delta in Zicht en Agenda van het Platteland.

Vogelrichtlijn beschermt leefgebieden vogels.

Op Europees niveau is met name de Vogelrichtlijn van toepassing. De Vogelrichtlijn beschermt de belangrijkste leefgebieden van de roerdomp, lepelaar, visdief, velduil en veel andere vogelsoorten. In Vogelrichtlijngebieden mogen nog steeds economische activiteiten plaatsvinden. Het zogenaamde 'bestaand gebruik' mag in principe doorgaan. Bij uitbreiding of verandering van de activiteiten of bij nieuwe activiteiten moet er getoetst worden of er significante gevolgen zijn voor de gebieden. Als dat zo is dient een afweging plaats te vinden en wordt gekeken of er dwingende redenen zijn van groot openbaar belang, of er een alternatieve locatie is en of de natuur elders gecompenseerd kan worden.

De bescherming van het archeologische erfgoed in de bodem en de inbedding ervan in de ruimtelijke ontwikkeling is het onderwerp van het Europees Verdrag van Valletta (Malta, 1992). Nederland heeft dit verdrag ondertekend en goedgekeurd. In relatie tot dit verdrag is voor het gebied een kaart met archeologische monumenten beschikbaar en er is ook een kaart waarop indicatief is aangegeven waar nog meer archeologisch waardevolle elementen aanwezig kunnen zijn (bijlage 3). Deze informatie zal worden gebruikt bij de verdere uitwerking van projecten.

Door provinciale staten is een strategische visie opgesteld waarbij een provinciale doorvertaling wordt gemaakt van vigerend rijksbeleid. Belangrijke uitgangspunten uit deze strategische visie zijn (voor zover relevant) gebruikt bij het opstellen van deze gebiedsvisie. Daarnaast is in februari 2003 door de provincies Zeeland, Noord-Brabant en Zuid-Holland de Integrale Visie Deltawateren vastgesteld. Kern van de visie is, dat de Deltawateren weer meer met elkaar in verbinding gebracht moeten worden, zodat de estuariene dynamiek hersteld kan worden. Hierdoor kunnen onder meer de ecologische problemen, die een gevolg zijn van de Deltawerken, opgelost worden.

Begrenzing plangebied

Vanwege de specifieke karakteristieken van het Veerse Meer-gebied is niet gekozen voor een afbakening van het gebied langs bestuurlijke lijnen (de gemeentegrenzen), maar voor een meer functionele afbakening. Het Veerse Meer-gebied wordt weliswaar omsloten door de gemeenten Noord-Beveland, Veere, Middelburg en Goes, maar toerekening van het gehele grondgebied van deze gemeenten zou geen recht doen aan de voorliggende problematiek en de opgave waarvoor we staan.

Uitgaande van de wegenstructuur is de begrenzing van het gebied als volgt vastgesteld:

- Noordelijke zijde: N255 (Oost-westweg)
- Oostelijke zijde: (Midden-Zeeland route)
- Zuidelijke zijde: A58
- Westelijke zijde: nieuwe tracé van N57 (dammenroute)

Daar waar het functioneel en zinvol wordt geacht, is overigens over deze gebiedsgrenzen heen gekeken en een ruimer gebied in beschouwing genomen. Dit betreft met name de niet binnen de afbakening passende delen van Noord-Beveland alsmede de Wilhelminapolder.

Op Walcheren bestaat er overlap met het gebiedsgerichte project Walcheren 2000+. Dit is conform de overeengekomen aanpak van Walcheren 2000+, waarbij is aangegeven dat de aan het Veerse Meer-gebied gerelateerde ontwikkelingen worden meegenomen in het gebiedsgerichte project Veerse Meer. In principe zullen ontwikkelingen in het overlapgebied waarover in het project Walcheren 2000+ besluiten zijn genomen als randvoorwaarde worden beschouwd voor het gebiedsgerichte project Veerse Meer.

Figuur 1.1. Plangebied.

1.3 Leeswijzer

De ruimtelijke karakteristieken van het gebied worden beschreven in **hoofdstuk 2**. Aan bod komen onder andere belangrijke landschappelijke karakteristieken en natuurwaarden en de beleving daarvan door gebruikers van het gebied. Op die manier ontstaat een indruk van het “natuurlijk kapitaal” van het Veerse Meer-gebied dat niet alleen op zichzelf kan worden gewaardeerd, maar ook belangrijk is als randvoorwaarde voor de toeristisch-recreatieve aantrekkelijkheid van het gebied en het welbevinden van de eigen bevolking.

De eigenlijke gebiedsvisie wordt in **hoofdstuk 3** gepresenteerd. Uitgaande van de geformuleerde hoofdlijnen en doelstellingen wordt de visie uitgewerkt in de vorm van een aantal concrete speerpunten. Per speerpunt wordt vervolgens op hoofdlijnen aangegeven welke maatregelen op korte termijn noodzakelijk zijn of in gang kunnen worden gezet.

De geformuleerde gebiedsvisie en speerpunten worden in **hoofdstuk 4** vervolgens per deelgebied nader uitgewerkt. Daarbij is niet gestreefd naar volledigheid (dit zou geen recht doen aan de gewenste flexibiliteit), maar is de uitwerking per deelgebied beperkt tot die aspecten die van wezenlijke invloed zijn op het functioneren van het Veerse Meer-gebied in totaliteit. Voor vier deelgebieden wordt vervolgens in deel II een voorzet gegeven voor de verdere uitwerking.

2. Het Veerse Meer-gebied: prachtig en veelzijdig

2.1 Inleiding

Het Veerse Meer en omgeving is een prachtig gebied. Het is niet voor niets dat jaarlijks zoveel mensen het gebied weten te vinden: of dat nu is om te zeilen, om van de natuur of cultuurhistorie te genieten of om er te wandelen en te fietsen, voor iedereen is wel iets van zijn of haar gading in het gebied te vinden. De bezoekers aan het gebied zorgen via de bestedingen voor inkomsten voor het toeristisch-recreatieve bedrijfsleven in het gebied. Bestedingen van bezoekers zorgen ook voor extra inkomsten voor verbrede landbouwactiviteiten en voor de plaatselijke middenstand. Instandhouding van deze inkomstenstroom is direct van invloed op het economisch functioneren van het gebied.

Fietsen in het Veerse Meer-gebied.

In het gebied liggen ook belangrijke natuurgebieden, zoals bossen, natte graslanden en moerassen. Ook het meer en haar oevers zelf herbergen belangrijke natuurwaarden, zoals een zeer grote hoeveelheid wintergasten (ganzen, eendachtigen, steltlopers) in de winterperiode. Deze natuurwaarden kunnen op zich zelf worden gewaardeerd, maar zijn ook belangrijk voor de toeristisch-recreatieve uitstraling en identiteit van het gebied.

Naast recreatie en natuur heeft het gebied ook een belangrijke landbouwfunctie. De landbouw is belangrijk als economische pijler voor het gebied, maar ook als drager van het landschap. Noord-Beveland kenmerkt zich door de relatief grootschalige verkaveling en een compacte bedrijfsopbouw. In Zuid-Beveland is sprake van een vergelijkbare structuur met dit verschil dat een aanzienlijk deel van de gronden wordt bebouwd door slechts 1 bedrijf. In Walcheren zijn de landbouwbedrijven qua oppervlak kleiner, maar hebben relatief meer nevenactiviteiten.

De bevolking tenslotte is met name geconcentreerd in een beperkt aantal kernen: Veere, Kamperland, Kortgene, Wolphaartsdijk, Arnhemuiden en Vrouwenpolder. Het toeristisch bezoek aan het gebied en de daarmee samenhangende bestedingen draagt mede bij aan de instandhouding van de lokale bedrijvigheid en het voorzieningenniveau in de kernen.

2.2 Ruimtelijke karakteristieken

De kwaliteit van de fysieke omgeving, de aantrekkelijkheid van het landschap, en andere aspecten zoals de cultuurhistorie van het Veerse Meer zijn belangrijke uitgangspunten voor deze gebiedsvisie. In de landschapsanalyse die is uitgevoerd door Alterra wordt hierop uitgebreid ingegaan. Randvoorwaarden voor de verdere ontwikkeling van het gebied in de gewenste richting komen uit de huidige ruimtelijke karakteristieken voort. Het landschap rond het Veerse Meer is niet alleen het resultaat van langdurig landbouwkundig gebruik, maar ook van andere ingrepen en ontwikkelingen: de indamming van het Veerse Meer, de aanplant van (recreatie-) bossen en de ontwikkeling van de verblijfs- en dagrecreatie. Dit maakt het landschap van het Veerse Meer-gebied tot wat het nu is: een aantrekkelijk gebied om te wonen, werken en recreëren. Belangrijk is dat ingrepen in het gebied niet leiden tot nivellering van het landschap door aantasting van aanwezige potenties en gebruiksmogelijkheden. Ingrepen dienen met name te zijn gericht op de instandhouding en verdere ontwikkeling van de (potentiële) diversiteit.

De landschappelijke en ruimtelijke karakteristieken van het Veerse Meer-gebied zijn samen te vatten in een aantal hoofdaspecten:

- Grondslag
- Beleving van de ruimte;
- Oevers en buitendijkse gebieden;
- Sferen in het Veerse Meer-gebied.

Grondslag

De bodem van het Veerse Meer-gebied is divers opgebouwd. In de directe omgeving van het Veerse Meer wisselen zandige en kleiige ondergronden elkaar op relatief kleine schaal af. De inrichting in deze smalle zone is divers. Na de afsluiting in 1961 zijn de zandige ondergronden ingericht als recreatie- en natuurgebieden. De meer kleiige gebieden bleven in landbouwkundig gebruik. Wat verder van het Veerse Meer bestaan de gronden uit (zware) zavels en kleien, die in hoofdzaak een landbouwkundig gebruik kennen.

Landschapsbeleving

Als wordt gekeken naar opgaande elementen zoals bebouwing en bossen, valt op dat deze in het westelijk deel van het plangebied veel meer aanwezig zijn dan in het oostelijk deel. Dit resulteert in meer compacte uitstraling (korte zichtlijnen, meer beschutting) in het westelijk deel en een ruimer beeld (en dus 'veel ruimte') in het oostelijk deel. Opvallend is dat het langgerekte en bochtige Veerse Meer nooit in een keer is te overzien. Dit karakter wordt nog eens versterkt door de bossen op de eilanden. Het water van het Veerse Meer kan met name in het oostelijk deel (en het meest westelijke deel) vanaf de omliggende dijken en wegen worden ervaren: verre zichten, zowel over het meer als landinwaarts. In het middendeel is dit veel minder het geval.

Oevers en buitendijkse gebieden

Door de oost-west ligging van het meer is de zonnige noordoever voor dagrecreatie het meest aantrekkelijk. De karakteristiek van de oevers varieert: van strakke dijken, naar droogvallende platen, naar beboste stroken, en naar oude kernen en jachthavens. Ook de dammen vormen natuurlijk een specifieke beëindiging van het meer. Deze diversiteit vormt een belangrijke kwaliteit van het Veerse Meer. Ook de buitendijkse gebieden vertonen deze diversiteit. In het ene gebied ligt het water direct tegen de dijk, terwijl in het andere gebied grote droogvallende platen in het water liggen. In weer een ander gebied liggen de buitendijkse gebieden boven het hoogste waterpeil en zijn ze begroeid met bos, of zelfs bebouwd met recreatiewoningen of in gebruik als landbouwgrond. Opvallend is dat de waterkering op verschillende plaatsen ver weg ligt van het water.

Sferen in het gebied

Het westelijk deel van het gebied is een meer besloten gebied met korte zichten in de breedte van het water, een relatief grote recreatieve druk, grotere bosgebieden en een relatief fijnmazige zuidkant. In het oostelijk deel is sprake van een grotere openheid, waar het water beter kan worden ervaren vanaf het land en de recreatieve druk zich beperkt tot de omgeving van Kortgene-Wolphaartsdijk en Oranjeplaat.

Jachthaven Oranjeplaat.

Voor de rond het meer liggende gebieden geldt de volgende driedeling:

- Walcheren wordt gekenmerkt door een fijnmazige structuur van wegen en percelen, die een veelzijdig en afwisselend landschap oplevert met steeds wisselende landschapsbeelden;
 - Aparte vermelding verdient het gebied tussen Veere, Middelburg en Arnemuiden vanwege de voorgenomen plannen in relatie tot het Veerse Meer-gebied als geheel.
- Noord-Beveland kent een grootschaliger agrarisch gebruik dat het landschapsbeeld bepaalt. Sprake is van een grote openheid met rechte wegen, plaatselijk doorbroken door dijken of bomenrijen.
 - Midden en oost Noord-Beveland: Een functioneel verkaveld, grootschalig landbouwgebied;
 - De westkop van Noord-Beveland: Een gebied dat lijkt op de rest van Noord-Beveland, maar wordt omgeven door een concentratie van grote recreatiecomplexen;
 - Oevers en dammen: De toegangen van Noord-Beveland, gekenmerkt door de bereikbaarheid en openheid;
- Zuid-Beveland verschilt van Noord-Beveland, omdat de polders nadrukkelijk als opeenvolgend van elkaar te ervaren zijn. De ontginning van het gebied is hier direct afleesbaar. De interne structuur van de polders is even recht en gestrekt als die in Noord-Beveland, maar de begrenzendende dijken lopen in opeenvolgende rondingen om de polders heen. Daarnaast is Zuid-Beveland meer divers van aard dan Noord-Beveland, onder meer door de aanwezigheid van het Schenge en de Weel.
 - Het Schenge: Een gebied dat slechts zeer beperkt wordt doorsneden door dijken, en wordt gekenmerkt door oude waterlopen en bestaande natuurgebieden;

- Het eiland van Wolphaartsdijk: Een bijzondere aaneenschakeling van dijken die de bijzonder gave polders omsluiten, liggend als een 'vlinder' rond Wolphaartsdijk;
- De Wilhelminapolder: Een grootschalig landbouwgebied, dat door de rechthoekige structuur een monumentaal karakter krijgt, begrensd door uitlopers van het Schenge.

Bovenstaande resulteert in een divers beeld van de gebieden rond het Veerse Meer, als een opeenvolging van afzonderlijk te ervaren plaatsen met elk hun eigen karakteristiek. Verbintenis ontstaat door de doorlopende aanwezigheid van het water, dijken en terugkerende elementen als bos, recreatieve delen, meer stedelijke kernen, etc.. Deze ruimtelijke veelzijdigheid geeft het Veerse Meer-gebied een uniek karakter ten opzichte van andere meren met een vergelijkbare grootte. Dit geeft houvast voor het vasthouden en mogelijk versterken van deze kwaliteit. Belangrijk daarbij is het maken van ruimtelijke keuzes. Het is niet gewenst om 'overal alles te willen'. Keuzes, waarbij juist op basis van de specifieke kwaliteiten van de deelgebieden een gepast programma tot stand komt, vormt de basis voor de verdere ontwikkeling van het gebied.

2.3 Functies in het gebied

Water

Het Veerse Meer staat door de sluizen in de Zandkreekdijk en het Kanaal door Walcheren in verbinding met respectievelijk de Ooster- en Westerschelde. De Veersedijk sluit het Veerse Meer af van de Noordzee. De scheepvaart (recreatief en beroepsmatig), recreatie, natuur en in mindere mate ook de (beroeps)visserij vormen de belangrijkste functies. Daarnaast heeft het meer een functie als het gaat om de afwatering van de omliggende polders (lozing via het Veerse Meer op Oosterschelde). Het huidige peilbeheer (in de winter op -0.70m NAP en in de zomer op 0.00 NAP) is mede hierop afgestemd. Om het hogere zomerpeil in te stellen wordt zout water vanuit de Oosterschelde ingelaten. Hierdoor treedt stratificatie op, wat een negatief effect heeft op de waterkwaliteit. Daarnaast heeft de nutriëntenbelasting door de lozing van voedselrijk water van de omliggende polders en atmosferische depositie een belangrijk negatief effect op de waterkwaliteit. Ook de lozing van effluent van de rioolwaterzuiveringsinstallaties hebben (beperkt) negatief effect. De waterkwaliteit moet dan ook aanzienlijk worden verbeterd.

Recreatie Veerse Meer.

Het huidige peilregime van het Veerse Meer voldoet voor de afwatering van de omliggende polders en buitendijkse landbouwgronden. Ook de gemaalcapaciteit is hierop afgestemd. Door de aanleg van het doorlaatmiddel in de Zandkreekdam worden de bergingsmogelijkheden van het Veerse Meer groter. Ook zal door de aanleg van het doorlaatmiddel een licht getij van +/- 7 cm op het meer worden geïntroduceerd. De ontwikkelingen in en rond het Veerse Meer vragen om het nader bezien van de huidige peilen. Bij ingrepen in het peilbeheer van het Veerse Meer dienen de effecten hiervan op de verschillende functies (afwatering omliggende polders, dunne zoetwatervoorraden in het bodemprofiel van (buitendijkse) landbouwgronden, buitendijkse bebouwing, bevaarbaarheid, etc) vooraf inzichtelijk te zijn en indien noodzakelijk gecompenseerd te worden.

Landbouw

De landbouw drukt van oudsher een belangrijk stempel op het gebied. De sector biedt niet alleen voor veel huishoudens een bron van bestaan, maar fungeert mede vanwege het ruimtebeslag ook als belangrijke drager van het landschap. De toekomst van de landbouw is echter niet onbedreigd. Ook rondom het Veerse Meer werkt de landelijke trend van minder gunstige bedrijfseconomische resultaten door. Dit leidt weliswaar tot uitstoot van agrarische bedrijvigheid en werkgelegenheid, maar tot op heden is dit gecompenseerd door vestiging van landbouwbedrijven die op andere plaatsen in Nederland worden uitgekocht en door schaalvergroting en samenwerking van bestaande agrarische bedrijven. Om de positie van de landbouw te behouden zijn maatregelen noodzakelijk. Daarbij dient rekening te worden gehouden met de verschillende soorten landbouwgebieden die Rondom het Veerse Meer zijn te onderscheiden.

Landbouw als economische drager in het gebied.

Noord-Beveland kenmerkt zich door de relatief grootschalige verkaveling en een compacte bedrijfsopbouw (percelen in directe omgeving van bedrijfsgebouwen). Agrarische activiteiten bepalen het karakter van dit open landschap. Ook Zuid-Beveland is landbouwkundig gezien een aantrekkelijk gebied. Evenals op Noord-Beveland zijn de kavels relatief groot en liggen ze dichtbij de bedrijfsgebouwen. Een groot deel van de gronden wordt bebouwd door 1 bedrijf (Koninklijke Maatschap Wilhelminapolder), dat zich richt op grootschalige landbouwkundige activiteiten. Walcheren is door de aard van het landschap voor landbouw een minder aantrekkelijk gebied. De bedrijven zijn qua oppervlak kleiner, maar hebben relatief meer nevenactiviteiten, waardoor dit gebied economisch gezien niet achterblijft.

Toerisme en recreatie

Het Veerse Meer biedt vele toeristische mogelijkheden in een prachtige natuurlijke omgeving. Bij toeristen is het gebied vooral geliefd als aantrekkelijke watersportgebied. Vele vormen van watersport worden er beoefend, waaronder zeilen, surfen, waterskiën en kanoën. Daarnaast vervult het Veerse Meer een rol voor de sportvisserij, met name vanwege het forellenbestand. In zijn huidige vorm is het gebied ontstaan na de uitvoering van de Deltawerken in het Veerse Meer in de zestiger jaren. Daarbij werden de voor landbouw minder geschikte gronden in 1967 al ingericht als recreatief terrein. Bij het verbeteren van de vaargeul zijn met het overgebleven zand eilanden gemaakt waarop onder meer speel- en ligweiden en wandelbossen zijn aangelegd. Deze eilanden zijn door middel van passantensteigers goed toegankelijk voor watersporters. Overnachten is op de eilanden zelf niet toegestaan. Voor een beperkte periode mag wel worden overnacht op het water aan de steigerwal. Sindsdien is toerisme en recreatie uitgegroeid tot een belangrijke pijler voor welvaart en welzijn in het gebied en zijn vele bedrijven en kernen in hoge mate afhankelijk van de bestedingen van bezoekers aan het gebied.

De ontwikkeling van de toeristisch-recreatieve voorzieningen in de jaren '60/'70 en het slechts in beperkte mate investeren in nieuwe voorzieningen hebben ertoe geleid dat momenteel sprake is van een eenzijdige en verouderde situatie. De voorzieningen zijn daardoor niet afgestemd op het huidige gebruik door recreanten, die andere wensen en eisen hebben dan 40 jaar geleden. Er is meer vraag naar kwaliteit, en bovendien meer ruimte om een zelfde hoeveelheid toeristen te kunnen accommoderen.

Infrastructuur

Het Veerse Meer-gebied grenst op twee plaatsen (oost en westkant) aan wegen. Aan de oostkant (Zandkreekdijk) schampt de 'eilandenroute' via de Zeelandbrug het gebied. Aan de westkant wordt het gebied begrensd door de Veersedijk en de N57 (deze weg maakt onderdeel uit van de route via de stormvloedkering). Aan de noordkant wordt Noord-Beveland doorsneden door de N255 (tevens gebiedsgrens). De A58, die de belangrijkste verbinding van Zeeland vormt met oostelijk Nederland, vormt de zuidelijke grens van het gebied. Op hoofdlijnen is het gebied hiermee goed ontsloten. Een aantal knelpunten in deze structuur (brug bij Zandkreekdijk, kanaaloversteek bij Middelburg) zijn of worden naar verwachting op korte termijn opgelost. Wolphaartsdijk, Lewedorp en Arnemuiden hebben te lijden van een onverantwoorde verkeersdruk, die vooral in de zomermaanden problemen geeft.

Vliegveld Midden-Zeeland.

Rondom het Veerse Meer loopt deels een vrijliggend recreatief fietspad. Daarnaast zijn op veel wegen fietssuggestiestroken aangebracht, vrijliggende fietspaden ontbreken langs deze wegen. Dit leidt op een aantal plaatsen tot onveilige situaties.

Voor het scheepvaartverkeer is het Veerse Meer, samen met het Kanaal door Walcheren een belangrijke schakel tussen de Ooster- en Westerschelde. Voor de aanleg van de tweede brug bij de Zandkreekdijk was deze plaats voor het scheepvaartverkeer en het doorgaand wegverkeer een knelpunt, nu is dit echter opgelost.

In het Veerse Meer-gebied ligt het vliegveld Midden-Zeeland dat in 1966 werd aangelegd. Voor de gebiedsvisie is dit vliegveld en de discussies daaromtrent voorlopig als een gegeven beschouwd. Duidelijk is evenwel dat vliegveld en aangegeven sectorale wensen en verbeteringen conflicteren.

Natuur

Rondom het Veerse Meer liggen met name op de voormalige zandplaten belangrijke natuurgebieden, zoals de bossen, natte graslanden en moerassen, die met name zijn gelegen op de zandige gronden. Voor een deel gaat het daarbij om natuur die in meer of mindere mate afhankelijk is van brak water. Ook het meer en haar oevers zelf herbergen belangrijke natuurwaarden, zoals een zeer grote hoeveelheid wintergasten (ganzen, eendachtigen, steltlopers) in de winterperiode. Deze zijn de reden voor de aanwijzing van het Veerse Meer als 'Vogelrichtlijngebied'. Belangrijke en grotere natuurgebieden zijn de Schotsman, Goudplaat, het krekengebied bij Veere, het gebied rond de Middelplaten/De Piet en het Schenge. Daarnaast is het een belangrijk leefgebied voor de Noordse Woelmuis en voor riet- en kustvogels. Als grootschalig voormalig deltawater heeft het gebied tenslotte specifieke kwaliteiten waaronder de duinvalleivegetaties.

Ondanks de schijnbare tegenstelling gaan natuur en recreatie opvallend goed samen en blijken onderling weinig te conflicteren. Juist in de voor de natuurwaarden belangrijke winterperiode zijn minder recreanten aanwezig. Toch staan de natuurwaarden onder druk. Een aantal natuurterreinen is relatief klein van omvang, waardoor invloeden van buitenaf sterk doorwerken. Daarnaast legt het huidige, onnatuurlijke peilbeheer een sterke stress op de natuurwaarden in de oeverzone van het Veerse Meer, leidend tot een degeneratie van vegetaties, een mindere ontwikkeling van bodemleven en verdroging van gronden met name in de winterperiode.

Bevolking en wonen

Het Veerse Meer-gebied is relatief dunbevolkt en kent lage bebouwingsdichtheden. De belangrijkste bevolkingsconcentratie zijn te vinden in Veere, Kamperland, Kortgene, Wolphaartsdijk, Arnhemuiden en Vrouwenpolder. In deze kernen is ook de lokale bedrijvigheid geconcentreerd, zoals het plaatselijke aannemersbedrijf of de constructiewerkplaats.

In de directe nabijheid van het Veerse Meer-gebied liggen de steden Middelburg en Goes. Voor de inwoners van deze steden biedt het Veerse Meer-gebied aantrekkelijke mogelijkheden om er te wandelen, fietsen en te recreëren. Gelet op de toenemende ruimtevrage van met name Middelburg wordt bovendien gekeken naar mogelijke uitbreidingslocaties van deze gemeente richting het Veerse Meer. Voorwaarde daarbij is dat de plannen voldoende passen binnen de structuur en ruimtelijke verscheidenheid van het Veerse Meer. Een onafhankelijke toets zal bovendien vooraf moeten uitwijzen dat deze plannen niet in strijd zijn met landschappelijke, archeologische en cultuurhistorische waarden in dit gebied.

3. Naar een gebiedsvisie

3.1 Uitdagingen voor de toekomst

Ondanks de relatief goede uitgangspositie heeft het Veerse Meer-gebied te maken met een aantal structurele problemen die om een oplossing vragen. Zonder deze oplossing dreigt het gebied economisch achterop te raken en worden allerlei ontwikkelingsmogelijkheden onbenut gelaten. Zo is door de afsluiting in 1961 van het Veerse Gat de waterkwaliteit minder geworden. Dit is nog versterkt door de afwateringsfunctie die het meer heeft vanuit de omliggende gebieden. Dat moet beter. Het kunstmatige peilbeheer, waarbij in de zomer het meerniveau zeventig centimeter hoger ligt dan in de winter zorgt voor stratificatie en daardoor zuurstofloosheid in de diepere delen van het meer. Op de delen, die 's winters droog staan, kan zich geen stabiele levensgemeenschap ontwikkelen. Ook dat moet beter. De gebruikers van de toeristisch-recreatieve voorzieningen stellen bovendien andere eisen dan veertig jaar geleden. Ook dat vraagt om een oplossing. Tenslotte zijn er ook allerlei ontwikkelingen binnen de landbouw die vragen om een herbezinning.

Genoeg reden om kritisch te kijken naar de kwaliteit van het gebied en te zoeken naar een integrale oplossing die een meerwaarde biedt voor alle in het gebied aanwezige functies en gebruikers. De uitdaging daarbij is om de toeristisch-recreatieve aantrekkelijkheid van het gebied te vergroten, alsmede de natuurwaarden, zonder dat het ten koste gaat van de ontwikkelingsperspectieven van andere functies waaronder de landbouw. Dan zal het rondom het Veerse Meer nog beter toeven zijn.

3.2 Hoofdpijnen visie en doelstellingen

Gewenst eindbeeld Veerse Meer-gebied

Gelet op de huidige functies van het gebied, de te verwachten ontwikkelingen die op het gebied af komen en de kansen die zich daarbij voordoen liggen er voor het gebied belangrijke uitdagingen voor de toekomst. In deze visie wordt duidelijk hoe deze uitdagingen kunnen worden aangepakt en hoe de aanwezige kansen kunnen worden benut. Doel is dat uiteindelijk een optimaal bereikbaar gebied ontstaat, met aantrekkelijke routestructuren voor de recreant; een gebied waarvan de waterkwaliteit is verbeterd en waar de waterhuishouding is geoptimaliseerd voor landbouw en natuur; waar een nieuw recreatief stedelijk gebied is toegevoegd zonder afbreuk te doen aan de bestaande stedelijke en ecologische- en landschapswaarden; waar meer ruimte is voor natuur (-ontwikkeling), waar een aantal landschappelijke ingrepen is gedaan die het gebied aantrekkelijker maken en er voldoende ontwikkelingsperspectieven ontstaan voor een duurzame en op de toekomst gerichte landbouwstructuur.

Hoofddoelstellingen gebiedsvisie

Om dit eindbeeld te bereiken is een aantal hoofddoelstellingen geformuleerd. Deze hoofddoelstellingen kunnen tevens worden gezien als prioriteiten. De hoofddoelstellingen zijn als volgt geformuleerd:

- verbetering en innovatie van de economische positie van de toeristisch-recreatieve sector
- verbetering van de waterkwaliteit
- versterking van de landschappelijke inrichting van het gebied
- herstel en ontwikkeling van de natuurwaarden
- verbetering van de verkeersafwikkeling van, in en naar het gebied
- het bieden van voldoende ruimtelijke en economische kaders voor op de markt en de maatschappij gerichte (verbrede) agrarische ondernemers

In de rest van het hoofdstuk is een aantal speerpunten benoemd en uitgewerkt om deze hoofddoelstellingen te bereiken. Deze speerpunten zijn benoemd en tot stand gekomen na discussie en overleg met alle relevante partijen. Per speerpunt wordt tevens op hoofdpijnen aangegeven welke vervolgacties op korte termijn noodzakelijk zijn of al in gang kunnen worden gezet.

3.3 Uitwerking speerpunten

Speerpunt 1 Ruimte voor hoogwaardig toerisme en recreatie

Belangrijke kansen zijn er voor toerisme en recreatie: toerisme blijft een belangrijke groeisector (zowel wat betreft bestedingen in het gebied als de werkgelegenheid), terwijl er goede perspectieven zijn voor de watersport. Om deze kansen te benutten en de economische positie van de sector te verbeteren, wordt in deze gebiedsvisie als speerpunt ingezet op het bieden van “ruimte” voor hoogwaardig toerisme en recreatie. Om dit te bereiken zijn maatregelen nodig ter verbetering van zowel kwaliteit als kwantiteit van het geboden toeristisch-recreatief product. Wat betreft specifiek de watersport gaat het zowel om product-ontwikkeling als om de marketing en promotie van de ‘watersportprovincie Zeeland’, uitbreiding van de watersportmogelijkheden zelf (uitbreiding en verbetering jachthavens, versterking waterrecreatie/dag-recreatie/verblijfsrecreatie) en verbreding van het aanbod (nieuwe vormen van waterrecreatie). Kansen voor de uitbreiding van de watersportmogelijkheden biedt bijvoorbeeld het uitgraven van de gedempte haven (bij de molen te Veere) en de inrichting daarvan als jachthaven of het inrichten als jachthaven van de Oude Middelburgse Haven op de grens van Veere en Middelburg, zulks in combinatie met de ontwikkeling van de driehoek Veere-Arnhemuiden-Middelburg. Dergelijke plannen dienen, net als andere plannen van recreatieondernemers en landbouwbedrijven die toeristische activiteiten (willen) ontplooiën, door een onafhankelijke toetsingscommissie te worden getoetst aan het opgestelde toetsingskader. Voor de plannen in de driehoek Veere-Arnhemuiden-Middelburg zal eerst nog uit een onafhankelijke toets moeten blijken dat deze niet in strijd zijn met landschappelijke, archeologische en cultuurhistorische waarden in dit gebied. Het gebruik van milieuvriendelijke antifouling zal waar mogelijk bevorderd moeten worden. Dit past in het kwaliteitsstreven voor dit gebied.

Verbetering voorzieningen.

Omwille van de concurrentie zijn aanvullende initiatieven op het gebied van onderhoud, reparatie, mogelijkheden voor winterstalling, e.d. noodzakelijk. Dergelijke voorzieningen zijn op dit moment in onvoldoende mate in het gebied aanwezig. Tenslotte is het wenselijk om op korte termijn de fietsroute rond het Veerse Meer te completeren. Naast het invullen van ontbrekende schakels gaat het nadrukkelijk ook om het realiseren van een knooppuntensysteem met wisselpunten voor de recreatieve infrastructuur. Daarbij wordt gestreefd naar een systeem dat dekkend is voor het gehele Veerse Meer-gebied. Bij het zoeken naar mogelijkheden voor de verbetering van kwaliteit en kwantiteit van het toeristisch-recreatief product wordt ook aandacht gegeven aan de minder in het oog springende, maar wel belangrijke gebruiksvormen als sportvisserij, wandelen, paardrijden. Ook hierbij gaat het om behoud en versterking van recreatieve mogelijkheden. Bij de gebiedsuitwerkingen en bij de voorbereiding van de projecten dient ook afstemming plaats te vinden met de voorzieningen voor deze gebruiksvormen. Daarnaast zullen door en in overleg met de betreffende belangenorganisaties de verbeteringsmogelijkheden in beeld moeten komen, ter verwerking in de uitvoeringsprogramma's.

Naast het recreatieve product van het Veerse Meer bieden omliggende plaatsen als Middelburg, Arnhemuiden en Veere de nodige cultuurhistorische waarden die bezocht kunnen worden. Sommige van deze objecten zoals de scheepswerf in Arnhemuiden dienen nog gerestaureerd te worden, terwijl andere objecten nog opgenomen moeten worden in bewegwijzering en/of brochures over het Veerse Meer en omgeving.

Speerpunt 2 Water als basisvoorwaarde voor recreatie en natuur

Het huidige waterbeheer van het Veerse Meer en de inrichting zorgen voor conflicten tussen bijvoorbeeld de recreatieve- en natuurfunctie en de functie voor de afwatering van de omliggende polders. In de Integrale Visie Deltawateren wordt gepleit voor herstel van de estuariene dynamiek door het weer meer met elkaar in verbinding brengen van de Deltawateren. Herstel is onder meer een oplossing voor de ecologische problemen, die door de Deltawerken veroorzaakt zijn. In het Veerse Meer zien we ook de ecologische schaduwkanten van de Deltawerken en momenteel wordt hier de visie in praktijk gebracht door de aanleg van het doorlaatmiddel in de Zandkreekdijk.

Waterkwaliteit

Naar verwachting zal de waterkwaliteit met dit doorlaatmiddel sterk verbeteren. Om te bezien of de waterkwaliteit inderdaad afdoende verbetert, dienen de effecten van het doorlaat-middel via een monitoringprogramma (inclusief de effecten van MINAS) in beeld te worden gebracht. De vraag is of het doorlaatmiddel de dynamiek in voldoende mate herstelt. Lange tijd is er gesproken over de wenselijkheid/ noodzaak van een tweede doorlaatmiddel als verbinding tussen het Veerse Meer en Noordzee of via een kanaal richting Oosterschelde langs de Banjaard en de N57 op Noord Beveland. Recent modelonderzoek van het Waterloopkundig Laboratorium, geeft aan dat een tweede doorlaat-middel ten behoeve van de waterkwaliteit niet het gewenste effect geeft en daarom voorsnog niet in de visie is opgenomen. Als er al aanvullende maatregelen nodig zijn, mag het meeste effect verwacht worden van het afleiden van het voedselrijke polderwater. Of op termijn tot deze maatregelen wordt overgegaan is afhankelijk van de uitkomsten van de monitoring van de effecten van het doorlaatmiddel op de waterkwaliteit. Wel zal daar waar zich mogelijkheden voordoen om mee te liften met andere ontwikkelingen, hiervan al gebruik worden gemaakt. Uiteraard moet worden voorkomen dat meer voedselrijk polderwater (groter afwateringsgebied) of meer effluent van de rioolzuiveringsinstallaties op het meer geloosd gaat worden, waardoor de waterkwaliteit juist zou verslechteren.

Peilbeheer

Naast een verbetering van de waterkwaliteit is een verdere optimalisatie van het peilbeheer en de inrichting van het meer wenselijk. Als streefbeeld wordt voorsnog ingezet op een 'vast' peil (verhoging van het huidige winterpeil naar het huidige zomerpeil met 'veiligheidsmarge'), waarrond de waterstand schommelt onder invloed van het doorlaatmiddel in de Zandkreekdijk. Hiermee wordt weer een licht getij in het Veerse Meer geïntroduceerd. Dit lichte herstel van de getijdynamiek heeft positieve gevolgen voor de ecologie, omdat hierdoor intergetijdengebieden worden gecreëerd. Verhoging en stabilisering van het waterpeil (winter) is naar verwachting positief voor de natuurwaarden in het Veerse Meer-gebied. Het gaat dan om een stabiel ecologisch systeem en beperking van de verdroging van de natuurgebieden. Daarnaast werkt een verhoogd en stabiel waterpeil seizoensverlengend (jaarrond bereikbaarheid voorzieningen voor vaartuigen) en positief op de aantrekkelijkheid van het Veerse Meer (voorkomt droogvallen van 'zeeslaven' in het najaar).

Ten behoeve van de realisering van dit streefbeeld dient een peilbesluit te worden genomen. Voorafgaand hieraan is een (milieu-)effectrapportage noodzakelijk. Hierin moeten ook de effecten voor de gemalen, de afvoer van overvloedige neerslag in de winterperiode, vernatting landbouwpercelen, zoete grondwatervoorraden etc. in beeld worden gebracht. Een plan voor een vast peil bevat ook compenserende maatregelen voor de nadelen die andere sectoren/belangen, waaronder agrarische bedrijven, daarvan ondervinden. De huidige landbouwkundige functie kan naar verwachting op de meeste plaatsen gehandhaafd worden.

De uitwerking van dit streefbeeld zal derhalve starten met het uitvoeren van deze (milieu-)effectrapportage. Aan de hand daarvan worden de randvoorwaarden voor compenserende maatregelen geformuleerd, de financiering geregeld en een peilbesluit genomen. Zolang er geen peilbesluit is genomen blijft de huidige planologische bestemming van de landbouwbedrijven van toepassing. Pas als er een planuitwerking ligt voor een vast peil zal indien noodzakelijk een eventuele planologische aanpassing aan de orde komen.

Waterberging

Bij de in het kader van WB 21 te realiseren bergingsopgave in dit gebied zal het accent liggen op koppeling met de aanleg van natuurvriendelijke oevers en het verruimen van waterlopen. Voorsnog wordt ervan uitgegaan dat de benodigde berging hiermee voor een belangrijk deel kan worden gerealiseerd.

Speerpunt 3 Landbouw als economische pijler en drager van het landschap

De toekomstige ontwikkeling van de landbouw is in sterke mate afhankelijk van wet- en regelgeving omtrent de landbouwsector. Voor een belangrijk deel zijn deze, zeker voor de wat verder weggelegen toekomst, nog onzeker. De algemene verwachting is echter dat het systeem van EU-landbouwsubsidies wordt omgevormd van een prijssteunbeleid naar een beleid van meer inkomenssteun en meer steun in ruil voor tegenprestaties op het gebied van natuur, milieu en landschap. Dit vraagt van alle agrarische ondernemers dat er marktgericht wordt geproduceerd. Deze marktgerichte ontwikkeling zal veel investeringen vergen op bedrijfsniveau. Om deze investeringen te laten renderen is ruimte nodig voor innovatie, behoud van kennis, goede infrastructuur, voldoende draagkracht voor toeleverende bedrijven. Daartoe dient aan geschikte, bestaande bedrijven voldoende planologische mogelijkheden te worden geboden. Een en ander dient te worden verankerd in het streekplan en de relevante bestemmingsplannen. Schaalvergroting is een trend in de landbouw die niet enkel tot het samenvoegen van percelen leidt, maar ook tot het vergroten van bedrijven zonder samenvoegen van percelen. In het laatste geval is er meer ruimte nodig op het bouwblok voor de bedrijfsactiviteiten. Voor de te bieden ruimte op bouwblokken voor de toekomstige ontwikkelingen, is in de streekplanherziening Vitaliteit en Kwaliteit een beleidsherziening opgenomen. Deze zal uiteraard ook voor het Veerse Meergebied gelden. Daarnaast zijn er ook mogelijkheden in nieuwe economische dragers op diverse vlakken zoals recreatie en viskweek. Vooral de bestaande agrarische ondernemers met een recreatieve neventak zullen deze in de toekomst verder willen ontwikkelen. De ambitie van het beleid voor nieuwe economische dragers om het restrictieve beleid voor het landelijk gebied om te zetten in een beleid voor nieuwe kansen kan verder worden geoptimaliseerd. In de streekplanherziening Vitaliteit en Kwaliteit zijn hiervoor op onderdelen verbeteringen aangebracht, waarnaar voor het Veerse Meergebied wordt verwezen. Zodra de provinciebrede evaluatie van het NED-beleid zal leiden tot beleidsaanpassingen, zullen deze ook voor dit gebied van toepassing zijn.

De ontwikkelingsmogelijkheden van de landbouw kunnen niet los worden gezien van die van andere gebruikers in het gebied. Om de verdere ontwikkeling van met name de recreatiebedrijven te kunnen accommoderen zal veelal landbouwgrond nodig zijn. Om zowel de landbouw als de andere ruimtegebruikers een stimulans te geven is het noodzakelijk dat mogelijkheden voor vrijwillige kavelruil worden gestimuleerd. Een grondruilbank kan het proces van kavelruil versnellen. Het instrument van (vrijwillige) kavelruil is in principe beschikbaar voor het gehele Veerse Meer-gebied. Om de mogelijkheden af te tasten zal in Noord-Beveland een pilot voor een vrijwillig kavelruilproject worden opgezet. Het instrument vrijwillige kavelruil biedt ook voor de landbouw mogelijkheden tot agrarische structuurverbetering.

Landbouw, drager van het landschap.

Nieuwe brug bij de Zandkreekdijk.

Speerpunt 4 Infrastructuur als randvoorwaarde voor economische activiteiten

Zowel op de weg als op het water is een toename in verkeersbewegingen merkbaar. De veelal smalle polderwegen zijn niet berekend op zoveel (recreatief) verkeer. Daarnaast ontstaan op deze wegen gevaarlijke situaties door de hoge rijsnelheid van automobilisten en vanwege menging van verkeer. Met name op plaatsen waar landbouwkundig, doorgaand, recreatief en lokaal verkeer gebruik maken van dezelfde wegen is sprake van onveiligheid. Specifieke aandacht is nodig voor de oplossing van de knelpunten Wolphaartsdijk en Arnemuiden en voor de kwantitatieve en kwalitatieve verbetering van fietsinfrastructuur en routes (onder andere ruiter- en wandelpaden). Aanpassingen aan dit netwerk op basis van een slagenstructuur, zijn noodzakelijk om het Veerse Meer bereikbaar te maken en te houden. Als geen investeringen plaatsvinden, verliest het gebied snel aan aantrekkingskracht.

Het goederenvervoer over water zal naar verwachting toenemen, mede vanwege de toenemende drukte op de wegen. Omdat ook de recreatievaart toe zal nemen, is de kans groot dat de beroepsvaart in conflict komt met de pleziervaart: met name in de zomerperiode kan dit in toenemende mate leiden tot onveilige situaties op het water. Er dient nog nader te worden gezien welke maatregelen mogelijk en noodzakelijk zijn indien dergelijke situaties zich daadwerkelijk voordoen.

Van belang is dat er voldoende betonning aanwezig is voor een veilige recreatie- en beroepsvaart. De aanwezige hindercontouren van het vliegveld Midden-Zeeland staan een optimale ontwikkeling van andere functies in het gebied Oranjeplaat-Oranjepolder in de weg. Verkenning van mogelijkheden van baanverdraaiing of baanverschuiving hebben geen haalbaar soelaas geboden. Bij de verdere ontwikkeling van het gebied Oranjeplaat-Oranjepolder moet derhalve uitgegaan worden van de hindercontouren zoals geregeld in het vigerende streekplan.

Speerpunt 5 Natuur als basiskwaliteit

De natuurgebieden en -waarden vormen een belangrijke basiskwaliteit van het gebied. Van groot belang is behoud hiervan. De bestaande wetgeving (planologisch, en specifieke natuurwetgeving zoals vogel- en habitatrichtlijn, natuurbeschermingswet, etc) is hiervoor het bindend kader. Afhankelijk van de kwetsbaarheid van de natuurwaarden betekent dit een beperking van het medegebruik door andere functies. Gestreefd wordt naar een optimalisatie van medegebruik door koppeling van belangen (recreatie, waterberging, etc). Een goede afstemming en zonering is daarbij van groot belang, evenals een verdere vergroting van de natuurgebieden rondom het Veerse Meer. Dit mede om te voorkomen dat de bestaande natuurterreinen in voorkomende gevallen door recreanten te intensief worden benut en te veel afbreuk wordt gedaan aan de aanwezige natuurwaarden. Het gebied de 'Schotsman' kan dienen als voorbeeld: een grote eenheid, toegankelijk voor recreanten, maar toch ook (door inrichtingsmaatregelen) delen waar natuurwaarden zich min of meer ongestoord kunnen ontwikkelen.

Natuurgebied Schotsman.

Daarnaast is een impuls in natuurkwaliteit gewenst. Het gaat dan om de actieve ontwikkeling van nieuwe natuurgebieden en landschapswaarden, te realiseren op daarvoor te selecteren locaties, op basis van vrijwilligheid en tegen een passende vergoeding. Bij de selectie van te ontwikkelen nieuwe waarden is het belangrijk uit te gaan van de specifieke kwaliteiten van het gebied: een grootschalig voormalig deltawater met omringend polderland met belangrijke natuurwaarden, maar ook een duidelijke functie voor landbouw en recreatie. Dit betekent extra mogelijkheden voor de koppeling van natuurontwikkeling met agrarisch natuurbeheer en de beleving van natuur en landschap door recreanten. Waar mogelijk dient de ontwikkeling van nieuwe natuur te worden gebundeld. Bestaande en nieuwe EHS-natuur kan daarbij als 'kapstok' dienen.

Belangrijke ontwikkelingen hierbij zijn:

- Op het moment dat het opzetten van het peil aan de orde is (zoals aangegeven bij het speerpunt water), het via EHS begrenzing realiseren van natte natuurontwikkeling op dat deel van de buitendijkse landbouwgronden waar bij peilopzet onvoldoende drooglegging ontstaat of slechts met zeer forse aanpassingen aan de waterhuishouding gerealiseerd zou kunnen worden. De EHS begrenzing zal via de provinciale herbegrenzingsoperatie in het kader van "goede/slechte landbouwgronden" tot stand komen;
- Het uit ecologisch oogpunt zeer interessante intergetijdegebied bij de realisering van een gelijk zomer- en winterpeil met lichte peilfluctuatie (zie ook speerpunt water);
- Het realiseren van de resterende begrensde EHS in het Schengegebied (rekening houdend met de in 2004 uitgevoerde herbegrenzingsoperatie) en het op termijn opplussen van de Schengekwaliteiten zoals beschreven in paragraaf 4.5.

Bundeling vergroot de algemene natuur- en landschapskwaliteit en voorkomt versnippering en daardoor onder meer conflicten langs de randen.

Mogelijkheden voor de impulsen in natuurkwaliteit worden gezien in:

- Ecologische hoofdstructuur
- Recreatie-natuur
- Groen-blauwe dooradering (natuurvriendelijke oevers, binnendijken)
- Agrarisch natuurbeheer (beheersgebieden, akkerranden, ganzenopvanggebieden, overig streekgebonden)
- Natte natuur (onder meer leefgebied voor Noordse woelmuis, rietvogels)
- Soortenbeschermingsprojecten (voor specifieke, bijzondere soorten van het Veerse Meer-gebied)

Speerpunt 6 Veerse Meer als aantrekkelijke omgeving voor wonen en werken

In het licht van de verdere ontwikkeling van zowel Goes als Middelburg is uitbreiding en versterking van de recreatieve functie van het Veerse Meer-gebied, met name in de zuidrand gewenst. Het gaat dan met name om vergroting van de dagrecreatieve mogelijkheden. Een aantrekkelijke woon- en leefomgeving wordt immers steeds belangrijker als vestigingsfactor voor mensen en bedrijven. Gewezen wordt op de toekomstvisie van de gemeente Middelburg tot het ontwikkelen van nieuwe woonmilieus in de omgeving van Arnemuiden.

Voor de leefbaarheid in de kleinere kernen in het Veerse Meer-gebied is het van belang dat er voldoende draagkracht is om de voorzieningen in stand te kunnen houden. Deze voorzieningen staan onder druk vanwege het wegtrekken van de bevolking en het niet goed aansluiten van het huidige woningaanbod op de wensen en lokale behoeften. Deze situatie verschilt overigens per gemeente. Het bouwen van woningen, in de verhoudingen en aantallen zoals dat mogelijk is in de kleine kernen, levert overigens niet zozeer een positieve bijdrage aan het instandhouden van voorzieningen, alswel aan het sociale- en leefbaarheidsklimaat.

Daarnaast dient ook voldoende rekening te worden gehouden met de ontwikkelingsmogelijkheden van bestaande (lokale) bedrijvigheid in deze kernen, mits milieutechnisch en maatschappelijk verantwoord. Dergelijke bedrijvigheid is van groot belang voor de leefbaarheid in de kernen en daarmee voor het gebied in haar totaliteit. Op het Veerse Meer zijn ook een aantal beroepsvisserij actief, die uit de visserij op het Veerse Meer hun inkomsten halen. Bij de uitwerking van de speerpunten zal met deze belangen rekening worden gehouden.

Speerpunt 7 Landschap en cultuurhistorie als basiskwaliteit

De kwaliteit van de fysieke omgeving, de aantrekkelijkheid van het landschap en andere aspecten zoals de cultuurhistorische waarden van het gebied zijn belangrijke uitgangspunten voor deze visie. Bij de beschrijving van de ruimtelijke karakteristieken zijn deze kwaliteiten beschreven. Met het opnemen van dit speerpunt willen we het belang en de kracht van de huidige ruimtelijke karakteristieken benadrukken.

Een belangrijk uitgangspunt is het behoud en de verdere ontwikkeling van de potentiële diversiteit van het gebied. Landschappelijke ingrepen dienen hierop met name te worden gericht. Daarnaast dient te worden gestreefd naar het openhouden van zichtlijnen en het karakter van de landschappelijke invulling conform het "Plan Nico de Jong". Ter illustratie van de zichtlijnen zie bijlage 1. Dit betekent dat in het open oostelijk deel van het Veerse Meer terughoudend dient te worden omgegaan met landschappelijke verdichting cq. bosontwikkeling. Toepasselijke plekken voor extra bos liggen meer in het westelijke deel, aansluitend aan de bossen van de Piet, Oranjeplaat, Goudplaat en Schotsman.

Aandachtspunt is bovendien het vergroten van de belevingswaarde en de toegankelijkheid van het landschap. Dit kan onder andere worden bereikt door kreekherstel in combinatie met de ontwikkeling van recreatieve routes en de landschappelijke inpassing van storende gebouwen en objecten.

Tenslotte wordt ingezet op het behoud, herstel en ontwikkeling van landschappelijke, archeologische en cultuurhistorische waarden. Dit kan worden bereikt door de landschappelijke accentuering van genoemde waarden, streekeigen landschapsontwikkeling en het behoud en herstel van waardevolle cultuurhistorische objecten zoals de oude veersteigers bij Kamperland, Kortgene en Veere en de oude scheepswerf bij Arnemuiden. Ook het op peil houden van de ruimtelijk kwaliteit en de uitstraling van de eilanden in het meer dragen hieraan bij.

4. Accentverschillen per deelgebied

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de gewenste ontwikkelingsrichting van de verschillende gebieden rond het Veerse Meer. Onderlinge accentverschillen in gewenste functies tussen deelgebieden beogen niet andere initiatieven en ontwikkelingen 'onmogelijk te maken', maar zijn bedoeld om sturing te geven aan het behoud en versterking van de diversiteit in functies en karakter in het Veerse Meer-gebied. Echter een beoordeling per individueel initiatief, waarbij een afgewogen beoordeling plaatsvindt van verschillende belangen (zowel commercieel als niet-commercieel), is noodzakelijk.

Het is nadrukkelijk niet de bedoeling om 'vaste regels' aan te geven waarbinnen initiatieven en ontwikkelingen doorgang kunnen vinden. Voorop staat het verantwoord omgaan met bestaande functies en behoud van enige flexibiliteit om in te kunnen spelen op nieuwe initiatieven en ontwikkelingen. Voorwaarde is wel dat deze passen binnen de huidige karakteristiek van het gebied. In dit hoofdstuk wordt uitgegaan van de indeling zoals die vanuit de kenmerken van het gebied naar voren komt:

- Veerse Meer met de aanwezige eilanden;
- Oevers en dammen;
- Westkop van Noord-Beveland;
- Schenge;
- Driehoek Middelburg-Veere- en Arнемuiden;
- Walcheren;
- Eiland van Wolphaartsdijk;
- Wilhelminapolder;
- Midden en Oost Noord-Beveland.

In deelgebiedvisies zullen de geschetste hoofdlijnen voor de gewenste ontwikkelingsrichting verder worden uitgewerkt. Voor de deelgebieden Oranjeplaat-Oranjepolder (onderdeel van de Driehoek Middelburg-Veere- en Arнемuiden), Wolphaartsdijk en Veerse Dam zijn hier voorzetsen voor geleverd in deel II. Bij het opstellen van de integrale deelgebiedvisies zijn tevens de ondernemers betrokken. Dit kan leiden tot nieuwe kwaliteitsimpulsen voor de plannen die her en der al zijn ontplooid.

4.2 Veerse Meer met de aanwezige eilanden

Het Veerse Meer sec is van essentieel belang voor het natuurlijk kapitaal van het gebied. Zonder het meer is uiteraard geen watersport mogelijk, terwijl de aanwezigheid van water ook in meer algemene zin een belangrijke bijdrage levert aan de uitstraling en aantrekkelijkheid van het gebied. Om die reden dient het Veerse Meer, met de aanwezige eilanden, als zodanig in stand te worden gehouden. Een belangrijke voorwaarde voor die aantrekkelijkheid is de instandhouding van een goede waterkwaliteit en het op peil houden van de ruimtelijke kwaliteit en uitstraling van de in het meer gelegen eilanden. Deze eilanden hebben ieder voor zich een eigen karakter. Indien inpasbaar en gewenst, kan op eilanden met een recreatieve functie, in aanvulling op de al aanwezige afmeergelegenheid, een kleinschalige natuurgerichte verblijfsrecreatie met beperkte voorzieningen gerealiseerd worden. Daarbij is aandacht nodig voor eenduidigheid in beheer: er dient afstemming tussen gemeenten plaats te vinden over de Algemene Politie Verordening (A.P.V.)

4.3 Oevers en dammen

De oevers van het Veerse Meer en de dagrecreatieve voorzieningen zoals steigers en ligweiden verdienen een opknapbeurt. Daarbij dient ook aandacht te zijn voor de voorzieningen ten behoeve van

Veerse Dam.

de sportvisserij. Het is verder goed voor te stellen dat in de buitendijkse gebieden die wat hoger liggen mogelijkheden worden geboden voor het accommoderen van recreatieve initiatieven.

Bij de Veersedam (op het grondgebied van Veere en/of Noord-Beveland) dient een meer aantrekkelijke omgeving te ontstaan voor dagrecreatie. Op deze plaats is ook voldoende ruimte voor realisatie van een wervende horecavoorziening (wellicht met verblijfsaccommodatie) als aanvulling op de verblijfskwaliteit van de dam, voor zover een dergelijke ontwikkeling niet strijdig is met het zeeweringsbelang, geluidszone, nabijheid natuurgebieden, beeldkwaliteit van de dam en het uitzicht op en vanaf de dam. Ook bij de Zandkreekdijk worden mogelijkheden gezien voor (dagrecreatieve) ontwikkelingen zoals een infocentrum, die een nieuwe impuls kunnen geven aan het gebied.

Met het oog op de instandhouding van allerlei voorzieningen en de daarmee samenhangende economische belangen in nabijgelegen kernen, dient de bereikbaarheid vanaf het water te worden verbeterd. In Veere kan dit bijvoorbeeld vorm krijgen door een uitbreiding van de aanlegmogelijkheden voor een kort bezoek aan het stadje.

In de lijn met het rijksbeleid worden ingrepen of ontwikkelingen in en in de onmiddellijke nabijheid van recreatiegebieden, infrastructurele en andere openbare recreatievoorzieningen, die leiden tot onomkeerbare aantasting in principe niet toegestaan. Alleen bij zwaarwegend maatschappelijk belang en afwezigheid van alternatieven kan hiervan worden afgeweken, mits de aantasting afdoende wordt gecompenseerd. Dit uitgangspunt is van toepassing op terreinen in en langs het Veerse Meer, waarop een recreatieve bestemming rust, die openbaar toegankelijk zijn en die ingericht zijn voor openluchtrecreatie. Echter (commerciële) dagrecreatieve bedrijven kunnen de aantrekkelijkheid van het recreatiegebied ook vergroten. Mits in omvang beperkt en omgeven door voldoende openbaar toegankelijk terrein, worden dergelijke ontwikkelingen als versterking van de betekenis van het gebied voor openluchtrecreatie gezien. Bij omzetting van dagrecreatie naar een verblijfsrecreatief bedrijf lijkt een netto positief effect lastiger aan te tonen. Wel geldt ook dan dat door gronden via verkoop of pacht in handen van particuliere ondernemers te geven, middelen beschikbaar komen voor beter onderhoud en inrichting van het resterende recreatieterrein. Of in een dergelijk geval sprake is van nettowinst voor de functie als openluchtrecreatieterrein zal worden bepaald aan de hand van een checklist ter toepassing door de Toetsingscommissie. De checklist is opgenomen in het toetsingskader in bijlage 4.

4.4 Westkop van Noord-Beveland

De westkop van Noord-Beveland heeft een agrarisch middendeel en een recreatieve rand. In deze rand bevindt zich een groot deel van de in het gebied aanwezige verblijfsrecreatie. Vanwege de al sterk ontwikkelde recreatieve verblijfsfunctie en de gunstige ligging nabij de Noordzee zetten we voor dit

gebied in eerste instantie in op revitalisering en uitbreiding van recreatiecomplexen. Uitbreiding is alleen mogelijk indien tevens sprake is van kwaliteitsverbetering.

In de binnendijkse gebieden met een overwegend agrarische functie, met name de Onrustpolder, kan daarnaast worden ingezet op combinaties van agrarisch gebruik met recreatief medegebruik, natuur en bos. Een meer ingrijpende transformatie is mogelijk bij Kamperland. Met name de oostkant van het kanaal leent zich uitstekend voor een nieuwe uitbreiding van Kamperland, die meer front naar het water maakt. Dit kan door het havenkanaal naar het oosten toe te verbreden en de capaciteit van de jachthaven te vergroten. De zone tussen Kamperland en het Veerse Meer leent zich voor een mix van verblijfsrecreatie, wonen en watersportgerelateerde bedrijvigheid. Voor de havens van Kamperland is een samenhangende ruimtelijke deelgebiedsvisie geformuleerd zoals weergegeven in deel II, hoofdstuk 5.

Naast deze recreatieve ontwikkelingen zijn in het gebied (in beperkte mate) ook mogelijkheden voor de ontwikkeling van een windmolenpark, met name richting de Oosterschelde.

Ten westen van Kamperland in de landschappelijke verdichtingszone zijn mede ter versterking hiervan ook mogelijkheden voor landgoederen.

4.5 Schenge

De Schenge-kreek leent zich bij uitstek voor de ontwikkeling van een grote eenheid natuurgebied. De historische kreekloop, de laaggelegen oeverlanden en de reliëfrijke overgangen naar de hogere gronden kunnen daarbij worden samengevoegd tot een ecologisch en landschappelijk waardevol geheel. In eerste instantie wordt ingezet op realisatie van de reeds begrensde EHS, zoals opgenomen in het Natuurgebiedsplan Zeeland 2001. Daarbij wordt rekening gehouden met de in 2004 uitgevoerde herbegrenzingsoperatie "goede/slechte gronden", waardoor de taakstelling voor de realisering van de begrensde EHS op korte termijn afneemt door het schrappen van een deel van hogere landbouwgronden langs de Westerschenge. Daarnaast zal via een extra begrenzing als EHS op de laaggelegen buitendijkse gronden extra natte natuur worden gerealiseerd op het moment dat opzetten van het Veerse Meerpeil aan de orde is. Tenslotte wordt toegewerkt naar een brakwaterkreek met een goede waterkwaliteit, geflankeerd door een verscheidenheid aan levensgemeenschappen, zoals zilte graslanden, rietlanden, schraalgraslanden, weidevogelgraslanden, ruigte, struweel en boselementen. Vervolgens is een verdere versterking van het natuurgebied gewenst en kan in landschappelijk opzicht

Schenge.

aansluiting worden gezocht bij de natuurwaarden van het Veerse Meer. Hierbij zal worden gebruik gemaakt van de instrumenten vrijwillige kavelruil en grondruilbank.

Het Schengegebied ontwikkelt zich tot een aantrekkelijk wandel- en fietsgebied. Het Schengegebied en het Veerse Meer-gebied worden via routestructuren met elkaar verbonden, hetgeen een grote meerwaarde heeft voor de recreant. Daarbij is tevens te overwegen om aan te sluiten op de bestaande routestructuren van het stedelijke gebied van Goes.

Een directe afwatering van de Ooster- en Westerschenge op de Oosterschelde of op het Veerse Meer in de directe omgeving van het doorlaatmiddel, betekent een belangrijke kwaliteitsverbetering voor zowel de Schenge (afwaterende functie vermindert) als het Veerse Meer. Ook voor natuur (ecologische verbinding) en recreatie (doorgaande routestructuur) heeft de koppeling van Ooster- Westerschenge grote voordelen. De haalbaarheid van deze omleiding zal nader worden onderzocht. Daarbij wordt tevens bezien in hoeverre de Schenge een rol kan spelen als waterbergingsgebied bij calamiteiten.

4.6 Driehoek Middelburg, Veere en Arnhemuiden

Dit gebied ligt in de stedelijke invloedssfeer van Middelburg en biedt kansen voor het creëren van kwalitatief hoogwaardige woonmilieus. Zo'n ontwikkeling is in principe niet strijdig als wordt aangesloten bij de karakteristieken en kwaliteiten van het Veerse Meer-gebied. Essentieel daarbij is dat een eventuele verstedelijking niet aansluit bij de kern Veere (op deze plaats verdient het historische en pittoreske karakter de aandacht). Ook het creëren van een nieuw waterfront aan het Veerse Meer is nabij Veere niet gewenst. Daarnaast dient te worden voorkomen dat bij de ontwikkeling van dit gebied alleen de "interessante" locaties worden uitgevoerd. Met het oog op de gewenste omgevingskwaliteit in relatie tot het Veerse Meer als geheel dienen "natuur en milieu" in dit gebied voldoende aan bod te komen. Dit vraagt om aanvullende randvoorwaarden om tot de uitvoering van het gebied te komen.

Voor de ruimtelijke kaders die aan de verstedelijking worden gesteld, verdient het aanbeveling om gebruik te maken van de hoogteopbouw van het gebied, oude waterlopen en de aanwezige infrastructuur. De hoogste dichtheden kunnen gerealiseerd worden op de hoger liggende gronden bij Arnhemuiden, die aan de oude haveninsteek van Arnhemuiden liggen. Door het uitgraven van deze insteek ontstaat een 'waterdriehoek', waaraan het nieuwe stedelijk front zich, ietwat terugliggend van het Veerse Meer, kan manifesteren. Aan de westzijde van de waterdriehoek zal het accent liggen op permanente woningen en aan de oostzijde op recreatieve. In het lager liggende deel van de driehoek bestaat de mogelijkheid om in aansluiting op het te herontwikkelen bedrijventerrein van Middelburg, woningen in wat lagere dichtheden te realiseren en deze aan het Veerse Meer te koppelen via een te graven doorsteek vanuit het Veerse Meer. Om te voorkomen dat daarbij het "rondje Veerse Meer" wordt onderbroken, dient hier een beweegbare brug met geleidewerk te komen die aansluit op de nieuw te graven waterdriehoek bij Arnhemuiden. In het tussenliggende gebied is intensieve verstedelijking ongewenst. Het handhaven van de huidige landbouwgronden, het realiseren van calamiteitenberging in dit relatief lager liggende deel van het gebied of het realiseren van bosgebieden (al of niet met gespreide bebouwing) ter ondersteuning van de recreatieve behoefte van de bewoners van de stedelijke gebieden en ter ruimtelijke ondersteuning van de smalle bosrand aan deze zijde van het Veerse Meer behoren tot de mogelijkheden.

Voordat onomkeerbare ingrepen in dit deelgebied worden gedaan, dient uit een onafhankelijke toets aangetoond te zijn dat deze niet in strijd zijn met landschappelijke, archeologische en cultuurhistorische waarden in dit gebied.

Teneinde de bereikbaarheid van de zuidkant van het Veerse Meer te verbeteren en daarmee de verkeersbelasting van Lewedorp en Arnhemuiden te verminderen, is een onderzoek gedaan naar nieuwe ontsluitingsmogelijkheden voor de korte en lange termijn. In de afgeleverde rapportage wordt een en ander nader beschreven. Gelijktijdig wordt ook een slagenstructuur doorgevoerd. Op structuurniveau biedt dit kansen voor een brede omgeving: zowel de verkeersveiligheid en de leefbaarheid verbeteren.

Bij de ontwikkeling van het gebied dient voorkomen te worden dat door versnippering de al dan niet

resterende landbouwbedrijven niet of slecht bereikbaar worden en de ontwikkelingsmogelijkheden onnodig worden beperkt. Een totaal visie op de ontwikkeling van dit gebied kan een dergelijke versnippering en onnodig onder druk zetten van de bedrijfsvoering van de landbouwbedrijven voorkomen. Voor het onderdeel Oranjeplaat-Oranjepolder is hiertoe een eerste aanzet opgenomen in deel II.

4.7 Walcheren

Walcheren heeft het meest kleinschalige karakter in het gebied omdat bijna alle wegen hier ruim beplant zijn. De landbouwkavels zijn hier relatief klein en de wegen hebben een grillig patroon. Nieuwe ontwikkelingen dienen daarom op een fijnmazige en passende wijze te worden ingebracht. Vergaande ruimtelijke schaalvergroting voor de landbouw is om die reden niet gewenst. Wel zijn er (op beperkte schaal) mogelijkheden in de sfeer van een mini- of hofstedecamping bij bestaande bedrijven (het bestaande aantal bedrijven met een dergelijke neventak laat dat al zien). Geschikte locaties voor mogelijke landgoederen zijn de kreekruigen (dit sluit aan bij het principe uit de regiovisie Walcheren 2000+). In het gebied tussen de Polredijk en het Veerse Meer en de Polredijk en Gapinge zijn dergelijke initiatieven echter niet gewenst vanwege de prachtige zichtlijnen over het landschap en het water van het Veerse Meer. Bestaande afspraken in het kader van de ruilverkaveling moeten niet doorkruist worden door deze visie.

4.8 Het eiland van Wolphaartsdijk

Het eiland van Wolphaartsdijk is een van de mooiste voorbeelden van achtereenvolgende indijkingen in Nederland. Voorzichtigheid bij het toestaan van initiatieven en ontwikkelingen in dit gebied is noodzakelijk. Landschap en cultuurhistorie verdienen een belangrijke plaats in dit gebied. Accentuering van de inpolderingstructuur is gewenst, met in achtneming van de cultuurhistorische karakteristiek. Dit kan door het aanbrengen van beplanting op daartoe geëigende plekken ('landschapsversterking').

De in het gebied aanwezige dagrecreatieve voorzieningen rondom Wolphaartsdijk en de (beperkt) aanwezige verblijfsrecreatieve bedrijven dienen zowel kwalitatief als kwantitatief op peil te blijven. Daarbij dient aandacht uit te gaan naar de plaats van deze bedrijven (en hun relatie met) de omgeving zoals de kern en de haven en de verkeersstructuur rond Wolphaartsdijk.

Voor de dagrecreatieve locatie De Piet zijn er kansen om met name de dagrecreatieve functie te versterken. Het zoeken naar samenwerkingsverbanden tussen dagrecreatiebedrijven biedt nieuwe kansen. Van belang is tevens om te komen tot een goede afstemming met de beheerder van de bossen. Het gebied zou een verdere kwaliteitsslag kunnen gebruiken met name in het aanbrengen van nutsvoorzieningen naar de Piet.

4.9 De Wilhelminapolder

De Wilhelminapolder vormt op een andere manier een bijzondere aanvulling op het Veerse Meer-gebied. De grootschaligheid van het gebied vormt een groot en interessant contrast met de randen van het gebied. Deze karakteristiek kan met name aan de randen nog worden versterkt met het benadrukken van de ruimte door contrasten. Hier liggen kansen voor waterberging, natuurvriendelijke oevers en recreatief medegebruik. In aansluiting op de maten van het water, en op het robuuste werk van de Zandkreekdijk kan bijvoorbeeld windenergie een aanvulling op de landbouw betekenen. Het provinciale beleid windenergie zoals weergegeven in de Beleidsnotitie Windenergie is hier van toepassing. Conform dat beleid zullen initiatieven ook een landschappelijke en natuurwetenschappelijke toets moeten ondergaan. Ook worden in dit deelgebied kansen gezien voor ontwikkeling op het gebied van onder andere dagrecreatie, educatie, natuur en landschap. Een nadere uitwerking in een landschapsplan is hierbij gewenst.

4.10 Midden en Oost Noord-Beveland

Deze gebieden zijn, naast de Wilhelminapolder, het meest nadrukkelijk ingericht voor de agrarische productie. De verkaveling is functioneel en grootschalig en er zijn weinig andere ruimteclaims of andere beperkende omgevingsfactoren. Dit schept een klimaat waarbij de mogelijkheden voor de landbouw groot zijn. In het gebied zijn er onder andere mogelijkheden voor het combineren van calamiteitenberging met zoetwaterbuffering en voor intensivering. Voor ruimtelijke schaalvergroting kan juist in dit gebied een grondruilbank (vergroting grondmobiliteit) een positieve impuls betekenen voor de landbouw. Mogelijkheden voor verbrede landbouw in de vorm van mini- of landschapscampings en voor landgoederen worden geboden in de daartoe aangewezen ontwikkelingszone (zie ruimtelijke kaartbeeld).

In de toeristische visie van de gemeente Noord-Beveland wordt ingezet op versterking en het voor toeristen interessanter maken van bestaande en potentiële noord-zuidlijnen in het landschap. Hierdoor wordt ook het Veerse Meer-gebied als geheel aantrekkelijker. Met name de al in het gemeentelijk beleid opgenomen ladderstructuren bieden hiervoor aanknopingspunt, evenals de groenblauwe dooradering vanaf de Roompot naar het Veerse Meer middels de bestaande natte structuur.

Rond Kortgene worden mogelijkheden voor een (bescheiden) verdere ontwikkeling als recreatieconcentratie gezien. Dit kan in de zone langs de haven waar beperkte mogelijkheden zijn voor dorpsgebonden en het dorp versterkende recreatieactiviteiten zoals een hotel of een pension. Daarnaast zijn er mogelijkheden voor extensieve uitbreiding ten westen van het dorp en de huidige verblijfsrecreatieconcentratie. Bij verdere ontwikkeling van Kortgene dient met name aandacht te worden besteed aan kwaliteit, ook buiten de recreatieve bedrijven, in relatie tot landschap, natuur en de relatie kern-verblijfsrecreatie. Ook de relatie tussen de kern en het Veerse Meer kan verbeterd worden. Nu zijn er grote barrières om bij de waterkant te komen.

Legenda:

Veerse Meer eventueel peilverhoging	EHS, Ecologische Hoofdstructuur, natuurontwikkeling	mogelijke reconstructie van bestaande natuur en recreatiegebieden	recreatieve hotspots	fietspad, reeds bestaand
Walcheren slechts op kleine schaal ontwikkelen van recreatieve mogelijkheden bij de boer	zoekgebied integrale gebiedsuitwerking "Schone Schenge"	eiland en/bos, karakter handhaven	zoekgebied, recreatieve hotspot	fietspad, nog aan te passen
stedelijk ontwikkelingsgebied Middelburg	Wolphaartsdijk, open en onaantastbaar gebied	landgoederenzone Walcheren	dijken rond Wolphaartsdijk die reeds geplant zijn	fietspad, nog te realiseren
groenzone tussen Veere en de stedelijke ontwikkelingszone van Middelburg	midden- en oost Noord-Beveland, landbouw primair, langs dagrecreatieve routes op kleine schaal ontwikkelen van dag- en verblijfsrecreatieve mogelijkheden bij de boer	recreatief uitloopgebied Goes	nog te beplanten dijken rond Wolphaartsdijk	fietspad, zoekgebied
nieuw te graven water Arнемuiden, voor waterfront stedelijke uitbreiding van Middelburg	westkop van Noord-Beveland, landbouw primair op kleine schaal ontwikkelen van dagrecreatieve mogelijkheden bij de boer	reconstructie Wolphaartsdijk zowel van de recreatie als van de dorpsrand, deze vormen samen één project	rijksweg A58	groen-blaue dooradering
reconstructie van Oranjeplaat	ontwikkelingszone plattelandstoerisme (gebruiks-) natuur en landgoederen	reconstructie Kortgene zowel van de recreatie als van de dorpsrand	stroomweg	doorlaatmiddel Zandkreekdijk
EHS, Ecologische Hoofdstructuur, bestaande natuur		reconstructie van havenfront Kamperland	indicatie slagenstelsel: reeds bestaand	Wilhelminapolder, grootschalig landbouwgebied met versterking contrasten en kansen voor dagrecreatie, educatie, natuur en landschap
			indicatie slagenstelsel: nog te realiseren	gemeentegrens
			duurzaam veilige inrichting wegen	

Het plangebied wordt gevormd door de stroomweg en rijksweg A58.

DEEL II Deelgebiedsvisies

Inhoudsopgave

1	Inleiding	49
2	Deelgebiedsvisie Wolphaartsdijk	50
3	Deelgebiedsvisie Oranjeplaat-Oranjepolder	54
4	Deelgebiedsvisie Veerse Dam	57
5	Deelgebiedsvisie havens Kamperland	59

1. Inleiding

Om te zoeken naar een integrale oplossing voor de problemen en zorg te dragen voor behoud of zelfs versterking van de karakteristieke diversiteit van het Veerse Meer en haar omgeving is de “Gebiedsvisie Rondom het Veerse Meer” opgesteld. In deze visie worden een aantal hoofddoelstellingen en speerpunten onderscheiden om op deze wijze het toekomstperspectief van het Veerse Meer veilig te stellen dan wel te versterken. Aan de hand van deze speerpunten en doelstellingen zijn de gewenste ontwikkelingsrichtingen geschetst welke vervolgens nader zijn uitgewerkt voor een aantal deelgebieden. Deze uitwerkingen zijn gemaakt voor die deelgebieden waar diverse ontwikkelingsinitiatieven bestaan voor de afweging waarvan de stuurgroep een integrale uitwerking nodig acht. Reden om een gebiedsuitwerking te maken is dus niet de mate van belangrijkheid als trekpleister, maar de noodzaak voor het maken van afwegingen van ontwikkelingsinitiatieven.

Het gaat om de deelgebieden Oranjeplaat-Oranjepolder, Wolphaartsdijk, Veerse Dam en havens Kamperland.

Het voornemen is om aan de hand van deze gebiedsvisies tot concrete uitwerking over te gaan.

In de navolgende hoofdstukken zijn de gebiedsvisies samenvattend weergegeven in de vorm van een visiekaart en een korte toelichting bij de belangrijkste ontwikkelingsvoorstellen in het betreffende gebied. De samenvattingen zijn afgeleid van de gebiedsvisies waarvoor afzonderlijke rapportage zijn opgesteld.

2. Wolphaartsdijk

Aangegeven is welke kansen voor verdere verbetering van het gebied 'Wolphaartsdijk' worden gezien. Daarnaast is een overzicht opgenomen van de actiepunten met een vertaling hiervan in een visietekening.

Onderstaand wordt per aspect of deelgebied ingegaan op de kansen. Niet het hele gebied is daarmee beschreven: uitsluitend is ingegaan op die gebieden of aspecten die specifiek aandacht behoeven.

Veerweg

De Veerweg verdient aandacht als dragende verbindingsweg van de kern Wolphaartsdijk met de recreatieconcentratie aan de zuidrand van het Veerse Meer. Doel van toekomstige ontwikkelingen langs deze weg dient dan ook te zijn deze verbinding te verbeteren. Momenteel is de weg enkel ingericht voor autoverkeer. Een beter connectie voor de recreant wordt echter pas bereikt als sprake is van een verbinding waarbij de inrichting ook voor het langzame verkeer aantrekkelijk is. Gedacht kan hierbij worden aan een verblijfsgebied waar ruimte wordt gecreëerd voor de voetganger, de ruiter, de fietser en andere langzame verkeersdeelnemers en waarbij aanpalend aan de Veerweg diverse kleinschalige recreatieve functies verschijnen zoals bijvoorbeeld fietsverhuur.

Verblijfsrecreatieconcentratie Wolphaartsdijk

Een verdere groei in kwaliteit en omvang van de verblijfsrecreatie in de omgeving behoort zeker tot de mogelijkheden. Gezocht moet echter worden naar een modus waarbij de groei niet belemmerend werkt voor de huidige kwaliteiten van Wolphaartsdijk en omgeving. Vele gebruikers van het gebied kwalificeren de huidige rust als zeer positief. Verbetering van de huidige voorzieningen is zeker gewenst, maar groei moet ook tot de mogelijkheden behoren. Bij groei moet echter wel gelet worden op de karakteristiek van de omgeving en de vraag van de overige gebruikers van het gebied.

Haven Wolphaartsdijk

De haven Wolphaartsdijk verdient een goede opknapbeurt. De huidige uitstraling van de directe omgeving van de jachthaven is onvoldoende als wordt gekeken naar de potenties van het gebied. Een totaalplan is noodzakelijk voor een kwaliteitsslag, waarbij wordt gezorgd voor een heldere uitstraling, waarbij een aantrekkelijk multifunctioneel (dag-)recreatief gebied ontstaat. Als belangrijkste punten dient daarbij te worden ingegaan op:

- Kwaliteit van de buitenruimte in relatie tot het gewenst gebruik (beeldkwaliteit buitenruimte);
- Inrichting van de buitenruimte in relatie tot gewenste uitstraling en functie;
- Recreatieve mogelijkheden.

Recreatieboulevard Wolphaartsdijk

De dijk en oever van het Veerse Meer vanaf de haven tot het dagrecreatieterrein 'Muidenweg' leent zich bij uitstek voor de aanleg van een 'recreatieboulevard'. Daarbij wordt gedacht aan een multifunctioneel bruikbaar pad (wandelen, fietsen, skeeleren, etc.), geflankeerd met beperkte recreatiemogelijkheden (bankjes, uitzichtpunten, verlichting, goede trappen voor de dijkovergangen, etc.). Juist een dergelijke recreatieboulevard kan op termijn een belangrijke meerwaarde hebben voor het gebied vanwege de verbindende functie en de attractiviteit van een dergelijke voorziening op zich.

Dagrecreatieterreinen Muidenweg en Schelphoek

De Muidenweg heeft een belangrijke functie als het gaat om de dagrecreatie. Met name surfers (uit omgeving, maar zeker ook van verder weg) maken gebruik van deze voorziening. Een verdere verbetering van de voorzieningen als het gaat om de betreedbaarheid van het water kan worden overwogen. Gedacht kan dan worden aan voorzieningen als een 'startplateau' (drijvende steiger op

ongeveer waterniveau). Overigens lijkt dit terrein zich ook zonder verdere aanpassingen op een goede wijze verder te ontwikkelen.

Het gedeelte tussen het terrein aan de Muidenweg en het terrein Schelphoek fungeert, vanwege de afstand en ligging, als een logische scheidingsruimte tussen zwemmers en meer actieve watersportbeoefenaars. Een verdere intensivering van de dagrecreatieve functie van deze ruimte is daarom in principe minder gewenst, tenzij verantwoord kan worden omgegaan met een scheiding van de beide functies.

Het dagrecreatieterrein Schelphoek heeft met name een lokale attractiewaarde voor inwoners uit de omgeving (Wolphaartsdijk, Goes) en gasten op de campings van Wolphaartsdijk. Met haar huidige inrichting lijkt dit gebied te voorzien in de behoefte. Verbetering van de recreatiemogelijkheden en attractiviteit kan al worden bereikt met geringe aanpassingen in de inrichting (wandelpad, verbetering van de zwemgelegenheid). Echter een verdere intensivering van voorzieningen kan nog een belangrijke meerwaarde hebben voor het gebied. Gedacht kan dan worden aan fysieke aanpassingen zoals een trailerhelling, aanmeermogelijkheid voor kleinere boten/jollenstrand. Ook de ontwikkeling van kleinschalige recreatieve mogelijkheden (verhuur van roeiboten, kano's) verdient stimulering.

Kwaliteitsverbetering vakantieparken en omgeving

De zone ter plaatse van de vakantieparken 'De Inlaag' en 'Schelphoek' maakt een rommelige en ontoegankelijke indruk. Deze zones met vakantiewoningen (voor een groot deel wordt in deze woningen permanent gewoond) manifesteren zich hierdoor als 'enclaves'. Dit terwijl juist deze zone een belangrijke functie zou moeten hebben als verbindende zone/scheidende zone tussen dagrecreatieterreinen en verblijfsrecreatieve terreinen. Optimalisatie van de kwaliteit van de openbare ruimte en verbeteringen aan het bestaande groen (bos) als het gaat om onderhoud en recreatieve inrichting zijn noodzakelijk. Daarnaast is het gewenst deze zone te benutten voor het realiseren van een korte, aantrekkelijke en veilige verbinding tussen verblijven (op de campings) en recreëren. Echter een nauwe samenwerking en goede communicatie met de eigenaren van vakantiewoningen is daarbij noodzakelijk om te komen tot het gewenste resultaat.

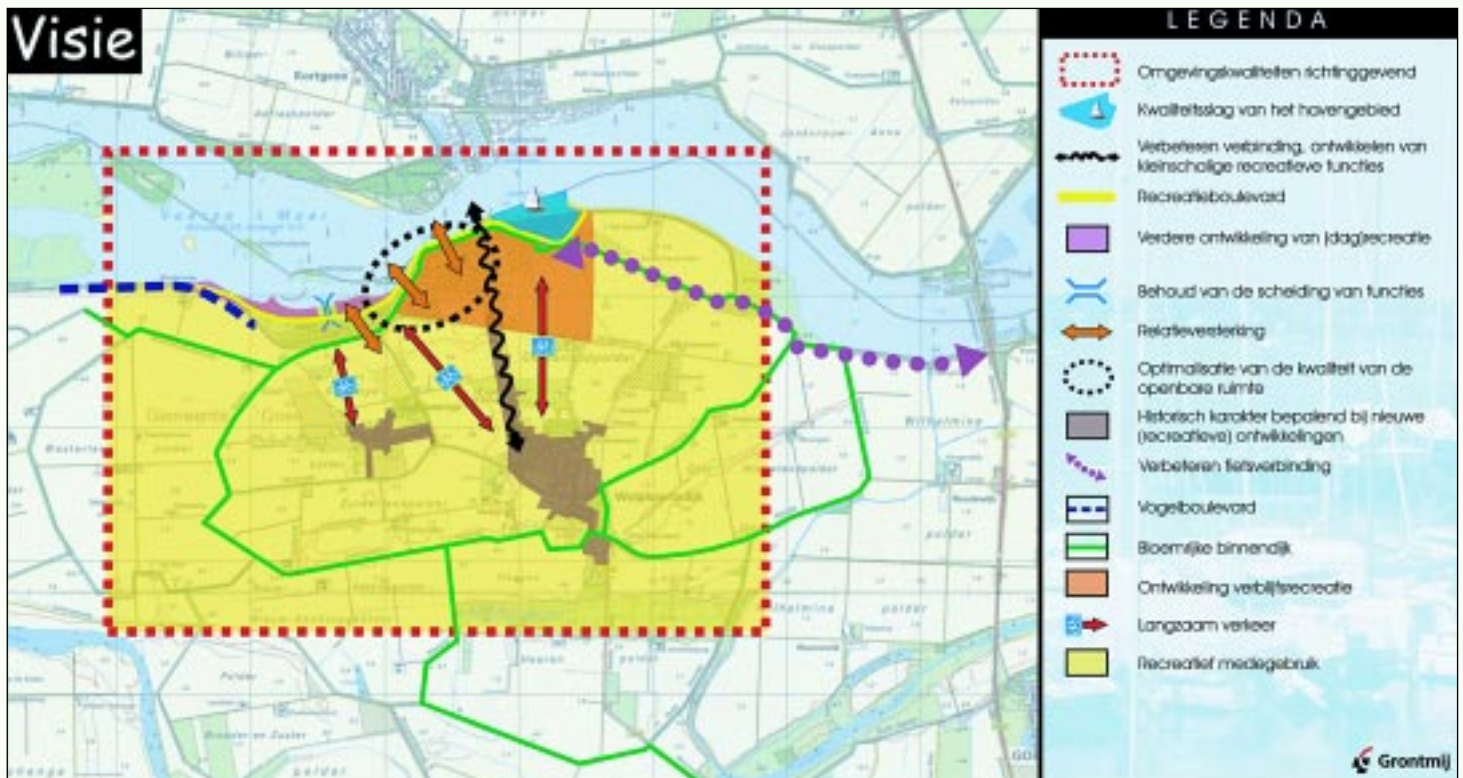
Oud-Sabbinge

Oud-Sabbinge manifesteert zich als een kleine, historische kern. De uitstraling is (in potentie) vergelijkbaar met kernen als Nisse en Baarland (Zuid-Beveland). Dit is een kwaliteit die dient te worden benut als het gaat om (dag-)recreatieve doelen. In dit kader moet worden voorkomen dat in de directe omgeving van Oud-Sabbinge activiteiten plaatsvinden die dit karakter aantasten. Een verdere uitbreiding van verblijfsrecreatie in de vorm van (grotere) campings, vakantiewoningen, etc. dient dan ook te worden voorkomen. De bestaande camping met enige verbeteringsmogelijkheden is hierbij inpasbaar. Echter voor de verdere toekomst is een verdergaande ontwikkeling op de huidige locatie niet gewenst. Verplaatsing kan dan een optie zijn.

Ontsluiting van de recreatieconcentratie

Sprake is van overlast van het verkeer dat gebruik maakt van de wegen in de kern Wolphaartsdijk: de wegen zijn in principe niet geschikt voor het huidige gebruik. Ook al is 'overlast' een relatief begrip (verkeersintensiteiten zijn vooralsnog niet bekend), feit is dat het gebruik van de wegen groter is dan normaliter mag worden verwacht. Dit fenomeen zal bij een verdere groei van de recreatieconcentratie verergeren. Een onderzoek naar een verbeterde ontsluiting is noodzakelijk. Het onderzoeken van de huidige verkeersbelasting (aantal, type, verdeling in tijd) is daarvoor een eerste stap. Het gaat dan om de vormgeving en ruimte in een aantal bochten, de fundering en verharding van de weg en het aantal en type voertuigen.

Kansen liggen met name in de realisering van de ontsluiting via een slag vanaf de Deltaweg - Aardbolleweg, ter plaatse van de Roode Wijk. Het onderzoek zal zich in eerste instantie hierop toespitsen.

Routestructuren en ontsluiting

De wegenstructuur rond Wolphaartsdijk bestaat uit een fijn vertakte polderwegenstructuur (deels op dijken) en een beperkt aantal grotere, doorgaande wegen. Hoewel de polderwegen overwegend gebruikt worden voor lokaal (landbouw-)verkeer, worden een aantal wegen ook gebruikt door sluipverkeer. Een verdere toename hiervan dient te worden voorkomen door aanpassing van het wegprofiel of andere maatregelen. Ook de wenselijkheid van de afslag van de Deltaweg ter plaatse van de Roode Wijk dient in dit kader te worden gezien. Daarnaast dient met name bij toekomstige ontwikkelingen expliciet te worden gekeken naar de wijze waarop het huidige wegennet functioneert en in hoeverre een verdere intensivering of gewijzigd gebruik mogelijk is zonder dat overlast ontstaat of verergert. Met name een snelle en veilige bereikbaarheid van de dagrecreatieterreinen Muidenweg en Schelphoek (zeker ook voor langzaam verkeer), ontsluiting van de (onverharde) dijken rond Wolphaartsdijk voor wandelaars en ruiters en de fietsverbinding Zandkreekdijk-Schelphoek (langs oever Veerse Meer) verdienen aandacht.

Landschap en Natuur

Rondom Wolphaartsdijk bevindt zich een uniek landschap, waarvoor de historische polderstructuur de basis vormt. Juist de 'vlinderpolders' ten noorden en de 'schalenpolders' ten oosten en zuiden van de kern vormen een uniek en waardevol landschap. Een verder behoud en versterking hiervan behoeft aandacht. Als het gaat om versterking van de natuurwaarden dient expliciet te worden gekeken naar aansluiting bij deze bestaande elementen. Het gaat dan met name om versterking en vergroting van bestaande gebieden.

Actiepunten

De kernen

- In overleg met ondernemer zoeken naar verplaatsmogelijkheid 'Camping De Haas' (zoeklocatie langs Veerweg of Zuidvlietpolder).

Verblijfsrecreatie

- Op basis van initiatieven en wensen opstellen van een structuurplan/planologisch kader in samenhang met andere ontwikkelingen in deze zone;
- Uitwerken en realiseren van plannen.

Haven

- Opstellen van een verbeteringsplan voor de openbare ruimte, inclusief de oude veersteiger.
- Duidelijke afspraken over toegankelijkheid.

Veerweg

- Opstellen herinrichtingsplan Veerweg (nadat keuze is gemaakt ten aanzien van verkeersontsluiting).
- Vaststellen planologische spelregels voor 'flankerende voorzieningen'.

Polders (Landschap)

- Opstellen spelregels voor recreatief medegebruik en vervaardigen verbeteringsplan recreatieve routes;
- Stimuleren kleinschalige nevenactiviteiten agrarische bedrijven;
- Opstellen plan voor groen-blauwe dooradering.

Recreatieboulevard

- Opstellen inrichtingsplan recreatieboulevard.

Dagrecreatie

- Verder benutten van overlegorgaan dagrecreatie.

Verkeer

- onderzoeken van de mogelijkheid van de slag vanaf de Deltaweg- Aardbolleweg, ter hoogte van de Roode Wijk.
- Aanleg fietspad/knooppuntenroute Rondje Veerse Meer.

3. Oranjeplaat-Oranjepolder

Centrale onderdelen van de deelgebiedsvisie zijn:

Mogelijkheid tot waterinlaat

In aansluiting op de ruimtelijke randvoorwaarden voor de recreatieve ontwikkeling van deze hotspot, kan gesteld worden dat het inlaten van water in dit gebied een voorwaarde is tot het bevorderen van watergerichte activiteiten aan de randen van het Veerse Meer, zonder dat daarbij de natuurwaarden van de randen van het Veerse Meer in het geding zijn. De mogelijkheden hiertoe zijn: het maken van een opening in de huidige waterkering voorzien van een afsluitmiddel óf het verleggen van de primaire waterkering (volgens bestaande dijken) waarmee het buitendijkse gebied wordt vergroot.

Verleggen primaire waterkering

Er is nog geen keuze gemaakt tussen beide mogelijkheden tot het inlaten van water in het gebied. Het verleggen van primaire waterkering geniet bij het Waterschap de voorkeur boven het maken van een opening in de huidige waterkering voorzien van een afsluitmiddel (grotere faalkans). De gemeente Middelburg heeft een voorkeur voor een afsluitmiddel. Voorwaarde blijft dat de veiligheid moet worden gewaarborgd en dat de verwerving van de benodigde gronden geschiedt op basis van vrijwilligheid. Met het vergroten van het buitendijkse gebied wordt de mogelijkheid geschapen de oeverlengte binnen dit gebied (tot in het oneindige) te vergroten. Binnen het gebied worden daarmee de ontwikkelingskansen voor watergerichte recreatie vergroot.

Openbare en private oevers

Uitgangspunt hierbij is dat de openbare oevers langs de randen van het Veerse Meer gesitueerd zijn en de private oevers in het binnengebied.

Ontsluiting

De volgende onderdelen betreffen de ontsluiting van het gebied Oranjeplaat-Oranjepolder.

1. De inpassing van een fietsbrug (rondje Veerse Meer)
2. Voorzien in een lange termijn oplossing voor het recreatieve verkeer om toename van de verkeersdruk door het centrum van Arнемuiden en Lewedorp te voorkomen.
Voorkeur gaat uit naar de oplossingsvariant waarbij door een tunnel onder het spoor en de A58 in het verlengde van de Langeweg wordt aangesloten op de A58 aan de zuidkant van Arнемuiden. (Witteveen en Bos / verkenning ontsluiting zuidkant Veerse Meer)
3. Grote omrijbewegingen voorkomen: landbouwverkeer via Steigerweg
4. Voorzien in een korte termijnoplossing voor het recreatieve verkeer door medegebruik van het landbouwviaduct over de A58 en de bestaande spoorwegovergang aan de oostzijde van het gebied
5. Toepassen van een slagenstructuur voor de interne ontsluiting van het gebied

Landschappelijke inpassing

Bij de ontwikkeling van het recreatiegebied Oranjeplaat-Oranjepolder tot een volwaardige hotspot met aantrekkingskracht op regionaal niveau, zijn uitgangspunten voor de landschappelijke inpassing van het gebied essentieel:

Jachthaven Oranjeplaat.

1. Bestaande dijken en (uitgebreide) bossages als landschappelijke dragers voor nieuwe ontwikkelingen
2. Waterdieptes in aansluiting op het gewenste gebruik van bestaande en nieuwe watergangen
3. Kwaliteits- en beheersvoorschriften van de oevers (privé en openbaar). Met het toenemen van de oeverlengte in het gebied wordt het beeld voor een groot deel bepaald door de uitstraling van de oevers.
4. Schaal recreatiewoningen en materiaalgebruik passend bij omgeving (opstellen beeldkwaliteitplan Oranjeplaat-Oranjepolder)

Dag- en verblijfsrecreatie

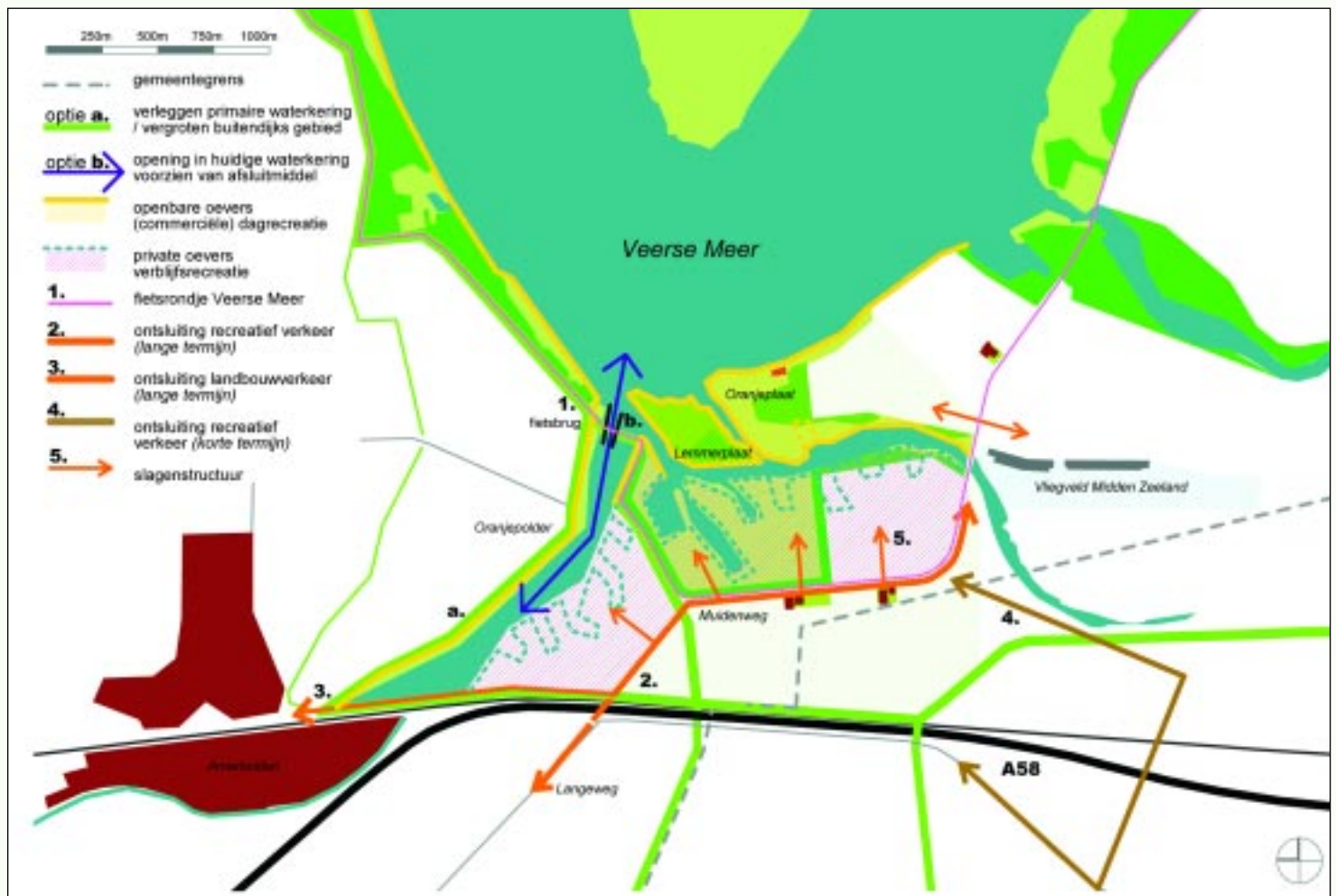
Om een evenwichtig aanbod te kunnen bieden van uiteenlopende recreatieve activiteiten, is het van belang van vast te stellen welke delen van het gebied bestemd zijn voor verblijfsrecreatie en welke voor dagrecreatie.

In deze visie wordt de rand van het Veerse Meer bestemd voor dagrecreatie:

Dit betekent dat de benodigde kwaliteitsimpuls van Oranjeplaat zich zal richten op de toename van (commerciële) dagrecreatieve voorzieningen. Alleen het perceel van het surfhotel Beter Uit is bestemd voor verblijfsrecreatie. Het eiland Lemmerplaat blijft behouden als een landschappelijke groene long, toegankelijk voor dagrecreanten vanaf het water.

In het gebied ten zuiden van Lemmerplaat en Oranjeplaat staat verdere ontwikkeling van verblijfsrecreatie centraal in combinatie met het bevorderen van watergerichte activiteiten (vergroten van de oeverlengte). Dit gebied wordt uitgebreid en verdicht in aansluiting op de bestaande verblijfsrecreatie.

Bij de uitbreidingsmogelijkheden van de bestaande verblijfsaccommodaties zal rekening moeten worden gehouden met de hindercontouren zoals geregeld in het vigerende streekplan.

Visiekaart: Openbare/private oevers, dag- en verblijfsrecreatie en ontsluiting.

Vervolgtraject

In het vervolgtraject zullen een aantal aspecten nader onderzocht worden om het inzicht te vergroten in de haalbaarheid van de visie:

- Kosten aanleg / kosten beheer
- Grondeigendom / pacht (mogelijkheden van vervangende grond)
- Niet voorziene gevolgen van draaien startbaan
- Ondergrondse infrastructuur
- Waterpeilen in relatie tot gewenste waterdieptes (kosten in kaart brengen)

Voordat onomkeerbare ingrepen worden gedaan, zal eerst een onafhankelijke toets moeten uitwijzen dat de plannen niet in strijd zijn met landschappelijke, archeologische en cultuurhistorische waarden in dit gebied.

De beoogde beeldkwaliteit: centraal gebouw georiënteerd op het water en het silhouet van Veere. Het gebouw is horizontaal en laag. Een gedeelte van de hotelkamers worden gebouwd in het water op palen. Er wordt een andere route aangelegd voor fietsers direct langs het meer waar de directe beleving van de watersport zorgt voor een veel prettiger vervoerwijze dan op het huidige fietspad tussen N57 en de dam. Dit fietspad wordt overbodig en kan ingezet worden als functionele route voor tractoren en bestemmingsverkeer tussen de Banjaard en Vrouwenpolder.

Het in de gebiedsvisie geprojecteerde fietspad door de Schotsman sluit aan op het fietspad langs het Veerse Meer.

Aan de andere kant past een toeristisch-recreatieve voorziening die de link legt met de beleving van de Schotsman. Gedacht wordt aan een luxe restaurant met een bijzonder hotel; hierbij wordt in eerste instantie gedacht aan verplaatsing met uitbouw van het bestaande restaurant op de dam aan de zijde van de gemeente Veere. De voorziening zal in het water gesitueerd moeten worden, waarbij de toegang vanaf de dam tevens gebruikt kan worden als verzamelpunt voor excursies in de Schotsman.

Consequenties voor het vervolg

Het concept past bij de door de toetsingscommissie beoordeelde marktinitiatieven. De eerste stap betreft nu de beleidsmatige inbedding van het concept. Vervolgens zal in samenspraak met de betrokken ondernemers en de overheden een totaalplan met financiële paragraaf gemaakt moeten worden. Binnen dat totaalplan zullen de kosten en de dekkingsmiddelen moeten worden aangegeven inclusief een realistische inschatting van de investering- en rendementsplaatjes van de private investeerders. Deze private investeringen verdienen een zelfstandige positie in het totale financiële plaatje.

Bij de hotelontwikkeling moet uiteraard rekening worden gehouden met het zeeweringsbelang, geluidszone, nabijheid natuurgebieden, beeldkwaliteit van de dam en het uitzicht op en vanaf de dam.

In het concept is vooralsnog slechts plaats voor een beperkt aantal investeerders. Dit komt omdat de horecavoorzieningen het rendement op moeten leveren waaraan de investeringen gekoppeld zijn. Het is daarbij zaak eerst het aantal mensen dat gebruik maakt van de Veerse Dam als toeristisch-recreatieve trekpleister te vergroten. Met name de aanlegmogelijkheden voor schepen, de aanleg van het strandje en de ontwikkeling van een stand-alone hotel annex restaurant trekken (nieuwe) mensen aan. Pas als de ontwikkeling van de Veerse Dam tot een toeristische hotspot sterk is geëvolueerd is een heroverweging van nieuwe investeringen op zijn plaats. Daarvoor zal slechts aan een beperkt aantal investeerders vertrouwen kunnen worden gegeven.

5. Havens Kamperland

De doelstelling van deze visie is het formuleren van een samenhangend ruimtelijk beleid voor de havens van Kamperland. Het plangebied omvat de landbouwhaven, het havenkanaal en de jachthaven. De havens van Kamperland en het havenkanaal zijn tot 'recreatieve hot spot' benoemd.

Belangrijkste elementen uit de visie

Landbouwhaven

Het is gewenst om in de binnenhaven meer ruimte te bieden aan passanten om aan te leggen, omdat deze haven als kwaliteit heeft dat men per boot 'tot in het dorp' kan komen.

Het aantal ligplaatsen kan worden uitgebreid van 40 naar circa 90.

Handhaven loskade

Uitgangspunt is dat de loskade gehandhaafd blijft. Diverse bedrijven hebben namelijk behoefte aan een dergelijke voorziening. Hoewel de activiteiten op de loskade enige hinder met zich meebrengen, zijn het juist die activiteiten die regelmatig voor een bijzondere levendigheid zorgen in de haven. Ook biedt de loskade een aanlegmogelijkheid voor grotere zeilschepen en passagiersschepen.

Kade

De kade wordt het verblijfsgebied rondom de binnenhaven. Dit moet een aantrekkelijk gebied worden om te verpozen. Daartoe is een ingrijpende herinrichting nodig: een bij het gebied passende bestrating, zitplekken e.d. De kade dient zoveel mogelijk autovrij te blijven.

In de noordoosthoek van de haven, waar momenteel een oude opslagloods staat, kan enige bebouwing worden gerealiseerd, om de haven aan die zijde een 'gezicht' te geven en een meer besloten karakter te creëren.

In totaal kunnen op deze locatie ca. 10 wooneenheden worden gerealiseerd. Voor de vormgeving van de nieuwe bebouwing geldt dat het historische karakter van de landbouwhaven dient te worden gerespecteerd. Uit dat oogpunt geldt voor het materiaalgebruik dat natuurlijke, donkere kleuren en materialen de voorkeur verdienen.

Locatie Loswal

Op de loswal bevindt zich grootschalige bedrijfsbebouwing: het kantoor van Intrec, en een leegstaande loods. In deze visie wordt ervan uitgegaan dat het nieuwe, moderne kantoorgebouw van Intrec gehandhaafd blijft, met een kantoorfunctie of eventuele andere hoogwaardige bedrijfsactiviteiten. De leegstaande loods heeft geen bedrijfsfunctie meer. Dit biedt de gelegenheid om deze locatie te herstructureren, en het havenplateau te transformeren van vervallen bedrijfslocatie tot aantrekkelijk woon- en verblijfsgebied. De locatie vormt een goede plek voor een combinatie van functies als wonen, winkeltjes, horeca, een maritiem centrum, recreatieve en maatschappelijke functies.

Wat betreft wonen moet worden gedacht aan een aantal van 6 tot 10 wooneenheden. Aangezien de locatie direct tegen de bebouwde kom ligt, gaat de voorkeur uit naar permanente bewoning.

Bij de vormgeving van de nieuwe bebouwing kan worden aangesloten bij het oorspronkelijke bedrijfsmatige karakter van deze locatie; dus een robuuste uitstraling, refererend aan de havengebouwen. De toelaatbare hoogte van de bebouwing is maximaal 2 bouwlagen met kap; aan de zijde van de loskade zijn enkele hoogte-accenten toelaatbaar van 3 bouwlagen met kap.

Watergebonden bedrijven

De gronden langs het havenkanaal lenen zich goed voor watergebonden bedrijven. De huidige bedrijvigheid, zoals Pit Beton, blijft gehandhaafd. Halverwege het kanaal bevindt zich op de oostoever nog een forse strook braakliggende grond. Een deel hiervan, ruim 1 hectare, kan worden ingevuld met nieuwe watergebonden bedrijven. Gedacht kan worden aan botenverhuur, botenstalling e.d.

De boomweide ten westen van het havenkanaal blijft gehandhaafd.

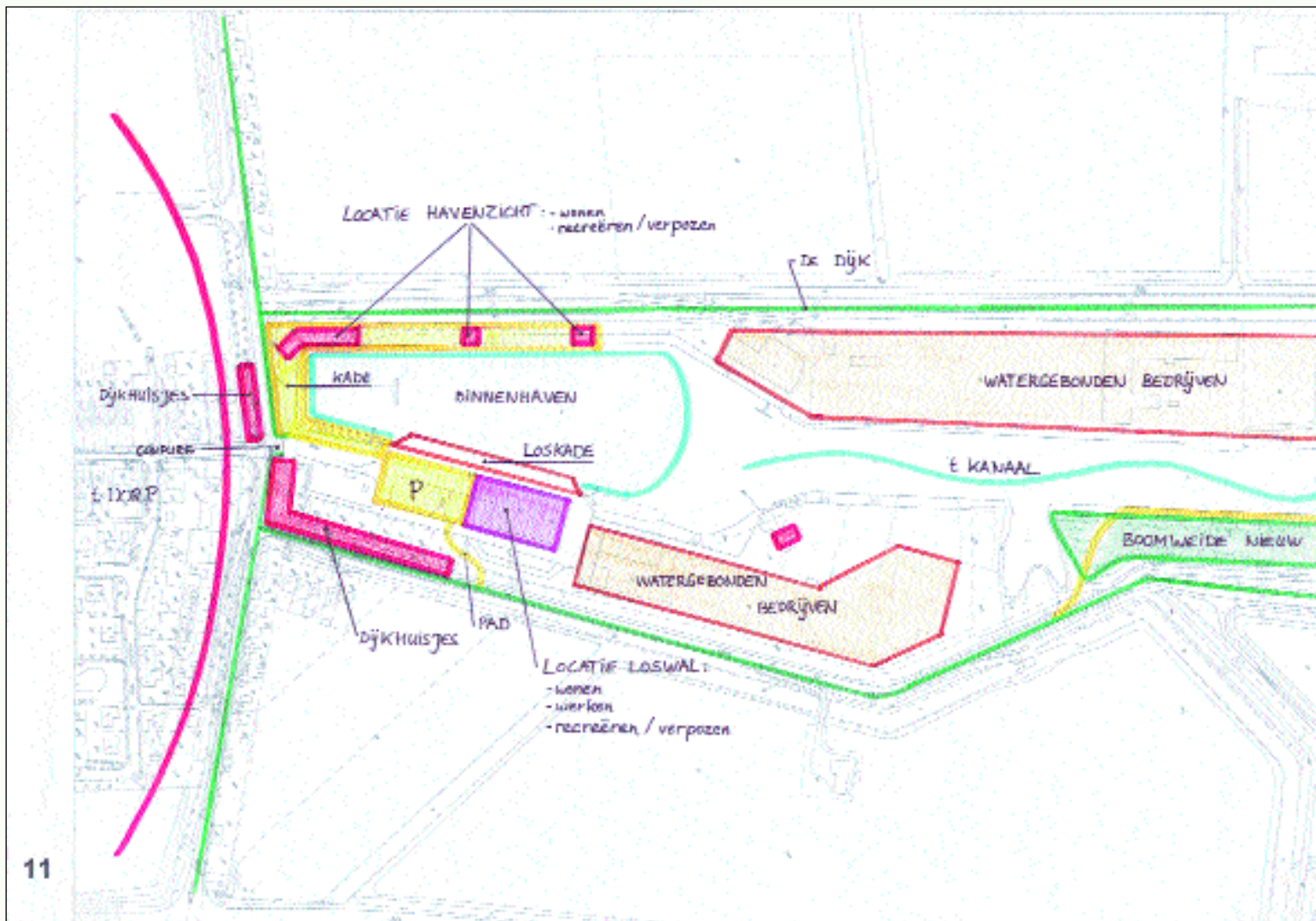
Waterpoort

Tegenover de jachthaven, aan de oostzijde van het kanaal, is een goede mogelijkheid om een aantal woningen te bouwen. Het is gewenst dat de woningen dicht langs het kanaal worden gebouwd, en duidelijk worden georiënteerd op de bestaande jachthaven. Er is plaats voor circa 10 woonblokjes, met een hoogte van maximaal 2 bouwlagen met eventuele kap. Afhankelijk van het woningtype kunnen dan 10 tot 40 wooneenheden worden gerealiseerd.

Kreek

Aan de oostelijke zijde van het havenkanaal is plaats voor een tweede jachthaven. De betreffende gronden zijn reeds als zodanig bestemd, op grond van het bestemmingsplan "Kamperland, 2e jachthavencomplex" dat al in 1978 werd vastgesteld. Bij de aanleg van een nieuwe jachthaven dient te worden gezorgd voor een goede inpassing in de omgeving. De oever langs het Veerse Meer ten oosten van het havenkanaal heeft een meer natuurlijk karakter. Aan die zijde van het havenkanaal zijn geen intensieve recreatieve functies gelegen. De nieuwe 'jachthaven' dient aan te sluiten bij dat natuurlijke karakter. Dit is mogelijk door de haven aan te leggen in de vorm van een kreek, waarbij de oevers zo natuurlijk mogelijk worden ingericht.

Het geldende bestemmingsplan voor de tweede jachthaven laat 240 ligplaatsen toe. Een deel van dit 'contingent' kan worden aangewend voor het creëren van extra ligplaatsen in de landbouwhaven (circa 50 extra ligplaatsen). Dit betekent dat er in de 'kreek' circa 190 ligplaatsen kunnen worden gerealiseerd.

Pleisterplaatsen

De oevers langs het Veerse Meer vormen belangrijke dagrecreatieterrinen. Deze dienen dus als zodanig gehandhaafd te blijven. Het aanbrengen van extra voorzieningen zal de terreinen een meerwaarde geven. Gedacht kan worden aan picknickplaatsen, kano- en roeibotenverhuur etc.

Aandachtspunten bij uitwerking

- woningbouw voor permanente bewoning;
In de deelgebiedsvisie is aangegeven, dat hier een knelpunt ligt. De in de deelgebiedsvisie voorziene woningen zijn niet opgenomen in het gemeentelijk woningbouwprogramma en passen niet in het provinciale woningbouwprogramma. De voorziene woningen aan de dorpszijde sluiten wel aan op de momenteel in procedure zijnde provinciale woonvisie. Daarbij is afgestapt van de contingentering en wordt vooral getoetst aan kwaliteitsdoelstellingen. De beoogde kwaliteitswinst voor het gehele gebied zou mede de motivering kunnen geven voor de gewenste woningbouw. De woningen aan dorpszijde zijn gelegen in het gebied, dat door VROM is aangeduid als bebouwd gebied 2000. Dit zou betekenen dat sprake is van een herstructurerings- of inbreidingslocatie.
- mix permanent/recreatief wonen;
Aan de Veerse Meerzijde is wel sprake van een uitbreidingslocatie. Met het oog op de beperkte mogelijkheden voor Noord-Beveland voor uitbreiding voor permanente bewoning wordt geadviseerd de locaties aan de Veerse Meerzijde (Waterpoort en aan westzijde in combinatie met d'Ouwe

Veerstoep) te benutten voor recreatiewoningen. Daarbij wordt ook beter aangesloten op de recreatieve functie van dat gebied en kan een hoogwaardige aanvulling op het toeristisch-recreatieve aanbod worden gerealiseerd. De woningen/appartementen bij Waterpoort en d'Ouwe Veerstoep zouden dan ook bedrijfsmatig moeten worden geëxploiteerd.

- watergebonden bedrijvigheid;
Gekozen is voor behoud en versterking van de functie van het gebied voor watergebonden bedrijvigheid. Er is wellicht aanleiding, om de beperking tot lokale bedrijvigheid (die op grond van het streekplan geldt voor een woonkern zoals Kamperland) te nuanceren en ook meer regionale watergebonden bedrijvigheid hier toe te staan. De afweging hiervan dient bij voorkeur in het kader van het integrale omgevingsbeleid plaats te vinden. Kijkend naar de toekomstige functie zou ook een wijziging van de bestemming "watergebonden bedrijvigheid" in "watersportgebonden bedrijvigheid" een optie zijn, zodat de gehele locatie zich maximaal kan ontwikkelen als toeristisch-recreatief gebied.
- loswal;
de noodzaak van het behoud van de functie van de loswal verdient nader onderzoek.
- waterkeringen;
Op het eerste gezicht lijken er op grond van een door het waterschap uitgevoerde quick-scan geen onoverkomelijke bezwaren vanuit waterkeringsbeheer tegen de toekomstvisie. Wel zal, naar het zich thans laat aanzien, voor een aantal elementen nog nader te bepalen voorzieningen getroffen moeten worden om realisatie mogelijk te maken. Voor bouwen in de kernzone en beschermingszone van de waterkering is wel steeds een ontheffing van het waterschap vereist. Daarin zullen de nodige voorwaarden gesteld worden. Bij het bebouwen van loswal/havenplateau dient steeds een afstand van 5 meter tot de teen van het dijklichaam vrijgehouden worden.
- bos;
In de visie wordt gesproken over het weghalen van de struikbeplanting, om boomweides met goed uitzicht op het kanaal te creëren. Wat betreft het bestaande bosgebied dient dat in goed overleg met deskundigen te geschieden om aantasting van de natuurwaarden van het bosgebied te voorkomen.
- openbaarheid oevers;
Bij de inrichting van de oevers van de havens verdient de openbaarheid van de oevers (behouden wandel/flaneerroutes) aandacht;
- overweging verdient een nadere analyse om uitbreiding van het aantal ligplaatsen aan de ingang van het havenkanaal zoveel mogelijk te koppelen aan de bestaande jachthaven. Het draagvlak voor de aanwezige voorzieningen rond de buitenhaven wordt daarmee vergroot.

DEEL III Plan van aanpak voor uitvoering

Inhoudsopgave

1	Van visie naar uitvoering	65
2	Instrumenten	66
3	Uitvoeringsstructuur	68

1. Van visie naar uitvoering

Nog in 2004 zal door de stuurgroep een eerste uitvoeringsprogramma worden gemaakt. Een uitvoeringsprogramma bevat concrete projecten en maatregelen voorzien van financiële dekking en uitvoeringsafspraken. Bij de uitwerking van het ambitieniveau (zeker op korte termijn) moet rekening worden gehouden met de verslechterde economische conjunctuur en onzekerheden over de hoogte van de financiële steun van het Rijk, alsmede van de eigen financiële inbreng van de partners in het project. Hierdoor kan niet alles tegelijkertijd worden gerealiseerd. Het uitvoeringsprogramma zal realistisch en uitvoerbaar moeten zijn. Het is gewenst om alleen projecten op te nemen die op korte termijn ook daadwerkelijk kunnen worden gerealiseerd. Door deze aanpak blijft het wensbeeld voor de toekomstige ontwikkeling die de betrokken partijen voor ogen staat als toetsingskader steeds overeind, zonder dat voorlopig nog niet te realiseren onderdelen hun schaduw al te ver vooruitwerpen. Anderzijds kan op een praktische wijze ingespeeld worden op financiële mogelijkheden voor realisering, zonder de vrees dat andere onderdelen uit het oog worden verloren. Immers een integrale uitvoering is uitgangspunt. Daarom is voor een praktische opzet van het uitvoeringsprogramma gekozen.

Stap voor stap, via opeenvolgende uitvoeringsprogramma's zal gewerkt worden aan de realisatie van de visie. Voorop dient te staan dat het integrale karakter van de gebiedsvisie ook bij de uitvoering wordt ingevuld.

Flexibiliteit, zoals geboden in deze gebiedsvisie is daarbij van belang. Daarnaast mag het wegvallen van projecten, partijen of geldstromen niet leiden tot algehele stremming van de uitvoering van de gebiedsvisie. Het gaat dan met name om projecten die wel doorgang kunnen vinden. Het is noodzakelijk om voor de problemen in de uitvoering van projecten die volgen uit deze gebiedsvisie adequaat op economische, maatschappelijke en politieke ontwikkelingen in te spelen en creatief te zijn in het zoeken naar oplossingen.

Synergie door integraliteit

Door een goede en creatieve afstemming en fasering van (deel-) projecten kan maximaal worden geprofiteerd van de synergie tussen de verschillende projecten. De mate waarin synergie kan worden behaald blijft uiteraard sterk afhankelijk van de bereidwilligheid en creativiteit van de verschillende partijen. Een integrale aanpak, in combinatie met een goede afstemming van uitvoeringstrajecten en financiering, zorgt ervoor dat kansen voor synergie tussen projecten optimaal kunnen worden benut.

Uit de praktijk blijkt dat het zichtbaar worden van uitvoeringsmaatregelen leidt tot een “vliegwiel-effect”. Hierdoor kunnen meer doelen worden gehaald en/of meer synergie worden bereikt dan oorspronkelijk verwacht.

2. Instrumenten

Bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma zal het aanwezige instrumentarium op zijn inzetbaarheid worden afgetast. Hierbij gaat het onder andere om de Provinciale en Europese subsidiestromen voor plattelandontwikkeling (Vitaal Platteland), Duurzaam Veilig, Agrarisch Natuurbeheer, Subsidieregeling gebiedsgericht beleid, maar ook nieuwe/vernieuwde instrumenten als vrijwillige kavelruil, bedrijvensnetwerk Toekomstgericht ondernemen, Grondruilbank en “Rood voor groen”. Over de wijze van inzet van “Rood voor groen” heeft de stuurgroep de volgende invulling gegeven.

Rood voor groen

‘Rood voor groen’ vormt in dit plan een van de belangrijkste dragers voor de gewenste functieveranderingen. Het begrip dient daarbij te worden geïnterpreteerd als een middel waarbij de ene functie (verblijfsrecreatie, woningbouw, etc.) zorg draagt voor (een bijdrage aan) de realisatie van een andere functie (natuur, landschap). Door het koppelen van projecten moet een meerwaarde ontstaan voor beide functies. In het gebied wordt op de volgende wijze invulling gegeven aan dit principe.

- Bij de ruimtelijke uitbreiding van recreatiebedrijven wordt verlangd dat ten behoeve van de landschappelijke inpassing een forse kwaliteitsimpuls op het bedrijf wordt gegeven. Dit ter beoordeling door een externe toetsingscommissie (waar een landschapsdeskundige deel van uit maakt).
- Bij landgoederen nieuwe stijl wordt aangesloten bij de regeling in het streekplan Zeeland met dien verstande dat de voor publiek open te stellen oppervlakte ingericht wordt als (een combinatie van) bos of natuur, passend in het landschapsstreefbeeld. Nieuwe experimenten met een hogere toegevoegde waarde voor de omgeving worden niet uitgesloten. Hierbij wordt gedacht aan meervoudig ruimtegebruik (waterberging) clusteren waardoor grotere eenheden recreatiegroen ontstaan, en combinaties met vrijkomende agrarische gebouwen.
- Bij bedrijventerreinen wordt verlangd dat ten behoeve van de landschappelijke inpassing een forse groene kwaliteitsimpuls wordt gegeven.

Met name voor toepassing van rood voor groen bij uitbreiding van recreatieterreinen is een uitwerking van dit principe voor de gehele provincie gewenst. Dit hoeft niet te leiden tot één uniforme regeling voor de hele provincie. Maatwerk moet mogelijk blijven. “Rood” wordt omschreven als commerciële profit-voorzieningen en “Groen” als het brede pakket van non-profit voorzieningen (kan zijn groen-natuur/bos, maar ook water, wegen, etc.). Zo lang die uitwerking er niet is, worden initiatieven die in het gebied genomen worden, beoordeeld aan voornoemd uitgangspunt.

In een aantal gebieden zal een projectmatige inzet van het rood voor groen principe worden toegepast.

- Kwaliteitsverbetering/ herstructurering van de verblijfsrecreatie rond Wolphaartsdijk in combinatie met landschappelijke inpassing van de bedrijven, het verbeteren van de ruimtelijke samenhang tussen dorp, bedrijven en haven en versterking van de landschappelijke kwaliteit van het gebied rond Wolphaartsdijk;
- Afronding van de kern Wolphaartsdijk door de aanplant van kleine groenelementen in combinatie met de bouw van een beperkt aantal woningen voor permanente bewoning;
- Kwaliteitsverbetering van de verblijfsrecreatie rond Kortgene, al of niet in combinatie met de bouw van een beperkt aantal woningen (permanente bewoning) in combinatie met de verbetering van de ruimtelijke inpassing van Kortgene;
- Woningbouw bij Arnemuiden in combinatie met de aanleg van natuur/bos;
- Uitbreiding van de (verblijfs-)recreatie in de omgeving van Oranjeplaat in combinatie met de aanleg van natuur/bos;
- Uitbreiding van de (verblijfs-)recreatie in de omgeving van de Ruitenplaat in combinatie met de aanleg van natuur/bos met recreatief medegebruik;

Bij de verdere uitwerking van deze gebiedsvisie, deelgebiedvisies en de projectmatige inzet van rood voor groen is een integrale uitwerking van belang. Voor wat betreft het groen ligt het accent op mensgerichte natuur en landschappen, dicht bij de recreanten en bewoners als groene uitloopgebieden en als landschappelijke inpassing in de vorm van forse groene kwaliteitsimpulsen.

Het rood voor groen principe mag niet worden verward met compensatieplicht voortvloeiend uit bijvoorbeeld streekplan Zeeland, Vogelrichtlijn, Boswet, e.d.. Daar waar in voorkomende gevallen compensatieverplichtingen moeten worden nagekomen, moeten deze primair gerealiseerd worden aansluitend aan reguliere ontwikkelingsmogelijkheden natuur (extra hectares), of ter realisering van de bij speerpunt 5 genoemde nieuwe mogelijkheden van natuurontwikkeling.

Subsidieregeling gebiedsgericht beleid

In 2001 heeft de provincie Zeeland het gebied RNDM het Veerse Meer aangemeld voor de Subsidieregeling Gebiedsgericht Beleid (SGB).

De SGB heeft als doel de verbetering van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving van het plangebied voor landbouw, natuur, bos, landschap, openluchtrecreatie en cultuurhistorie. Realisatie van de doelstellingen draagt indirect bij aan de leefbaarheid van het gebied: een goed woon-, werk- en leefklimaat en een verbetering van de economische structuur van het gebied.

De SGB-regeling kent een eigen en nieuwe vorm van programmeren. Een belangrijk aspect daarbij is het zogenaamde sturingsmodel: een stelsel van afspraken tussen de ministeries van LNV, VROM en V&W en de gezamenlijke provincies. Het sturingsmodel voor de gebiedsgerichte ontwikkeling van het landelijk gebied gaat uit van sturing op hoofdlijnen door het rijk en een sterke regisserende rol door de provincie in de uitvoering, waarbij de nadruk op doelfinanciering ligt in plaats van instrumentfinanciering. De opzet van het nieuwe sturingsmodel is dat de gezamenlijke provincies aangeven welke doelen gerealiseerd worden met de beschikbaar gestelde rijksmiddelen.

Een aspect van de SGB waar sterk de nadruk op ligt is de zogenaamde afrekenbaarheid (afrekenbare doelen). Deze afrekenbaarheid krijgt in de gebiedsplannen onder andere gestalte in de vorm van kwalitatieve en waar mogelijk kwantitatieve beschrijvingen van de lange termijn doelen (10-15 jaar) en kwantitatieve beschrijvingen van de huidige situatie en de operationele SGB-doelen (4 jaar).

Om voor bijdragen uit deze subsidieregeling voor concrete projecten in dit gebied in aanmerking te komen heeft de stuurgroep twee documenten opgesteld die hiervoor noodzakelijk zijn: een SGB-gebiedsplan en een SGB-gebiedsprogramma. Elementen uit de voorliggende concept gebiedsvisie vormen hiervoor de bouwstenen.

Elk jaar wordt een projectenlijst in het kader van deze subsidieregeling ingediend via Gedeputeerde Staten van Zeeland. De projectenlijst met prioriteitaanduiding wordt opgesteld door de stuurgroep RNDM het Veerse Meer.

Inmiddels wordt ook al gewerkt aan een nieuwe regeling die de SGB na 2006 zal vervangen, de investeringsregeling Landelijk Gebied (ILG).

3. Uitvoeringsstructuur

Gelet op de integraliteit van de uitvoering en het bereiken van een optimaal resultaat is het gewenst om duidelijk sturing te geven aan het gebiedsgerichte project. Er moet steeds duidelijk zijn wie het initiatief neemt, wie trekker is en wie overige betrokkene.

Dit vraagt om een overlegstructuur waarin alle belanghebbende organisaties zijn betrokken. Dit wordt als volgt vorm gegeven.

Stuurgroep: dit is het centrale orgaan dat het gehele proces begeleidt en besluiten neemt. In de stuurgroep zijn alle betrokken partijen vertegenwoordigd.

Tot de belangrijkste taken van de stuurgroep behoren:

- Coördineren en aansturen uitvoeringsprogramma's
- Zorgdragen voor een integrale en evenwichtige uitvoering van de visie
- Zorgen voor terugkoppeling naar de betrokken overheden en instanties
- Creëren van een draagvlak bij betrokken overheden en instanties mede met het oog op benutting van de potentiële financieringsprogramma's
- Jaarlijks opstellen van een voortgangsrapportage
- Ontwikkelen van een monitoringsysteem ter bewaking en controle van de resultaten.

In de stuurgroep wordt in ieder geval een rol gezien voor de volgende partijen: Provincie Zeeland, gemeente Noord-Beveland, gemeente Goes, gemeente Middelburg, gemeente Veere, Waterschap Zeeuwse Eilanden, Rijkswaterstaat, ZLTO/VEKABO, Zeeuws Particulier Grondbezit, een vertegenwoordiger uit de recreatiesector, en een vertegenwoordiger van de natuurbeherende organisaties.

Coördinatiegroep: verzorgt de onderlinge afstemming tussen uitvoeringsprojecten en de voortgangsmelding enerzijds en de voorbereiding en ambtelijke ondersteuning van de stuurgroep anderzijds. De coördinatiegroep komt in de plaats van de projectgroep die tijdens de visievorming de voorbereidende werkzaamheden verrichtte. De coördinatiegroep bestaat uit:

- een vaste regiegroep van de vier gemeenten, waterschap, RWS, provincie
- naar gelang de agenda de projectleiders van uitvoeringsprojecten
- contactpersonen van de betrokken partijen.
- uitvoerende deskundigheid van bijvoorbeeld DLG of Grontmij

Ook tijdens de uitvoeringsperiode is een goede communicatie naar bewoners, bedrijven en toeristen van belang. Hierbij wordt gebruikt gemaakt van een jaarlijkse voortgangsrapportage, voortzetting van de reeds bestaande opzet en verspreidingswijze van de Nieuwsbrief en voortzetting van de website. Naar gelang de aard en omvang zal voor individuele projecten een afzonderlijk communicatie en inspraaktraject uitgezet worden. De bestaande **adviesgroep communicatie** blijft gehandhaafd.

In het uitvoeringsprogramma zal op deze structuur meer in detail worden ingegaan.

DEEL IV Streekplanuitwerking en herziening

Inhoudsopgave

1	Toelichting	71
2	Streekplanuitwerking en herziening	76

1. Toelichting

Inleiding

Het Veerse Meer en het omliggende gebied zijn toe aan een flinke kwaliteitsimpuls. Om dit te bereiken heeft de Provincie Zeeland het initiatief genomen voor de gebiedsgerichte aanpak 'Rondom het Veerse Meer'. Vertegenwoordigers van de gemeenten Goes, Noord-Beveland, Middelburg en Veere en van het Waterschap Zeeuwse Eilanden, Rijkswaterstaat, ZLTO/VEKABO, Zeeuws Particulier Grondbezit, Recron, MKB, Horeca, Breed overleg Deltawateren, Hiswa, Zeeuwse Milieufederatie, Staatsbosbeheer, Vereniging Natuurmonumenten en de Provincie hebben deze visie gezamenlijk ontwikkeld. Het plangebied van de visie wordt aan de noordkant begrensd door de N255, aan de oostzijde door de Midden Zeeland-Route, aan de zuidzijde door de A58 en aan de westkant door het nieuwe tracé van de N57. Waar nodig is over deze grenzen heengekeken.

Uitgangssituatie

Bestaand beleid

In het Streekplan Zeeland 1997 (vastgesteld door Provinciale Staten op 12 september 1997) is de Toeristische Hoofdstructuur voor Zeeland vastgelegd. Het Veerse Meer is aangeduid als recreatieve herstructureringszone waarvoor beleid nodig is gericht op vernieuwing, aanpassing en kwaliteitsverbetering van het bestaande toeristisch-recreatieve product. Hierbij is met name aandacht gevraagd voor verbetering van de waterkwaliteit door de aanleg van een doorlaatmiddel, landschappelijke inrichting van het gebied en herstructurering en waar mogelijk verdere ontwikkeling van verblijfs- en dagrecreatieve voorzieningen. In het grootste deel van het Veerse Meer is recreatie de hoofdfunctie, in de hoofdvaarroute heeft de scheepvaart het primaat en voor de platen is de ecologische ontwikkeling richtinggevend.

In paragraaf 3.4 van het streekplan wordt aangekondigd dat een gebiedsgericht project zal worden gestart onder regie van de provincie om een intergemeentelijke visie voor het Veerse Meer te ontwikkelen. Daarbij is vermeld dat de visie zal worden opgenomen in een streekplanuitwerking. Inmiddels is deze intergemeentelijke visie voltooid: de gebiedsvisie 'Rondom het Veerse Meer'. In het streekplan is op bladzijde 60 aangegeven dat tot het moment van gereedkomen van de gebiedsvisie een overgangsbeleid geldt ten aanzien van uitbreidings- en kwaliteitsverbeteringsmogelijkheden van de verblijfsrecreatie in het gebied rondom het Veerse Meer.

De gebiedsvisie past binnen de doelstellingen en werkwijze van het Provinciale Waterhuishoudingsplan 2001-2006 "Samen Slim met Water", waar met name voor het Veerse Meer een verbetering van het waterbeheer wordt nagestreefd via een integrale gebiedsgerichte benadering. In hoofdstuk 5 wordt specifiek voor het Veerse Meer als doelstelling geformuleerd dat 'het watersysteem meer dan nu in staat is de toegekende functies (recreatie, natuur, scheepvaart, visserij en boezemfunctie) te vervullen.' Met de uitvoering van de gebiedsvisie zal aan deze doelstelling worden voldaan. Aanpassing van het Waterhuishoudingsplan is derhalve niet nodig.

Het Provinciaal Milieubeleidsplan 2001-2006 "Groen licht" geeft in het hoofdstuk Gebieden een aantal aanvullende aandachtspunten voor het gebiedsgericht beleid Rondom het Veerse Meer, zoals aandacht voor mobiliteit, kwaliteitsverbetering van verblijfsrecreatie en tegemoet komen aan een natuurlijker watersysteem. In het kader van deze streekplanherziening is aanpassing van het Milieubeleidsplan niet nodig.

Het is van groot belang in een vroegtijdig stadium van de planvorming aandacht te schenken aan mogelijke gevolgen voor de waterkwaliteit en -kwantiteit in het gebied. Het waterschap Zeeuwse Eilanden en Rijkswaterstaat hebben meegewerkt aan het opstellen van de Gebiedsvisie voor het Veerse Meer en al in een vroeg stadium het waterbelang meegenomen in de besluitvorming. Voor de visie is het waterschap en Rijkswaterstaat gevraagd een watertoets uit te voeren om alle gevolgen voor het

water in kaart te brengen. Zij hebben aangegeven dat deze gevolgen niet op basis van de globale streefbeeld, zoals die in de visie zijn opgenomen, zijn te beoordelen. Ten aanzien van deze streekplanuitwerking en -herziening geldt eveneens de plicht een watertoets uit te voeren. In deze herziening is daarom een afzonderlijke waterparagraaf opgenomen.

Bestaande situatie

Het Veerse Meer gebied is toe aan een grondige revitalisering. De gebiedsvisie Rondom het Veerse Meer maakt een onderverdeling in negen deelgebieden en geeft per deelgebied een overzicht van de huidige problematiek. De huidige waterkwaliteit voldoet niet meer aan de eisen van natuur en recreatie. Aanvullend onderhoud van steigers, groen en andere voorzieningen is noodzakelijk om de concurrentiepositie van de recreatiesector te behouden en verbeteren. Ook de verkeerssituatie in met name de zomer moet worden verbeterd. Het Veerse Meer gebied heeft een grote waarde als natuurgebied en dit moet worden behouden. De landbouw is de belangrijkste ruimtegebruiker in het gebied.

Visie op het Veerse Meer

In de gebiedsvisie Rondom het Veerse Meer wordt een beeld geschetst van de gewenste ontwikkelingen voor de komende 15 jaar. Het doel is dat uiteindelijk een optimaal bereikbaar gebied ontstaat, met aantrekkelijke routestructuren voor de recreant; een gebied waarvan de waterkwaliteit is verbeterd en waar de waterhuishouding is geoptimaliseerd voor landbouw en natuur; waar een nieuw recreatief stedelijk gebied is toegevoegd zonder afbreuk te doen aan de bestaande stedelijke en ecologische- en landschapswaarden; waar meer ruimte is voor natuur (-ontwikkeling), waar een aantal landschappelijke ingrepen is gedaan die het gebied aantrekkelijker maken en er voldoende ontwikkelingsperspectieven ontstaan voor een duurzame en op de toekomst gerichte landbouwstructuur. Per deelgebied kan deze doelstelling verder worden geconcretiseerd in een deelgebiedsvisie. Deze deelgebiedsvisies passen binnen de kaders van de visie op het totale gebied.

Waterparagraaf

Door de drie overheden die verantwoordelijk zijn voor het waterbeheer in het Veerse Meer gebied is een watertoets uitgevoerd op deze streekplanherziening. Rijkswaterstaat is waterbeheerder van het Veerse Meer, de Veerse dam en de Zandkreekdam. Het Waterschap Zeeuwse Eilanden is verantwoordelijk voor het waterbeheer in het binnendijs gebied en voor de overige waterkeringen. De Provincie Zeeland beheert het grondwater. De onderdelen uit de gebiedsvisie, hoofdstuk 3 en 4, die worden aangemerkt als streekplanuitwerking geven globaal aan welke ontwikkelingen in de toekomst in het gebied zullen plaatsvinden. Veel onderdelen moeten nog verder uitgewerkt of onderzocht worden. De ontwikkelingen zijn op hoofdlijnen getoetst. Bij verdere concretisering zullen de ontwikkelingen afzonderlijk op effecten voor de waterhuishouding worden beoordeeld.

In de visie wordt een vast peil op het niveau van het huidige zomerpeil (met veiligheidsmarge) als streefbeeld genoemd. In de planvorming zal hiermee rekening gehouden moeten worden door geen ontwikkelingen te plannen in gebieden die mogelijk overlast zullen ondervinden van deze peilverandering. Beoordeling van de haalbaarheid en milieueffecten van de invoering van het streefpeil zal de komende jaren plaatsvinden in het kader van een milieueffectrapportage. Nu al is duidelijk dat bij een verhoging van het winterpeil de nodige aanpassingswerken uitgevoerd zullen moeten worden. Zo zal bijvoorbeeld de gemaalcapaciteit uitgebreid moeten worden. De peilverhoging zal een bijdrage leveren aan de verdrogingbestrijding van de buitendijkse natuurgebieden. Rond het Veerse Meer beperkt de kwel zich voornamelijk tot de sloten, vrijwel niet tot in het maaiveld. De kweldruk in de percelen zal naar verwachting niet evenredig toenemen en de mogelijke geringe toename zal alleen in de winterperiode plaatsvinden. Het hogere zoutgehalte van het kwelwater zal leiden tot een hoger zoutgehalte in de sloten. De huidige zoutgehalten in de sloten zijn echter al vrij hoog, in veruit de meeste gevallen te hoog om te kunnen worden gebruikt voor landbouwdoeleinden. Bovendien wordt in deze bedrijfstak alleen in de zomermaanden (eventueel) gebruik gemaakt van oppervlaktewater. Een toename in zoutgehalte zal dus ook hier geen invloed hebben op de landbouw.

Door het doorlaatmiddel in de Zandkreekdijk zal de waterkwaliteit van het Veerse Meer verbeteren. Ook het omleiden van polderwater zal de waterkwaliteit ten goede komen. De toenemende recreatiedruk en met name emissies van de recreatievaart kunnen een negatief effect hebben. Er zijn maatregelen voorzien om deze negatieve effecten tegen te gaan. Door verbetering van de waterkwaliteit zal de kans op gezondheidsrisico's afnemen.

De visie lijkt (met groen-blauwe dooradering, aanleg natte natuur en natuurvriendelijke oevers, onderzoek naar calamiteitenberging) voldoende mogelijkheden te bieden voor het realiseren van de berging die in het kader van WB21 in het regionale watersysteem aangelegd moet worden. De visie sluit daarmee aan bij de deelstroomgebiedvisie. Genoemde maatregelen leiden tot een robuuster regionaal watersysteem wat de waterkwaliteit van het regionale watersysteem ten goede komt.

Er worden voornamelijk geen grote positieve of negatieve effecten verwacht op het terrein van de bodemdaling, grondwaterkwaliteit en veiligheid (waterkeringen).

Bij de verdere planvorming in het kader van de gebiedsvisie zal rekening gehouden moeten worden met water als ordenend principe door nieuwe functies te plannen op locaties die vanuit waterhuishoudkundig oogpunt geschikt zijn, dan wel gemaakt kunnen worden. Bij de verdere uitwerking van deelprojecten blijft dit een aandachtspunt.

Op basis van de globale beoordeling van waterhuishoudkundige consequenties wordt ingestemd met de in deze streekplanherziening en -uitwerking opgenomen gewenste ontwikkelingen. Bij de verdere planvorming op gemeentelijk niveau, bij het nemen peilbesluit en de realisatie van deelprojecten zal een nadere beoordeling plaatsvinden.

Afweging

Het college van Gedeputeerde Staten heeft het voornemen uitgesproken om tot streekplanuitwerking over te gaan zodra overeenstemming is bereikt over de gebiedsvisie. Ook is aangegeven dat ten aanzien van een aantal punten uit de visie een streekplanherzieningsprocedure gevolgd moet worden. Het betreft de toepassing van de in de visie opgenomen ontwikkelingszone plattelandstoerisme in het midden van Noord-Beveland en de eisen voor de inrichting van Nieuwe Landgoederen.

Tijdens de vergadering van Provinciale Staten is op 14 mei 2004 een tweetal moties aangenomen met betrekking tot de gebiedsvisie. De eerste motie is ingediend door Statenlid J. Adriaanse namens de fractie van de SGP. In deze motie wordt opgeroepen te wachten met het uitvoeren van onomkeerbare ingrepen in deelgebied 5 (de driehoek Middelburg-Veere-Arnhem) totdat een onafhankelijke toets heeft uitgewezen dat deze niet in strijd zijn met landschappelijke, archeologische en cultuurhistorische waarden in het gebied.

De tweede motie is ingediend door Statenleden E. Wijffels en J. Maris namens de fracties van VVD en CDA. In deze motie wordt Gedeputeerde Staten verzocht in de gebiedsvisie op te nemen om voorlopig het huidige peilregime voor het Veerse Meer te handhaven, de effecten van het doorlaatmiddel te monitoren en na deze periode te bezien of aanvullende maatregelen getroffen moeten worden. Daarbij hebben de indieners van de motie ingestemd met de interpretatie dat die effecten in beeld worden gebracht via een MER, waarvan de resultaten aan Provinciale Staten worden voorgelegd.

Beide moties zijn door de stuurgroep betrokken bij het formuleren van de definitieve visie Rijkswaterstaat het Veerse Meer en hebben met name gevolgen voor uitvoering van de verschillende in de visie opgenomen deelprojecten die zijn gericht op het waterpeil, landbouw en natuur.

Op 24 juni 2004 heeft de stuurgroep Rijkswaterstaat het Veerse Meer de definitieve gebiedsvisie voorlopig vastgesteld. Deze visie is aangepast naar aanleiding van de verschillende achterbanreacties. Gedeputeerde Staten hebben vervolgens een deel van de gebiedsvisie Rijkswaterstaat het Veerse Meer aangemerkt als streekplanuitwerking. Het gaat om hoofdstuk 3 'Naar een gebiedsvisie' en hoofdstuk 4 'Accentverschillen per deelgebied'. Voor het deelgebied Wilhelminapolder worden ook kansen gezien

voor ontwikkeling op het gebied van onder andere dagrecreatie, educatie, natuur en landschap. Het ruimtelijk kaartbeeld zoals opgenomen in hoofdstuk 4 krijgt een indicatieve status. Voor de beoordeling van ondernemersplannen voor kwaliteitsverbetering en uitbreiding van verblijfsrecreatie is door de stuurgroep een toetsingscommissie in het leven geroepen en een globaal toetsingskader vastgesteld dat voor de beoordeling als leidraad geldt. Dit toetsingskader is opgenomen in bijlage 4 van de gebiedsvisie. Hierbij geldt onder andere de “Rood voor groen” regeling zoals opgenomen in de gebiedsvisie. In het Streekplan Zeeland 1997 is de streekplanuitwerking voor het Veerse Meer al op bladzijde 90 in paragraaf 6.1 aangekondigd. In die zelfde paragraaf zijn voorwaarden geformuleerd die hierbij van toepassing zijn. Eén van de voorwaarden is dat de uitwerking niet mag leiden tot aantasting van essentiële streekplanelementen. Op diezelfde pagina van het streekplan is beschreven welke onderdelen van de streekplantekst zijn aangeduid als essentiële streekplanelementen. Voor uitvoering van de visie die in de hoofdstukken 3 en 4 van Deel I wordt gepresenteerd is voor Noord-Beveland een aanpassing van de hoofdzonering voor het landelijk gebied noodzakelijk. Zonder deze aanpassing is de gewenste ontwikkeling van vormen van landschappelijke verdichting, landgoederen, landschapscampings, (gebruiks) natuur en met name de plattelandrecreatie in Noord-Beveland enkel in incidentele gevallen mogelijk. Omdat deze hoofdzonering in het streekplan is aangeduid als essentieel streekplanelement, kan deze niet zondermeer worden aangeduid als streekplanuitwerking. Gedeputeerde Staten hebben Provinciale Staten daarom gevraagd het streekplan op dit punt te herzien. Daarbij heeft het College voorgesteld de hoofdzonering landelijk gebied voor Noord-Beveland zoals aangegeven op kaarten 3.5 en 5.1 in het Streekplan Zeeland 1997 deels te wijzigen van ‘agrarische ontwikkeling richtinggevend’ (“geel gebied”) in ‘agrarische en specifieke regionale kwaliteiten richtinggevend’ (“bruin gebied”). Op kaart 1 is aangeduid op welk gebied deze wijziging van toepassing is. Tevens wordt in de gebiedsvisie de voorkeur uitgesproken de regeling voor Nieuwe Landgoederen in het Veerse Meer gebied aan te passen om in plaats van het aan te leggen openbaar toegankelijke bos ook inrichting in de vorm van (een combinatie met) openbaar toegankelijke natuur mogelijk te maken. In deze streekplanherziening wordt aan deze wens gehoor gegeven.

Procedure

Zoals in de voorgaande afweging is aangegeven is een tweetal acties nodig om de Gebiedsvisie Rondom het Veerse Meer op te nemen in het provinciaal planologisch kader: het aanmerken van onderdelen van de visie als streekplanuitwerking en het herzien van het streekplan.

In het Streekplan 1997 is aangegeven dat voor een streekplanuitwerking de procedure moet worden gevolgd zoals beschreven in afdeling 3.4 van de Algemene Wet Bestuursrecht (AWB). Vaststelling van de streekplanuitwerking is een bevoegdheid van Gedeputeerde Staten.

Voor een streekplanherziening dient de procedure te worden gevolgd zoals beschreven in artikel 4a van de Wet op de Ruimtelijke Ordening. Vaststelling van de streekplanherziening is een bevoegdheid van Provinciale Staten.

Vanwege de grote overeenkomsten tussen beide procedures kan aan de wettelijke eisen worden voldaan met het volgen van de ‘zwaarste’ procedure; de procedure volgens art. 4a WRO. Het college van Gedeputeerde Staten heeft ervoor gekozen zowel de streekplanherziening als de streekplanuitwerking ter vaststelling voor te leggen aan Provinciale Staten.

Over deze voorgenomen streekplanuitwerking en -herziening is de Provinciale Commissie voor het Omgevingsbeleid gehoord. Vervolgens zijn beide documenten op de gebruikelijke wijze ter visie worden gelegd gedurende een periode van vier weken. Gedurende deze periode van vier weken kon door een ieder bij Gedeputeerde Staten schriftelijke bedenkingen inzake de ontwerp streekplanuitwerking en -herziening ingebracht worden. In de periode 6 september tot 4 oktober 2004, zijn 22 schriftelijke bedenkingen ingebracht.

Na deze periode van ter visie legging is een openbare zitting gehouden, waarbij belanghebbenden en degenen, die hun bedenkingen tijdig hebben ingebracht van gedachten hebben kunnen wisselen met de Statencommissie Ruimte over de ontwerp streekplanuitwerking en -herziening.

De bedenkingen, het verslag van de gedachtewisseling en het advies van de Provinciale Commissie Omgevingsbeleid zijn verwerkt in een antwoordnota “Herziening Rijksoverheid.nl; Standpuntbepaling over de ingediende bedenkingen”. Deze is te samen met de streekplanuitwerking en streekplanherziening op 10 december 2004 ter vaststelling voorgelegd aan Provinciale Staten. Provinciale Staten hebben met het voorstel ingestemd. Tegen de beslissing is geen bezwaar of beroep mogelijk. Er zijn in deze streekplanherziening namelijk geen onderdelen, die worden aangemerkt als een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht c.q. als een concrete beleidsbeslissing in de zin van de Wet op de Ruimtelijke Ordening.

Mogelijkheden voor bezwaar en beroep staan wel open bij procedures tot vaststelling van bestemmingsplannen waarin onderdelen van de visie worden uitgewerkt in concrete bestemmingswijziging.

Bij de behandeling in Provinciale Staten is door CDA, VVD, Christen Unie en SGP een motie ingediend en aangenomen waarbij er op wordt aangedrongen om de beroepsvisserij in het vervolgtraject vertegenwoordigd te doen zijn in de stuurgroep.

2. Streekplanuitwerking en herziening

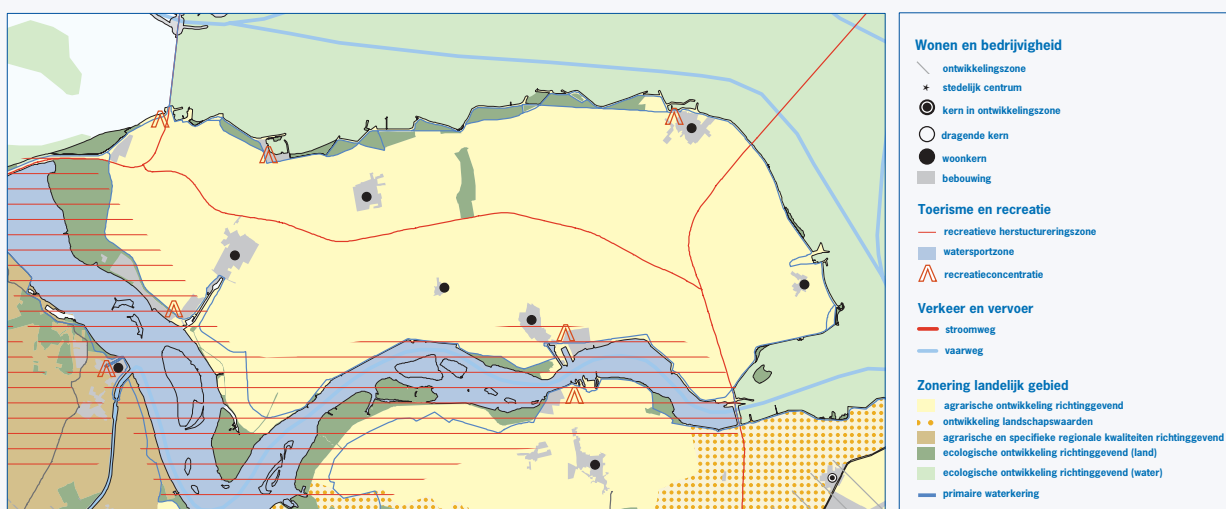
Als streekplanuitwerking worden de volgende delen van de gebiedsvisie Rondom het Veerse Meer aangemerkt:

- Deel I, hoofdstuk 3 'Naar een gebiedsvisie'
- Deel I, hoofdstuk 4 'Accentverschillen per deelgebied', waarbij het ruimtelijk kaartbeeld zoals opgenomen in paragraaf 4.11 alleen een indicatieve status heeft.
- Deel III, hoofdstuk 2, paragraaf 'Rood voor groen'.

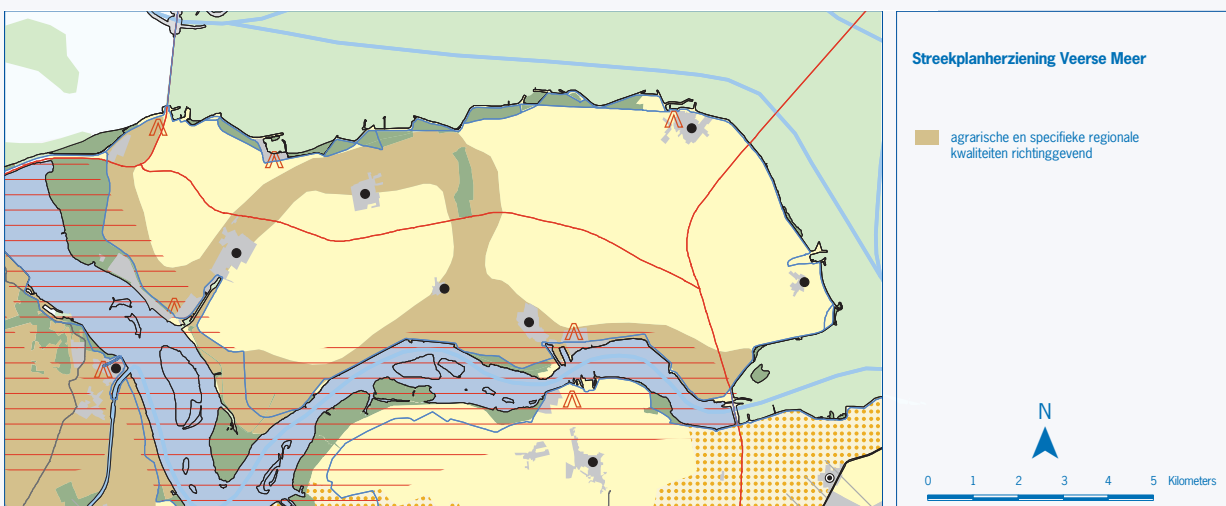
Het Streekplan Zeeland 1997 wordt als volgt gewijzigd:

De hoofdzonering landelijk gebied voor Noord-Beveland zoals aangegeven op kaarten 3.5 en 5.1 in het Streekplan Zeeland 1997 wordt deels gewijzigd van 'agrarische ontwikkeling richtinggevend' ("geel gebied") in 'agrarische en specifieke regionale kwaliteiten richtinggevend' ("bruin gebied"). Op kaart 1 is aangeduid op welk gebied deze wijziging van toepassing is.

In de regeling voor Nieuwe landgoederen zoals aangegeven in het streekplan Zeeland 1997 op bladzijde 78, wordt specifiek voor het Veerse Meer gebied de eis van 'tenminste 5 ha bos' gewijzigd in '(een combinatie van) 5 ha bos of natuur, passend in het landschapstreefbeeld van de gebiedsvisie Rondom het Veerse Meer'.

Uitsnede Streekplan 1997.

Streekplanherziening Veerse Meer.

Bijlagen

Inhoudsopgave

Bijlage 1	79
Bijlage 2	89
Bijlage 3	92
Bijlage 4	94
Bijlage 5	97
Bijlage 6	100

Bijlage 1

Uitwerking ruimtelijke karakteristieken

In deze bijlage wordt een aantal belangrijke landschappelijke en ruimtelijke karakteristieken van het Veerse Meer-gebied toegelicht. Dit zijn:

- Beleving van de ruimte
- Oevers en buitendijkse gebieden
- Sferen in het Veerse Meer-gebied

Beleving van de ruimte

Ruimte / Massa

Wanneer alle elementen met een verticale dimensie op kaart in één kleur worden aangegeven ontstaat een beeld van de verdeling van ruimte en massa. Hieruit zijn conclusies te trekken over de mogelijke beleving van de ruimte. In de breedte richting is een groot verschil tussen het oostelijk en het westelijk deel van het Veerse Meer. In het westelijk deel is relatief veel massa te vinden direct aan de oevers van het Meer terwijl in het oostelijk deel grote gebieden helemaal open zijn. In het westelijk deel zal de sfeer op het meer dus meer beschutting bieden, terwijl de ervaring van ruimte juist in het oostelijk deel groter is. In dit open oostelijke deel ligt vervolgens het bungalowpark 'de Schelphoek', de jachthavens en de kern Kortgene. Hier zijn de zichten korter en heeft het gebied een compactere uitstraling.

Zichtlijnen dwars op het Veerse Meer.

In de lengterichting is het Veerse Meer nooit in één keer te overzien. Het is een langgerekt, bochtig Meer, duidelijk ontstaan als onderdeel van de Delta. Dit karakter wordt versterkt door de bospartijen op de eilanden die ook delen verborgen houden, zichten inkaderen en plekken markeren.

Zichtlijnen in de lengterichting.

Ervaring van het water vanaf het land

In het oostelijk deel is het mogelijk om vanaf het land het water te ervaren, behalve in de gebieden direct rondom Kortgene en bungalowpark de Schelphoek. In combinatie met de relatief grote openheid in het oostelijk deel, levert deze karakteristiek vanaf de dijken de mogelijkheid voor verre zichten, zowel landinwaarts, als over het water. In het westelijk deel is dat veel minder vaak het geval. Hier zijn de mogelijkheden beperkt tot het gebied bij Veere, de Veerse Dam en het gebied tussen de jachthaven van Kamperland en de Goudplaat.

Ervaringslijnen.

Oevers en buitendijkse gebieden

Bezonning van de oevers

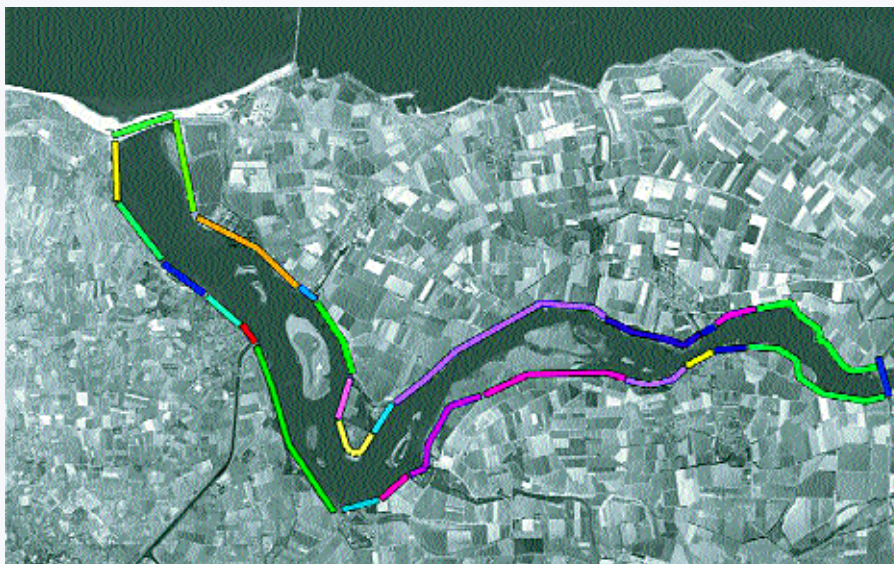
Het meer is overwegend oost-west georiënteerd. Dat betekent dat de noordoever de meeste zon vangt. Dit levert ook andere vestigingscondities op voor recreatieve functies. Met name in het westelijk deel en in het gebied rond Kortgene moet met deze factor rekening gehouden worden, omdat hier de recreatieve druk het hoogst is.

Bezonning van de oever.

Karakter van de oevers

De karakteristiek van de oevers verspringt vaak: van strakke dijken, naar droogvallende platen, naar beboste stroken, en naar oude kernen en jachthavens. Ook de dammen vormen natuurlijk een specifieke beëindiging van het meer. Deze diversiteit vormt de belangrijkste karakteristiek voor de oevers in het gebied.

Karakter van de oevers en eilanden.

Buitendijkse gebieden in het Veerse Meer

Ook de buitendijkse gebieden vertonen deze diversiteit. In het ene gebied ligt het water direct tegen de dijk, terwijl in het andere gebied grote droogvallende platen in het water liggen. In weer een ander gebied liggen de buitendijkse gebieden boven het hoogste waterpeil en zijn ze begroeid met bos, of zelfs bebouwd met recreatiewoningen. Met name in het middendeel van het Veerse Meer-gebied zijn de buitendijkse gronden in gebruik als landbouwgrond. Wat opvalt is dat de waterkering bij de monding van het Schenge ver terug ligt ten opzichte van het Veerse Meer en dat dit ook het geval is in het westelijk deel van Noord-Beveland.

In het Veerse Meer ligt een aantal eilandjes: de Arneplaat, Aardbeieneiland, Soelekerkeplaat, Haringvreter, Mosselplaat, Schutteplaat en Middelplaten. Deze eilanden hebben ieder voor zich een eigen karakter.

Functies van de buitendijkse gebieden.

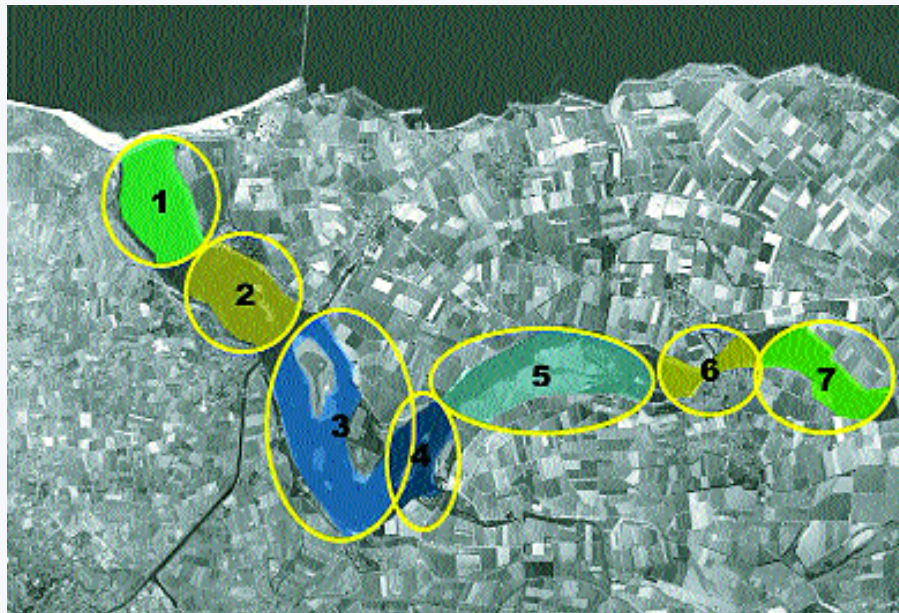
Sferen in het Veerse Meer

Wanneer de bovenstaande karakteristieken met betrekking tot oevers, buitendijkse gebieden en de verhouding massa / ruimte gecombineerd worden in één kaartbeeld, ontstaat een beeld van het Veerse Meer als een opeenvolging van afzonderlijk te ervaren plekken met elk hun eigen karakteristiek en kwaliteit.

- Het meest westelijk deel wordt gekarakteriseerd door het bos op de Schotsmanplaat, het strand aan de zijde van Walcheren en de Veerse Dam.
- Het tweede deel tussen Veere en Kamperland kent door de twee havens en de bebouwing van Veere een veel stedelijker karakter. De havens zullen door in- en uitvarende bootjes ook op het water een concentratiepunt van activiteit vormen.
- Het derde deel wordt gedomineerd door de strak vormgegeven bosgebieden op de Haringvreter, de Goudplaat en de bosstrook aan de zuidkant.
- Het vierde deel lijkt enigszins op het derde, maar kent toch een eigen karakter door de monding van de Schenge met de bosbeplanting die qua ordening afwijkt van de bosgebieden in het westelijk deel van het Veerse Meer gebied, waar ze een duidelijker ontworpen karakter hebben.
- Het vijfde deel wordt gekarakteriseerd door het contrast tussen de lange dijk aan de noordkant en de grote Middelplaten aan de zuidzijde.

- Het zesde deel tussen Kortgene en Wolphaartsdijk lijkt weer enigszins op het tweede deel met een stedelijke uitstraling van de oevers en relatief veel dynamiek op en aan het water.
- Het laatste deel tenslotte wordt gekenmerkt door het feit dat dit deel tussen twee dijken ligt en begrensd wordt door de Zandkreekdijk met haar sluizencomplex.

Deze veelzijdigheid van het Veerse Meer-gebied in ruimtelijk opzicht geeft het gebied een bijzonder karakter ten opzichte van andere meren van deze grootte in Nederland. Het is een veelzijdigheid die overigens wel samenhang krijgt door de doorgaande lijnen van het water en van de dijken, en door de vaste ingrediënten van de gebieden (met name bos, buitendijkse platen en dijken).

Sferen in het Veerse Meer.

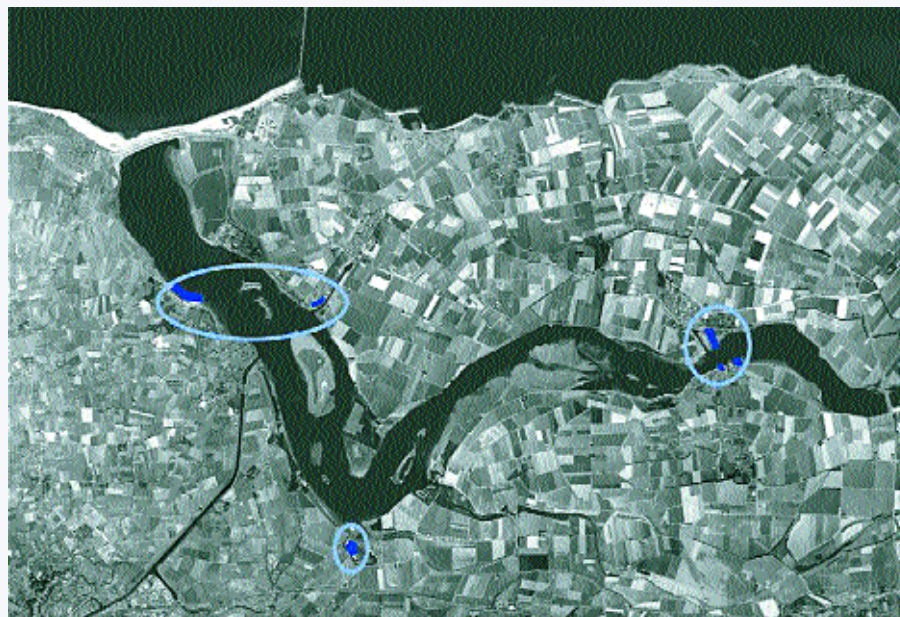
Recreatieve concentraties

Havens

Op de kaart zijn de grotere havens in het gebied aangegeven. Deze havens liggen tegenover elkaar aan het meer. Dit betekent dat de ruimtelijke invloed van de havens (altijd masten zichtbaar, in- en uitvarende boten, civieltechnische voorzieningen) geconcentreerd is in relatief kleine gebieden en dat deze invloed hier door deze compactheid ook groot is. Alleen de haven in het Oranjeplaatgebied vormt hierop een uitzondering.

Hotspots

Met hotspots worden plekken bedoeld die door hun strategische ligging, voorzieningenniveau en / of bereikbaarheid bronpunten kunnen zijn voor stedelijke of recreatieve dynamiek. De hotspots vertonen een zelfde patroon als de havens, met dien verstande dat de locaties uitgebreid zijn met de twee dammen in het gebied. Dit ten eerste omdat deze dammen opgenomen zijn in het hoofdwegennet van de provincie, en daarmee per definitie goed ontsloten zijn. Ten tweede gaat het hier om punten waar de beleving van de omgeving zo uitgesproken is (het zijn deze plekken waar zowel het Veerse Meer als de zee en de Oosterschelde beleefbaar zijn; bovendien liggen de dammen relatief hoog boven de omgeving, waardoor de zichten lang worden) dat puur van de plek zelf een aantrekkende werking uit kan gaan, die mogelijkheden biedt voor het koppelen van voorzieningen aan deze plekken.

Havens.

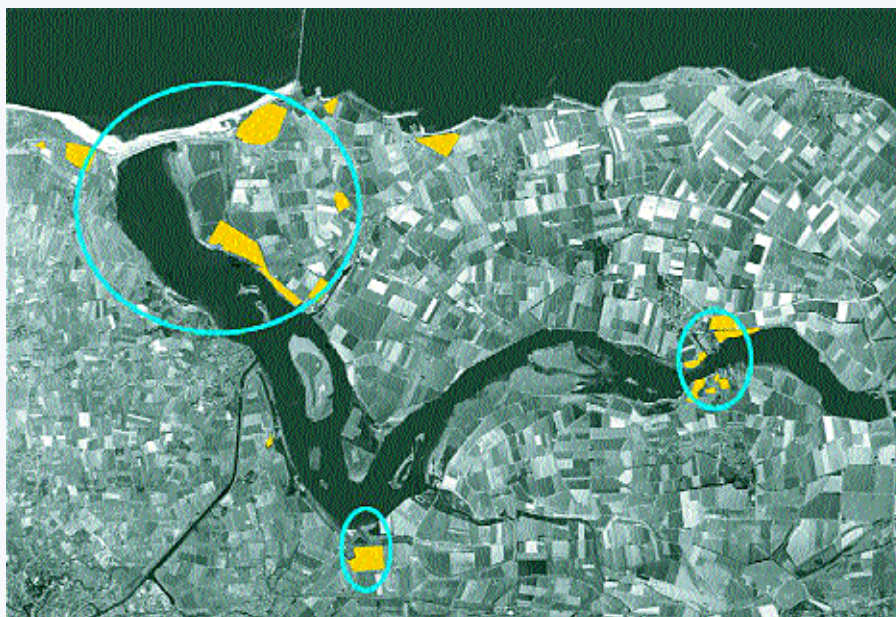

Hotspots.

Ook hier vormt het Oranjeplaatgebied een uitzondering. Dit is de enige plek, waar het Veerse Meer zo dicht bij de infrastructurele slagader van Zeeland (A58 gecombineerd met spoorlijn) ligt. Deze ligging biedt mogelijkheden voor stedelijke of recreatieve ontwikkelingen.

Recreatiecomplexen

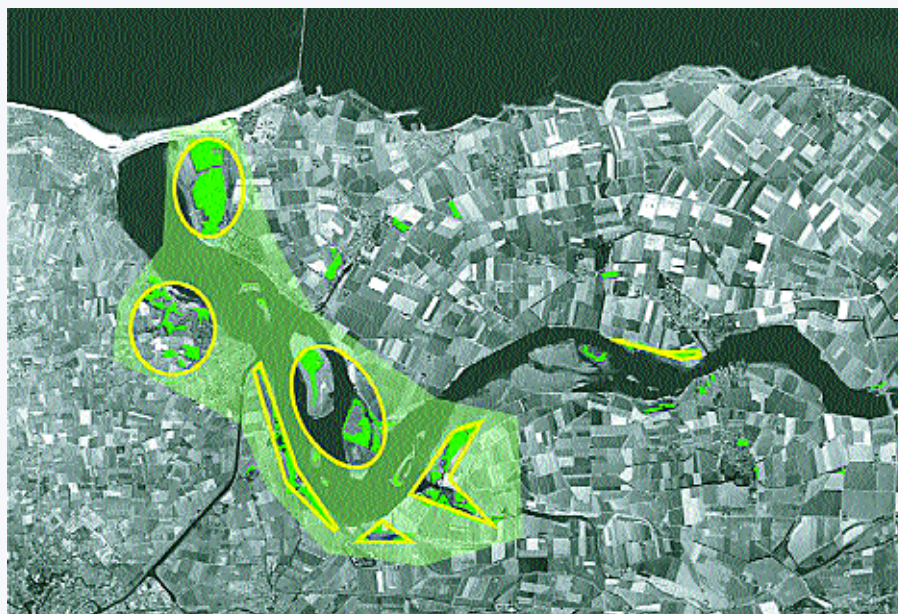
De ordening van grotere recreatiecomplexen vertoont een opbouw die samenhang vertoont met die van de havens, kernen en 'hotspots'. Belangrijk is wel om op te merken dat de grootste druk blijkbaar op de 'koppen' van de eilanden rust, daar waar ook de zee binnen handbereik is. Deze karakteristiek ondersteunt enigszins de tweedeling tussen een oostelijk en een westelijk deel waarover ook sprake was in het onderdeel ruimte / massa.

Recreatiecomplexen.

Boscomplexen

In de ordening van boscomplexen is deze tweedeling in het gebied nog duidelijker te zien. De Schotsmanplaat, de bossen bij Veere, de Haringvreter, de Goudplaat en de Piet vormen eigenlijk de belangrijkste bosgebieden. Deze liggen allen in het westelijk deel. De complexen zien er niet steeds hetzelfde uit. De Schotsman bestaat uit één robuust bos met duidelijke randen, zoals de Haringvreter. Het bos bij Veere is veel opener ontworpen en sluit aan op de fijnmazigere structuur van Walcheren. Het bos op het Aardbeieneiland tenslotte heeft zich ongestoord kunnen ontwikkelen en kent dus een veel natuurlijker uitstraling.

Boscomplexen.

Zo sluit de verschijningsvorm van de meeste bosgebieden aardig aan bij de context van deze bossen. Alleen de bosjes bij de Schelphoek doen eigenlijk geen recht aan de nabijheid van de gave polders rond oud-Sabbinge en de mogelijkheid om de openheid van deze polders in contact te brengen met die van het Veerse Meer. Het verdient aanbeveling om juist in dit open, oostelijk gedeelte van het Veerse Meer terughoudend met bos om te gaan. Toepasselijke plekken voor extra bos liggen meer in het westelijk deel, aansluitend aan de bossen van 'De Piet', 'Oranjeplaat', 'Goudplaat' en 'Schotsman'.

Toeristisch-recreatieve concentraties

De in het gebied aanwezige kernen zoals Kamperland, Kortgene, Veere, Wolphaartsdijk en Vrouwenpolder zijn een belangrijke schakel in de toeristisch-recreatieve kwaliteit en uitstraling van het gebied. Bezoekers van nabij gelegen verblijfsaccommodaties maken gebruik van de in de kernen aanwezige voorzieningen zoals eet- en drinkgelegenheden, detailhandel en andere voorzieningen.

Conclusies

Twee sferen

De twee sferen die in het voorgaande zijn beschreven zijn schematisch op dit kaartbeeld aangegeven. De westkant is een meer besloten gebied met korte zichten in de breedte van het water, met een relatief grote recreatieve druk, met grotere bosgebieden en met een relatief fijnmazige zuidkant. De oostkant daarentegen wordt gekenmerkt door een grotere openheid, het water is vanaf de dijk vaker te ervaren, de recreatieve druk beperkt zich tot de omgeving van Kortgene en de kwaliteit van de gave polders is nadrukkelijk aanwezig.

Twee sferen.

Drie gebiedskarakteristieken

Wanneer iets uitgezoomd wordt en gekeken wordt naar de karakteristieken van het achterland van het Veerse Meer dan is een hoofdindeling in drie delen mogelijk, die ook al meermalen beschreven is in de overige deelaspecten.

- **Walcheren** wordt gekenmerkt door een fijnmazige structuur, die een veelzijdig en afwisselend landschap oplevert. Het wegenpatroon is bochtig, waardoor de afgelegde route steeds wisselende beelden kent.
- In **Noord-Beveland** is het agrarisch gebruik grootschaliger van karakter en beeldbepalend voor het landschap. Er zijn lange zichten mogelijk, die slechts hier en daar door dijken of bomenrijen onderbroken worden. De wegen zijn recht, wat de beleving van de grote ruimte benadrukt.
- **Zuid-Beveland** kenmerkt zich door het nadrukkelijk als opeenvolgend van elkaar kunnen ervaren van de polders. De ontginning van het gebied is hier direct afleesbaar. De interne structuur van de polders is even recht en gestrekt als die in Noord-Beveland, maar de begrenzendende dijken lopen in opeenvolgende rondingen om de polders heen. Daarnaast is Zuid-Beveland wat diverser van aard dan Noord-Beveland, onder meer door de aanwezigheid van het Schenge en de Weel.

Drie gebieden.

Tenslotte

Uit de analyse komt naar voren dat de ruimtelijke kwaliteit van het Veerse Meer bestaat uit een veelkleurig beeld van oevers en achterlanden. Dit beeld geeft houvast om ook voor de toekomst te proberen om die kwaliteit vast te houden en te versterken. Daarbij is een belangrijke conclusie dat het geen goede zaak zou zijn om overal alles te willen. Juist het specificeren van de kwaliteiten per deelgebied, het bepalen van een op die karakters gestoeld programma voor die gebieden en het er voor zorgen dat die karakters ook aan het Veerse Meer beleefbaar zijn, moet in ruimtelijke zin het doel vormen voor de ontwikkeling van het Veerse Meer.

Bijlage 2

Handreiking ruimtelijke randvoorwaarden per deelgebied

Voor de streekplanuitwerking is het van belang dat nieuwe initiatieven met behulp van de visie goed beoordeeld kunnen worden. In het geval dat de initiatieven goed passen, kan de initiatiefnemer verder op weg geholpen worden, door meteen aan te geven met welke randvoorwaarden deze rekening dient te houden bij het uitwerken van zijn idee.

In vele gevallen is het de taak van de gemeente om deze randvoorwaarden te beschrijven, omdat het gaat om zaken die te gedetailleerd zijn voor het schaalniveau van deze visie en streekplanuitwerking. Toch valt er ook in hoofdlijnen wel wat te zeggen over de manier waarop eventuele toekomstige functies met de kwaliteiten in het gebied om moeten gaan. Om die reden hebben we per deelgebied voor een aantal mogelijke en relevante projectuitwerkingen randvoorwaarden geformuleerd. Deze randvoorwaarden zijn nadrukkelijk richtinggevend, maar dienen nog verder (o.a. in de deelgebiedsvisies) te worden uitgewerkt.

Onderstaand wordt ingegaan op bovengenoemde ruimtelijke randvoorwaarden. Uitsluitend genoemd zijn die randvoorwaarden die betrekking hebben op bepaalde deelgebieden. Algemene randvoorwaarden zijn in de visie reeds beschreven. Dit geldt met name voor de landbouw en infrastructuur en voor in te zetten instrumenten zoals het rood voor groen principe.

1. Veerse Meer met de aanwezige eilanden

- Algemene ruimtelijke voorwaarden voor de toekomstige ruimtelijke en functionele inrichting van het Veerse Meer worden gesteld door:
 - het gewenste peilbeheer;
 - het open houden van zichtlijnen en het karakter van de invulling conform 'Plan Nico de Jong'.
- Verbetering recreatieve voorzieningen (kwantitatief en kwalitatief).
- Behoud karakter eilanden.
- Ontwikkeling van kleinschalige natuurgerichte verblijfsrecreatie met beperkte voorzieningen op eilanden, mits inpasbaar en gewenst.

2. Oevers en dammen

- Voorkomen van onevenredig grote versterking van de oevers van het Veerse Meer.
- Versterking recreatieve ontwikkeling.
 - Door vestiging van bijvoorbeeld een watersportcentrum in combinatie met horeca op/nabij (verblijfs)recreatieve concentraties ('reeds versteende oevers').
- Ruimte voor verblijfsaccommodaties aan de rand van Veerse Meer en het deelgebied van de Veerse dam.
- Ruimte voor vernieuwende recreatieve ontwikkelingen.
- Natuurvriendelijke oevers en oeverbeheer:
- Behoud en versterken van de aanwezigheid van gradiënten.

3. Walcheren

- Verblifsrecreatie
 - Uitbreiding van verblifsrecreatie is alleen toegestaan mits er een kwaliteitsslag wordt gemaakt overeenkomstig het voor dat deel van het Veerse Meer geldende toetsingskader.
 - Bestaande verblifsrecreatie inpassen; het realiseren van nieuwe vormen van verblifsrecreatie is in principe niet gewenst.

- Landgoederen

Het uitgangspunt bij het ontwikkelen van een nieuw landgoed is een impuls voor groen, die mogelijk wordt gemaakt door de ontwikkeling van een rode functie. Dit is echter geen vrijbrief voor het onbepoort bouwen in het buitengebied. Een landgoed kan een positieve bijdrage leveren aan de natuur en het landschap van de streek mits aan een aantal voorwaarden wordt voldaan (in volgorde van prioriteit):

- Het landschap krijgt een kwaliteitsimpuls.
Het landgoed is niet alleen landschappelijk aangepast aan de locatie, maar versterkt tevens het karakter van het landschap. Het landgoed sluit aan bij de bestaande bebouwing, bossen of parken of vormt gekoppeld aan andere landgoederen zelf een verdichtingsconcentratie op de daarvoor meest geschikte locatie.
- De natuur profiteert mee.
Het landgoed wordt gerealiseerd met respect voor de lagenbenadering (bodem en water, infrastructuur, occupatie). Per landgoed wordt gesproken over 5 hectare nieuw bos of natuur passend in het landschaps-streefbeeld van de gebiedsvisie. Bij koppeling van enkele landgoederen zorgt een goede inrichting voor hogere natuurwaarden.
- De woningbouw past cultuurhistorisch gezien in het landschap
- Sociaal-economische impuls voor de streek (gewenst)
Diverse functies kunnen in het landgoed worden ondergebracht. Indien het landgoed over een klein aantal hectares beschikt, kan er een maatschappelijke functie in het hoofdgebouw gehuisvest worden.
- Opwaardering en mogelijk uitbreiding jachthaven Oostwatering

4. Driehoek Middelburg, Veere en Arnhem

- Uitbreiding bebouwing
 - Beperkt deel van het gebied beschikbaar voor bebouwing.
 - Mogelijkheid voor wonen aan het water in lagere delen aan de zijde van Middelburg
 - Bebouwingsvrije zone aan Veerse Meer en in de richting van Veere.
 - Woningdichtheid afbouwen richting Veerse Meer.
- Ontwikkeling nieuw stedelijk front aan het water in Oranjepolder (niet direct aan Veerse Meer).
- Verbetering, vernieuwing en uitbreiding van bezoekersaanlegplaatsen historisch stadje Veere.
- Graven water bij Arnhem
- Aanleg van water oostelijk van Arnhem (Suzannapolder), waarbij de grenzen van het water de bestaande dijken volgen.
 - Ontwikkeling/ uitbreiding van jachthaven Oranjeplaat dan wel van ligplaatsen ten behoeve van woningen in het gebied.
- Recreatie Oranjeplaat.
 - Verdere ontwikkeling verblifsrecreatie in combinatie met seizoensverlengende overdekte intensieve recreatie en intensivering van de watersportmogelijkheden.
 - Verdichting aansluiten bij bestaande verblifsrecreatieve aanzetten.
 - Eiland Lemmerplaat handhaven als open groene long.
 - Ontsluiting aandachtspunt: aanpassing verkeersontsluiting naar A58/ Langeweg (uitwerkingsproject).
 - Aanpassing verkeersontsluiting via slagenstructuur.
- Voorafgaand aan de plannen moet uit een onafhankelijke toets blijken dat deze niet in strijd zijn met landschappelijke, archeologische en cultuurhistorische waarden.

5. Schenge

- Bij verdere versterking van natuur in landschappelijk opzicht aansluiting zoeken bij de natuurwaarden van het Veerse Meer.
- Een deel van de EHS begrenzing op de hogere landbouwgronden langs de Westerschenge is geschrapt in het kader van de herbegrenzing "goede/slechte gronden".
- Het behouden van de door een 'vlechtende' Schenge ontstane bodemstructuur (met name hoog/laag).

6. Het eiland van Wolphaartsdijk

- Uitbreiding Wolphaartsdijk en Oud Sabbinge
 - Tussen Wolphaartsdijk en Schelphoek dient voorzichtig te worden omgegaan met opvullen van open gaten in de structuur.
- Herstructurering verblijfsrecreatie Wolphaartsdijk
 - Maken herstructureringsplan met als uitgangspunten: kwaliteitsverbetering en eventueel beperkte uitbreiding van bestaande recreatieve bedrijven, landschappelijke inpassing en verbetering aansluiting met de jachthaven en Schelphoek
- Beplanting dijken Wolphaartsdijk en stimuleren erfbeplanting ter versterking van polderstructuur, met inachtneming van cultuurhistorische karakteristieken en rekening houdend met waterstaatkundige functie van de dijk.
- Aanpassing verkeersontsluiting via slagenstructuur (aantakking vanaf N256).

7. De Wilhelminapolder

- Het benadrukken van de ruimte door contrasten. Hier liggen kansen voor waterberging, natuurvriendelijke oevers en recreatief medegebruik. Een nadere uitwerking in een landschapsplan is gewenst.
- Versterking open karakter Wilhelminapolder, door niet verder toevoegen en/of op termijn niet vervangen van opgaande beplanting.
- Kansen voor ontwikkeling van onder andere dagrecreatie, educatie, natuur en landschap.

8. Midden en Oost Noord-Beveland

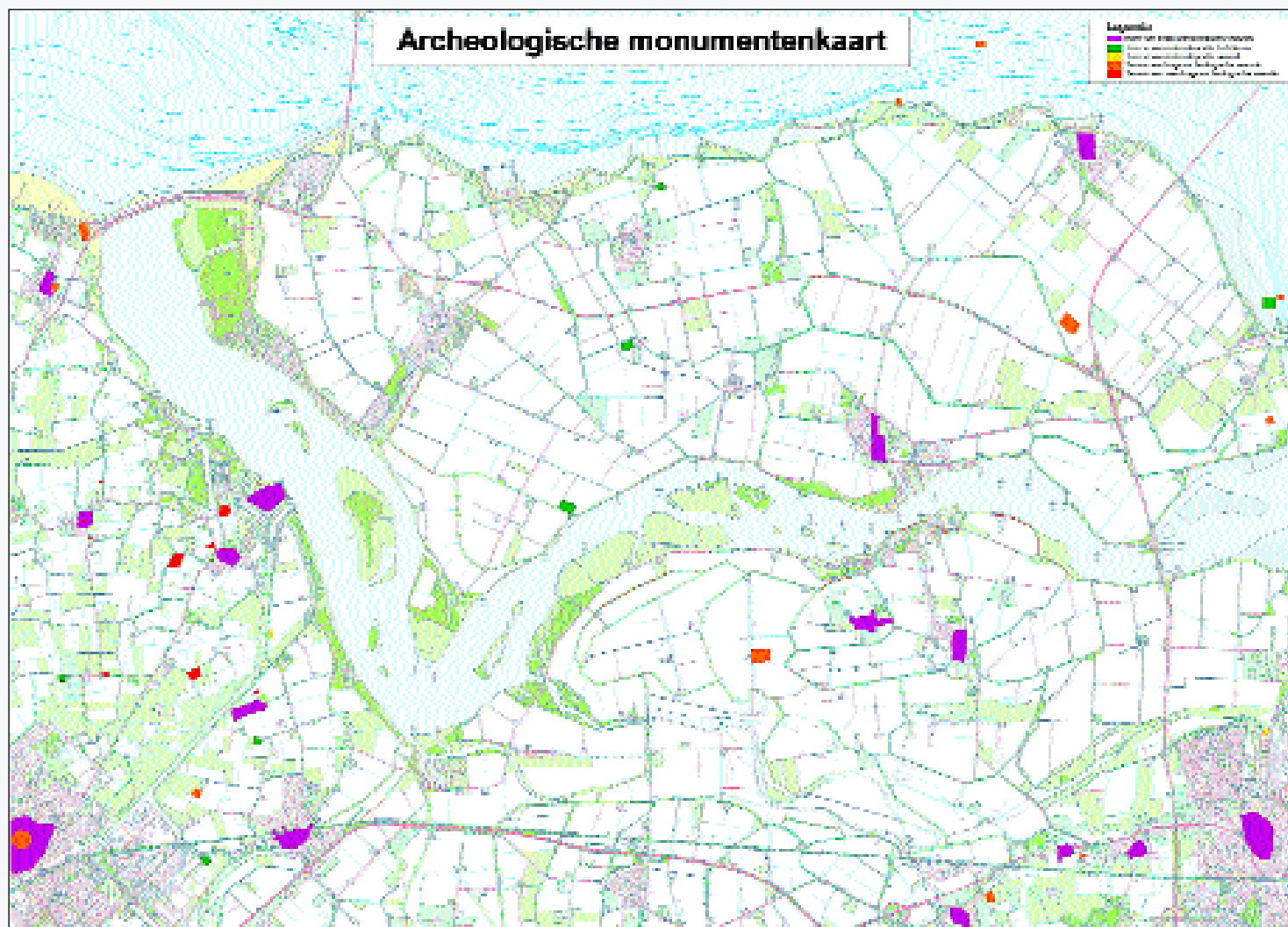
- Herstructureringsproject Kortgene:
 - Kwaliteitsverbetering en bescheiden ontwikkeling van bestaande verblijfsrecreatieve bedrijven;
 - Geringe uitbreiding permanente bewoning;
 - Landschappelijke inpassing/ afronding van de kernen.
 - Verbetering relatie tussen de kern en het Veerse Meer.
- Aanpassing verkeersontsluiting via slagenstructuur.

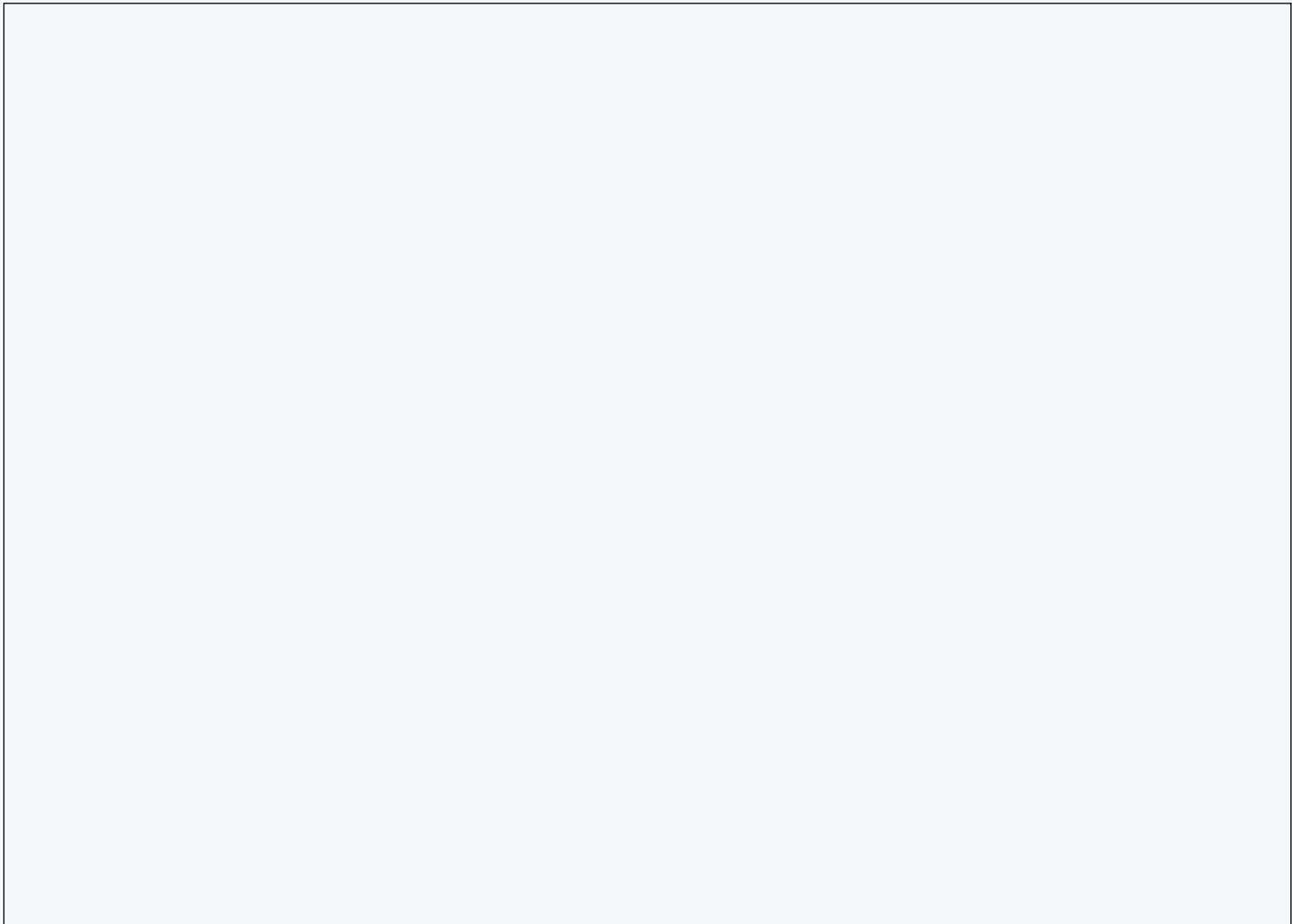
9. Westkop van Noord-Beveland

- Herstructurering haven van Kamperland
 - Opwaardering en uitbreiding jachthaven.
 - Ontwikkeling verblijfsrecreatie.
 - Ontwikkeling permanente bewoning.
 - Ontwikkeling en uitbreiding watersportgebonden bedrijvigheid.
- Onrustpolder
 - Combinaties van agrarisch gebruik met recreatief medegebruik, natuur en bos mogelijk.
- Aanpassing verkeersontsluiting via slagenstructuur.

Bijlage 3

Overzichtskaarten archeologie

Bijlage 4

Ontwikkeling toeristische bedrijvigheid Veerse Meer: toetsingskader

vastgesteld door stuurgroep d.d. 23 april 2002

Een van de actiepunten in de gebiedsvisie is de kwaliteitsverbetering en product vernieuwing van recreatiebedrijven zodanig dat ze enerzijds voldoende ontwikkelingsperspectief hebben en anderzijds voldoende aandacht hebben voor de aanwezige en nog te versterken kwaliteiten ten aanzien van natuur en landschap. Ook biedt de gebiedsvisie op bepaalde locaties ruimte voor nieuwe bedrijvigheid. De ervaring in andere delen van Zeeland heeft geleerd dat bij de beoordeling van plannen van ondernemers maatwerk het devies is.

Om die reden heeft de Stuurgroep een globaal toetsingskader opgesteld en een toetsingscommissie ingesteld.

1. Uitwerking toetsingskader ontwikkeling bedrijven recreatiesector

Ondernemersplannen worden getoetst aan dit toetsingskader door een onafhankelijke toetsingscommissie. Deze brengt per plan een advies uit aan de stuurgroep, die hierover een beslissing neemt. De betrokken gemeente neemt dit advies over bij het in behandeling nemen van een verzoek voor een artikel 19 WRO-procedure of wijziging van het bestemmingsplan of een aanvraag om een nieuwe WOR-vergunning etc. Hierbij zijn de normale inspraak- en beroepsprocedures van toepassing. Gemeenteraden houden de formele mogelijkheid om van het oordeel van de stuurgroep af te wijken, maar dit is zeer ongebruikelijk.

Het toetsingskader en de procedure zijn bedoeld voor alle ondernemersplannen in de recreatieve sector. Het kader wordt ook gebruikt bij de beoordeling van recreatieve plannen van agrarische ondernemers. Hiervoor worden geen bijzondere voorwaarden vastgesteld. Voor zover de plannen van agrarische ondernemers niet passen binnen de regeling NED en de regeling kleinschalig kamperen, dient het bestemmingsplan te worden aangepast en een reguliere WOR-vergunning te worden aangevraagd.

2. Bepalen van de grenzen waarbinnen de totale verblijfs- en dagrecreatiesector kan uitbreiden op het gebied van kwaliteit.

Hoewel het Veerse Meer gebied in het Streekplan is aangeduid als herstructureringsgebied, is de recreatiedruk in het gebied vooralsnog geen reden om een maximum aan de overnachtingscapaciteit of recreatief ruimtebeslag te stellen. In het belang van kwaliteitsverbetering is er ruimte nodig voor ondernemersplannen die iets toevoegen aan het toeristisch product en/of het landschap. In plaats van het werken met een quotum uitgedrukt in hectares of eenheden zal vooralsnog het toetsingskader leidend zijn.

3. Plannen van nieuw te vestigen bedrijven

Er bestaat belangstelling onder ondernemers om nieuwe recreatiebedrijven te vestigen aan het Veerse Meer. Het gaat hier om plannen voor een toeristisch product dat nog niet beschikbaar is in de regio. Vooropgesteld dat bestaande bedrijven de mogelijkheid krijgen om uit te breiden, wordt nieuwvestiging van toeristische bedrijven niet uitgesloten. Het moet bij nieuwvestiging gaan om bedrijven die duidelijk een ander product bieden dan de bestaande bedrijven. De plannen voor deze bedrijven worden aan de hand van hetzelfde toetsingskader beoordeeld.

4. Procedure

1. Er wordt een onafhankelijke toetsingscommissie ingesteld met een landschapsarchitect, recreatie-ondernemer en deskundigen (w.o. bedrijfseconomisch) uit de recreatiesector en landbouwsector. In de commissie zal ook een gemeentelijke en provinciale plantoetser zitting nemen. Het secretariaat van deze commissie wordt ondergebracht bij een adviesbureau.
2. Ondernemers kunnen hun plannen voorleggen voor een voorlopige beoordeling. Hierna vindt overleg plaats tussen de toetsingscommissie en de ondernemer waarna het plan desgewenst wordt bijgesteld. De toetsingscommissie bezoekt de betrokken bedrijven.
3. Definitieve toetsing volgt. De commissie brengt per ondernemersplan een advies uit. Dit advies wordt vooraf eerst aan de ondernemer meegedeeld. Bij een negatief advies worden indien mogelijk aanbevelingen gedaan om het ondernemersplan aan te passen. Na aanpassing van het plan kan het opnieuw aan de commissie worden voorgelegd.
4. De commissie legt haar adviezen voor aan de stuurgroep, die hierover een beslissing neemt. De betrokken gemeente past, op basis van deze beslissing en haar eigen planologische toets, bestemmingsplannen en WOR-vergunningen etc. aan.
5. De stuurgroep wordt door de gemeenten op de hoogte gesteld van de voortgang in de besluitvorming over de ondernemersplannen.

5. Vormvereisten:

Ondernemersplannen dienen te bevatten:

- interne en externe analyse
- concurrentie-analyse
- toekomstvisie en voorgenomen maatregelen, inrichtingsplan

eventueel

- investeringsbegroting
- exploitatieprognose
- financieringsplan

Specifiek aandachtspunt bij het opstellen van ondernemersplannen en de toetsing ervan is de wijze waarop de stuurgroep invulling geeft aan het rood voor groen principe in deze regio. Hierop wordt nader ingegaan in deel III "Plan van aanpak voor uitvoering" hoofdstuk 2.

6. Plannen worden op de volgende aspecten getoetst:

- A. toeristisch recreatieve aspecten
- B. planologische aspecten
- C. gebiedsspecifieke aspecten
- D. kwaliteit/betekenis functie dagrecreatieterrein

A. Toeristisch recreatieve aspecten

Bij de recreatieve toetsing maken we onderscheid in:

1. maatregelen ten behoeve van de kwaliteit op het bedrijf
2. maatregelen die de omgevingskwaliteit verhogen
3. maatregelen die bijdragen aan het toeristisch product in het plangebied. ondernemersplannen voor nieuwe bedrijven dienen hoog te scoren op deze maatregelen (ondernemersplannen die voldoen aan de met * aangegeven onderdelen leveren een extra score op).

ad 1. Maatregelen ten behoeve van de kwaliteit op het bedrijf

- maatregelen op het gebied van veiligheid, akoestische maatregelen
- ruimte voor milieumaatregelen (afval, energie, water)
- collectieve ruimte (sport, spel, centrumvoorzieningen)
- aanpassingen in het kader van seizoensverlenging
- vergroting standplaatsen
- ruimte voor parkeren, verbetering ontsluiting, zowel intern als extern
- bijdrage aan de continuïteit van het bedrijf (met name van belang in verband met het toekennen van eenheden)

ad 2. Maatregelen ter verbetering omgevingskwaliteit

- verbetering landschappelijke inpassing/verfraaiing landschap
- bijdrage aan het niveau en instandhouding van openbare recreatievoorzieningen zoals steigers, recreatieterreinen, etc.*

ad 3. Maatregelen die bijdragen aan het toeristisch product:

- differentiatie van het toeristisch product waarbij met name wordt ingespeeld op het gebiedsplan
- natuurbeleving
- watersport, recreatie op en aan het water
- actieve recreatie (paardrijden, wandelen, fietsen, trekkers, rondje Veerse Meer)
- uitbreiding-verbreding aanbod elkweervoorzieningen/dagrecreatiemogelijkheden
- bijdrage aan het draagvlak voor voorzieningen (detailhandel, horeca, jachtwerven), samenwerking met andere ondernemers, m.n. op het gebied van dagrecreatie.*

B. Planologische aspecten

De planologische toets betreft o.a. (deze lijst is niet limitatief):

- reservering voor andere functies (wegen, woningbouw)
- ligging ten opzichte van natuurgebieden
- landschap
- aanwezigheid archeologische waarden
- milieukwaliteit conform normen woongebieden en geen extra belemmeringen voor agrarische bedrijfsvoering.
- veilige aansluiting op openbare weg
- vorm van het bedrijf (geen uitbreiding aan andere zijde van weg, streven naar compacte vorm)
- instandhouding scheidende zones tussen recreatieconcentraties onderling
- watertoets
- archeologie

Daarnaast verdient het aanbeveling aandacht te schenken aan sociale en culturele duurzaamheid, bijvoorbeeld in relatie met het nabijgelegen dorp.

C. Gebiedsspecifieke aspecten

De gebiedsspecifieke aspecten die bij de toetsing aan bod komen, zijn afgeleid uit de gebiedsvisie.

Zij zijn weergegeven in bijlage 2 "Handreiking ruimtelijke randvoorwaarden per deelgebied".

De deelgebiedsvisies die zijn opgesteld voor het Eiland van Wolphaartsdijk, Oranjeplaat-Oranjepolder en Veerse Dam, vormen voor de plannen in deze gebieden uiteraard de gebiedsspecifieke kaders.

De toetsing resulteert in een beantwoording van de volgende vragen:

1. Op welke manier wordt het product van het bedrijf verbeterd?
2. In hoeverre is sprake van productdifferentiatie voor het individuele bedrijf?
3. Hoe draagt het plan bij aan de verbetering van het toeristisch product Veerse Meer?
4. Wat voegt dit plan toe aan de productdifferentiatie in het gebied?
5. Zijn er mogelijkheden om samen te werken met andere bedrijven/verenigingen?
6. Is het plan financieel, op langere termijn, haalbaar?
7. Is het toekennen van meer ruimte en/of eenheden gerechtvaardigd?
8. Is het plan planologisch haalbaar?

D. Checklist kwaliteit/betekenis functie dagrecreatieterreinen

Om te bepalen of er bij bedrijfsmatige initiatieven sprake is van onomkeerbare aantasting van de functie als openluchtrecreatiegebied worden bij de beoordeling van het initiatief de volgende punten/criteria gehanteerd:

- Areaal openbaar toegankelijk gebied;
- Bereikbaarheid recreatieterrein met fiets, openbaar vervoer, auto en vanaf het water;
- Omvang en kwaliteit van openbare voorzieningen (parkeerplaatsen, paden, rustplaatsen, afvalvoorzieningen, steigers, strandjes, speelvoorzieningen, groenvoorzieningen, etc.);
- Omvang, differentiatie en kwaliteit bedrijfsmatige dagrecreatieve voorzieningen;
- Ruimtelijke kwaliteit van de omgeving (m.n. in relatie tot zichtlijnen vanaf de oever of het water)

Afweging/beoordeling of er sprake is van (netto-) aantasting van de recreatiefunctie vindt plaats in de stuurgroep.

Bijlage 5

Achtergronddocumenten

1.	Het Veerse Meer; Basisplan 1967; Algemeen Bestuur van het rechtspersoonlijkheid bezittend lichaam "Het Veerse Meer"
2.	Beleids- en beheersplan "het Veerse Meer"; Recreatieschap Het Veerse Meer, mei 1982
3.	Waterbeheer Veerse Meer; Beleidsanalyse tevens Milieu Effect Rapport voor het Waterbeheer van het Veerse Meer; Rijkswaterstaat, directie Zeeland, november 1989.
4.	Een blik op het Veerse meer gebied, stageverslag april 1999
5.	'Van verlangens tot werk(elijkheid), werkkaart voor het Veerse Meer gebied', afstudeeropdracht juli 1999 en 'Voor ieder een plek rond het Veerse Meer, augustus 1999
6.	Hydrologisch Onderzoek De Schenge; IWACO; mei 2000
7.	Herstel van samenhang deltawateren; Verbetering waterkwaliteit Veerse Meer door herstel van Het Sloe; Provincie Zeeland/Wageningen Universiteit; mei 2000
8.	Gebiedsgericht project "herstructurering Veerse Meer"; Startnotitie; Stuurgroep, september 2000
9.	Projectplan en Communicatieplan, Stuurgroep, september 2000
10.	Het pronkjuweel gaat glanzen; Toeristische Ontwikkelingsvisie Veerse Meer 2005; Marktplan Adviesgroep, september 2000
11.	Gebiedsgericht project "herstructurering Veerse Meer"; Fase 1: verkenning problematiek; stuurgroep, september 2000
12.	Modelonderzoek naar de effectiviteit van een doorlaatmiddel voor de waterkwaliteit van het Veerse Meer; WL/delft hydraulics, september 2000
13.	Monitoring Veerse Meer 1999; Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Directoraat- Generaal Rijkswaterstaat, Rijksinstituut voor Kust en Zee/RIKZ, oktober 2000
14.	Werk in Uitvoering; 10-puntenplan voor het Zeeuwse Natuurbeleid; Gedeputeerde Staten van Zeeland, oktober 2000
15.	Quickscan Beleid Veerse Meer; Dienst Landelijk Gebied te Goes, februari 2001
16.	Landbouwvisie Rondon het Veerse Meer, maart 2001 sectorale visie opgesteld door ZLTO
17.	Visie Toekomst Veerse Meer 2030, maart 2001 sectorale visie opgesteld door sector Natuur en Recreatie
18.	Visie infrastructuur en mobiliteit anno 2010 en een doorkijk naar 2015, sectorale visie opgesteld door betrokken gemeenten, Waterschap, Provincie en Rijkswaterstaat, maart 2001
19.	Haalbaarheidsonderzoek uitbreiding Veerse Meer Gemeente Middelburg/Karelse Van der Meer Architecten DHV, maart 2001

20. Scenario berekeningen Veerse Meer onder verschillende omstandigheden; werkdocument; RIKZ, maart 2001
21. Tussenevaluatierapport experiment landschapscampings, werkgroep tussenevaluatie experiment landschapscampings, juni 2001
22. Verkenning van de haalbaarheid van doorstroming aan de westzijde van het Veerse Meer; Bouwdienst Rijkswaterstaat; juli 2001
23. Groene Oase in de Delta; Visie Toerisme Noord-Beveland; ZKA Markt en beleid, augustus 2001
24. Bouwstenennotitie, Stuurgroep, september 2001
25. Watersportonderzoek Kamer van Koophandel, november 2001
26. Ontwikkeling van zeesla in het Veerse Meer; Expert opinion en modelonderzoek; WL/delft hydraulics, november 2001
27. Expert-meeting watersysteemanalyse afwateringsgebied Veerse Meer; januari 2002
28. Toekomstgericht ondernemen in een bedrijvennetwerk; kansen voor de Zeeuwse landbouw geïllustreerd door het Veerse Meer-werk; Praktijkonderzoek Plant & Omgeving, Wageningen, januari 2002
29. Kosten aanpassingswerken WZE; Als gevolg van instellen van een stagnerend peil -0,10 NAP op het Veerse Meer; Waterschap Zeeuwse Eilanden, maart 2002
30. Verwerking achterbanraadpleging Bouwstenennotitie; Stuurgroep, april 2002
31. Ontwikkeling toeristische bedrijvigheid Veerse Meer: toetsingskader; Stuurgroep, april 2002
32. Aanvulling op rapport "Verkenning van de haalbaarheid van doorstroming aan de westzijde van het Veerse Meer" (juli 2001) Bouwdienst Rijkswaterstaat; juli 2002
33. Landschapswaarden Veerse Meer; Een inventarisatie, analyse & integratie; Alterra, Wageningen, september 2002
34. Onderzoek naar de toekomstige waterkwaliteit van het doorlaatmiddel en aanvullende maatregelen. Deel 1: Opzet en kalibratie hydrodynamische en waterkwaliteitsmodel; WL/delft hydraulics; november 2002
35. Onderzoek naar het effect van het doorlaatmiddel en aanvullende maatregelen; deel 2: Opzet en verificatie van de Habitat Evaluatie Procedure; WL/delft hydraulics; november 2002
36. Onderzoek naar de toekomstige waterkwaliteit en ecologie van het Veerse Meer; Deel 3: Toekomstige ontwikkeling en mogelijkheden; WL/delft hydraulics; december 2002
37. Zeekraal of Zomprus? Het rendement van hydrologische beheersscenario's voor natuurontwikkeling in het Schengegebied; Royal Haskoning; januari 2003

38. Globale effectenanalyse waterpeilen Veerse Meer; Grontmij; januari 2003
39. Waterberging in de Schenge; Verkennend onderzoek naar de combinatiemogelijkheid met natuurontwikkeling; Royal Haskoning; februari 2003
40. Effecten van verhoging van het winterpeil tot circa 0.00 meter NAP; Grontmij; maart 2003
41. Stap voor stap rondom het veerse meer; actieprogramma; projectgroep, mei 2003
42. Waterschapstoets Ondernemersplannen Veerse Meer; Waterschap Zeeuwse Eilanden, juni 2003
43. Onderzoek naar toekomstige waterkwaliteit en ecologie van het Veerse Meer; Studie naar het effect van het doorlaatmiddel en aanvullende maatregelen; Addendum: Doorspoelen via de Zoute kreek; WL/Delft Hydraulics; maart 2004
44. Veerse Meer aan de Oosterschelde; Toestand ecosysteem Veerse Meer vóór ingebruikname doorlaatmiddel; RIKZ/2004.007, juni 2004.

Bijlage 6

Betrokken partijen

Vertegenwoordiging Stuurgroep	
Provincie Zeeland - voorzitter	dhr. J.G. van Zwieten; vanaf 1 mei 2003
Gemeente Noord-Beveland	dhr. G.L.C.M. de Kok
Gemeente Goes	mevr. J.M. Meulenberg-op't Hof
Gemeente Middelburg	dhr. Th. 't Hart
Gemeente Veere	dhr. P. Bruinooge; vanaf 1 juni
Waterschap Zeeuwse Eilanden	mevr. J.L. Kool - Blokland
Rijkswaterstaat	mevr. M. Te Roller
Staatsbosbeheer	dhr. W.A. Gosselaar
Vereniging Natuurmonumenten	dhr. P. Donk
Breed Overleg Deltawateren	mevr. M. Stouten
Hiswa	dhr. Q. Smeele
Recron	dhr. M.C. Velthoen
MKB/Horeca	dhr. J. Boelen; vanaf oktober 2003
ZLTO/Vekabo	mevr. Vroom
Zeeuws Particulier Grondbezit	dhr. R. Soer
Provincie-secretaris/projectleider	dhr. J.P. Ventevogel
Provincie-projectmedewerker	mevr. A. Wisse-Maat
Provincie-projectondersteuning/verslag	mevr. A. Lantsheer
	dhr. J.V.M.R. Vaessen
	mevr. M. A. S. Ekkebus
	mevr. I. L. de Kubber; vanaf oktober 2004
	mevr. J. Blom-Hummel

Vertegenwoordiging Projectgroep (eind 2004)	
Provincie Zeeland - voorzitter	dhr. J.V.M.R. Vaessen
Gemeente Noord-Beveland	mevr. J. Boeijen
Gemeente Goes	dhr. J. Snoek
Gemeente Middelburg	dhr. J. Hoogstrate/ R. Griep
Gemeente Veere	dhr. M. Dekker
Waterschap Zeeuwse Eilanden	dhr. J. Minderhoud
Rijkswaterstaat	dhr. A. Verweij
Staatsbosbeheer	mevr. J.L. Meijers
Breed Overleg Deltawateren	dhr. A. Brinkman
Recron	dhr. S. Jasperse
MKB/Horeca	dhr. C. Helmendach
ZLTO/Vekabo	mevr. A. Wisse-Maat en mevr. C. Michielsen
ZMF	dhr. M.F.G. van Zonneveld
Zeeuws Particulier Grondbezit	dhr. J.P. van Hoven
Thema Integraal Waterbeheer	dhr. T. Blauw
Thema Mobiliteit	dhr. W.J. Lenselink
Thema Recreatie en Natuur	dhr. T. Peters
Provincie-projectmedewerker	mevr. M. A. S. Ekkebus
Provincie-projectondersteuning/verslag	mevr. J. Blom-Hummel

Vertegenwoordiging communicatiewerkgroep (eind 2004)	
Provincie Zeeland - voorzitter	mevr. M. Ekkebus/dhr. J.Vaessen
Gemeente Goes	mevr. W. van Meegen
Gemeente Middelburg	mevr. V. Cathrin
Gemeente Noord-Beveland	mevr. M. van Zevenbergen
Gemeente Veere	mevr. L. van de Heuvel
Waterschap Zeeuwse Eilanden	mevr. D. Steijn
Staatsbosbeheer	mevr. G. van Dinteren
Provincie Zeeland	mevr. M. de Jonge
Provincie Zeeland-projectondersteuning/verslag	mevr. J. Blom-Hummel
ZLTO	dhr. K. Jille

Colofon

Uitgave: Stuurgroep Rondom het Veerse Meer, juni 2004

Tekst en redactie

- * Bureaucombinatie Ecorys NEI, Bureau Alle Hosper en Grontmij Advies en Techniek B.V. / Provincie Zeeland
- * Samenvatting: Tekstuwel, Goes
- * Deel II: deelgebiedsvisie Wolphaartsdijk: Grontmij Advies en Techniek B.V.
- * Deel II: deelgebiedsvisie Oranjeplaat-Oranjepolder: Karelse en van der Meer Architecten
- * Deel II: deelgebiedsvisie Veerse Dam: Rothuizen van Doorn 't Hooft
- * Deel III hoofdstuk 4.2.: Novio Consult
- * Deel IV: Provincie Zeeland
Eindredactie; Provincie Zeeland

Fotografie

Adri Gideonse; Jaap Brilman; Provincie Zeeland; Camping De Paardekreek

Grafische verzorging

Provincie Zeeland, afdeling Informatievoorziening en Documentatie
LnO drukkerij/uitgeverij, Zierikzee

